

Serie nouă
decembrie 2015

12
(CLXXIII)

48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA

MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

D i n s u m a r :

- ✓ Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor la 95 de ani
- ✓ Festivalul Internațional MERIDIAN
- ✓ Festivalul INTRADA, Timișoara
- ✓ Danube Jazz & Blues Festival
- ✓ Rock îndoliat
- ✓ Lansare carte Maria Dragomiroiu

În imagine:
Constantin Brăiloiu, Alfred Alessandrescu,
George Enescu, Ion Nonna Otescu, Mihail Jora

Președintele României Klaus Johannis a înmânat, în cadrul ceremoniei din data de 05.11.2015, **UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA (UCMR)**, cu prilejul aniversării a 95 de ani de la înființarea Societății Compozitorilor Români (precursoarea UCMR) și a aniversării a 20 de ani de la constituirea Alianței Naționale a Uniunilor de Creație (ANUC), **Ordinul „MERITUL CULTURAL” în grad de „OFITER”**. În argumentarea aferentă distincției se menționează că aceasta se conferă în semn de înaltă apreciere pentru implicarea directă și constantă în organizarea și promovarea manifestărilor muzicale, pentru meritele deosebite avute la susținerea patrimoniului clasic autohton, a creației muzicale contemporane, contribuind astfel la afirmarea internațională a compozitorilor și muzicologilor români.

DIN SUMAR

UCMR la 95 de ani.....	1-10
Interviu cu dl. Ulpiu Vlad.....	11-12
Festivalul internațional MERIDIAN.....	13-27
Conferința OPERA EUROPA.....	27-28
Tatiana Lisnic la ONB.....	28-29
Concerte sub... lupă.....	31
Corespondență de la Oldenburg.....	32-33
Festivalul INTRADA.....	34-35
“In Memoriam #colectiv”.....	36-37
“Danube Jazz & Blues Festival”.....	38-39
Rock îndoliat.....	42-43
Lansare carte Maria Dragomiroiu.....	44-45
Discuri.....	46-47
Muzica pe micul ecran.....	48

Uniunea noastră cea de toate zilele

În urmă cu nouă decenii și jumătate, o duzină de compozitori români - Alessandrescu, Borgovan, Brăiloiu, Castaldi, Cuclin, Enacovici, Gheorghiu, Jora, Kiriac, Lazăr, Nottara, Otescu -, ademeniți oarecum de aromele geniului enescian, au pus de un ilustru festin, ce va plăti în timp cu osteneala de a se susține, onoarea de a se fi propulsat. A fost ca o boltă de pietre legate împreună, care, cu siguranță, s-ar fi prăbușit dacă una nu ar fi susținut-o pe cealaltă; o boltă a cărei cheie a fost, de fiecare dată, autoritatea. Adică, apanajul meritului ori sentimentul acelei superiorități ce lasă loc ascultării și

George Enescu

venerării. Așa s-a născut Societatea Compozitorilor Români: deopotrivă din calitatea membrilor și din relațiile cordiale dintre aceștia, relații ca niște sfinte taine ce se cădeau a fi lăsate în fundul altarului și să nu fie expuse decât atunci când e neapărată nevoie. Și a fost, iată, nevoie de o sugestie spirituală, care să strecoare în sufletul celor reuniți întru unitate de breaslă, realitatea unui act justițiar întruchipat de raporturi fondate pe o comunitate de interese. Dar și pe dezvoltarea ordonată a libertății de creație sub protecția unor drepturi reciproce. Multă vreme Societatea... a funcționat ca un acord de voințe, a cărui expresie e o voință totală, în care poftele individuale reclamau subordonarea scopurilor comune. Și, poate, chiar a interesului. Se cuvine aici să despărțim apele, trasând o trebuinciosă delimitare între scop și interes, căci scopul este întotdeauna primul lucru în gândire și ultimul în lucrare, iar interesul este un iremediabil improvizator, pentru că nu are un sistem, ci recurge doar la expediente, ne posedând memorie, ori pentru că se gândește numai la sine însuși, singurul fapt care contează fiind propria piele și asta nu uită niciodată. Or, branșa compozitorilor și, mai târziu, cea a muzicologilor a exprimat cu prioritate scopuri și mai puțin interese. Altfel nici nu ar fi putut rezista nouăzecișicinci de ani. În timp de pACE și, mai ales, în

timp de răzBOI. Desigur, Societatea de atunci, ca și Uniunea de azi, nu au reprezentat nicidecum un tot omogen, ci un complex multiform de rosturi și preocupări, un tot organic a cărui armonie individul nu a avut dreptul să o tulbure. Și chiar de a tulburat-o din când în când, nu s-a recurs îndeobște la represiune sau constrângere, ci, mai curând, la respectarea valorilor. În primele trei decenii, Societatea Compozitorilor a purces activ la recuperarea și sincronizarea culturală a țării, pentru ca apoi Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor să constituie, consecutiv și secvențial, un mijloc subtil de izolare în fața taifunului politic (cu accentele, așa spune, inevitabile, oricum, mai puțin semnificante) de derapaj proletcultist, dar și un vector consistent de implementare a componisticii și muzicologiei românești în societate. Și chiar dacă nu a obținut consensul acesteia asupra unor deziderate axiologice, UCMR a reușit să cimenteze în bună măsură solidaritatea și continuitatea cinului. O solidaritate grație căreia s-au răsturnat vechile prejudecăți după care împlinirea onora nu se poate obține decât în detrimentul altora, și o continuitate prin care harnica albină nu mai cade în disprețul viespilelor ce-i devoră, nu-i așa?, mierea.

Liviu DĂNCEANU

Popas aniversar

Breasla muzicienilor creatori români (compozitori, muzicologi, folcloriști, bizantinologi, critici muzicali) a împlinit 95 de ani de la fondarea *Societății Compozitorilor Români*, actul oficial de constituirea asociației fiind încheiat în ziua de 2 noiembrie 1920 în biroul directorului Conservatorului de muzică din București. La orele 17:00, Ion Nonna Otescu și Constantin Brăiloiu au convocat un mănunchi de compozitori (printre care Al. Alessandrescu, M. Andricu, A. Castaldi, M. Jora, D.

Ion Nonna Otescu

Cuclin, Filip Lazăr, G. Enacovici) și folcloriști (D.G.Kiriac), care au luat cunoștință de succesul telegrafic („deplin succes”) al maestrului George Enescu (aflat în turneu peste hotare) pentru încheierea unei societăți profesionale, menită să apere drepturile creatorilor de muzică și totodată să impună publicului o „școală de

compoziție care să stea alături de celelalte școli occidentale.” La 3 septembrie 1920 luase ființă *Asociațiacriticilor dramatici și muzicali* din România, iar la 28 aprilie 1908 se puseseră bazele *Societății Scriitorilor Români* - instituții menite să contribuie la afirmarea culturii noastre naționale în lume. Din păcate, așa cum remarca secretarul SCR, Constantin Brăiloiu, după primul deceniu de la fondare (1930), „Statul nu ne-a

sprijinit, urmărindu-ne cu taxe și amenzi usturătoare.” Totuși, în ciuda dificultăților financiare (care în cultură persistă până în zilele noastre), câștigul incontestabil al primelor începuturi rămâne unitatea de ideal național a tuturor creatorilor *mari* (Otescu, Jora, Drăgoi, Kiriac, Zirra, Mihalovici, Rogalski, Brediceanu, Cuclin, Andricu, Negrea), grupați în jurul lui George Enescu – recunoscut drept „șeful necontestat al școlii noastre muzicale moderne, fără îndoială cea mai strălucitoare întrupare a muzicii românești.”

Dumnezeu m-a ajutat să mă nasc în pragul fondării breslei noastre muzicale (1923) și să trăiesc aproape << cât veacul >> (cum spunea marele prelat al Bisericii Ortodoxe Române, patriarhul Teoctist în vizita sa la Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor în anul 2003) alături de care m-am legat din 1949, până astăzi. În cei 95 de ani ai SCR am avut șansa – poate unică – să surprind *trei generații* de creatori. Alături de bănașii mei, stabiliți imediat după încheierea celui de-al doilea Război Mondial în Capitală (Tiberiu Brediceanu, Zeno Vancea, Sabin Drăgoi) și, bineînțeles, de dascălii din Conservator (Jora, Cuclin, Rogalski, George Georgescu, Ion Dumitrescu, Zeno Vancea, Constantin

Silvestri, Leon Klepper, M. Negrea, Paul Constantinescu) am reușit să înțeleg mai exact (și direct de la sursă) idealurile estetice generoase ale mănunchiului muzicienilor animați de George Enescu. În bătălia ideologică a anilor 1945-1946, puțini au înțeles cuvintele maestrului din Liveni, la ceas de despărțire definitivă de patrie, spre lumea nouă a occidentului: „Am încredere în imanența civilizației. Cărmuitorii care exaltă astăzi naționalismul se află în vârful scrânciobului. Scrânciobul, ca la *Moși*, nu stă, însă locului. Pornește la vale, brusc! Așa vor cădea și dictatori de azi.”

Când breasla creatorilor aniversa un sfert de secol de existență, George Enescu mărturisea – fericit – în aprilie 1945: „Cei 25 de ani împliniți de Societatea Compozitorilor Români, precum și activitatea acesteia, dovedesc avântul ce-a luat creația noastră muzicală n ultimul pătrar de veac, sântem îndreptății să sperăm într-un viitor și mai rodnic, și mai bogat în lucrări ale căror valoare să se impună lumii întregi.” Este de-a dreptul emoționant, să auzi la ceas de despărțire, înainte de a urca pe vaporul „*Ardealul*” (1946) la Constanța, în drum spre New York – un mesaj peste timp al omului legat de soarta școlii muzicale românești: „De acum, eu pot muri, pentru că urmașul meu va fi Silvestri. Roagă pe președintele Groza – îi spunea secretarului său, Romeo Drăghici, vii-

Filip Lazăr

torul director al muzeului enescian din București – să aibă grijă de acest geniu și de ce celălalt, Valentin Gheorghiu.”

Generația post-enesciană a dat glas întregii lumi, că Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor și-a descoperit în urmașul lui Brăiloiu, un alt strălucit constructor de cadre, Ion Dumitrescu, care a restructurat nu numai organismul interior, administrativ, ci și cel profesional și estetic. Spiritul critic și istoric, mă îndeamnă să denu-

mesc mănunchiul de maștri Olah, Niculescu, Vieru, Marbe, Grigoriu, Benteoiu, Capoianu, Țăranu – drept „*generația de aur*” a secolului al XX-lea! Slujită de o armată de interpreți (poate o generație de... platină a virtuozilor instrumentiști și cântăreți lirici) care au valorificat lucrările compozitorilor, școala muzicală românească a devenit o mare putere artistică europeană. Timpul, însă, nu a mai avut răbdare... Aproape toți au plecat să cânte în „corul îngerilor”. Exact

Constantin Brăiloiu

ca *Marinarul* lui Eminescu, din poemul *Vox Maris*, glasul naufragiatului înghițit de valuri, striga acum (2012) prin Theodor Grigoriu în pragul morții – „Vă rog, reveniți, dragi maștri!” , fiindcă „am rămas singuri și deznădăjduiți...”

În pragul secolului al XXI-lea, privesc cu nostalgie la cea de a treia generație a bătrânei Societăți din 1920 (care se apropie de vertiginoasa vârstă centenară) și îi întreb tacit pe Dan Dediu și Adrian Iorgulescu, Violeta Dinescu și Doina Rotaru, când vom răspunde oare chemării lui George Enescu de a face din *Uniunea actuală* o veritabilă tribună *mondială* sonoră românească capabilă să se audă până acolo sus, sus de tot, la înălțimea visată de maestru? Speranța nu moare niciodată și aștept cu încredere mare aniversarea din 2020, sub semnul capodoperelor ultimei generații. Poate că aceasta este o datorie spirituală de conștiință, în fața societății contemporane.

Viorel COSMA

Un act de înălțare spirituală

Jubileul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România conferă acestei instituții o aură de admirabile împliniri într-un veac de convulsii și de neîncetate turbulențe. Acestea au accentuat vrerea slujitorilor artei sonore de a-și deschide drumul vocației creatoare prin solidaritate profesională, prin afirmarea afinităților electivă într-un climat de armonizare a

propriilor opțiuni cu principiile și exigențele culturii naționale și universale. Aceste aspirații concordă cu concepția de viață a poporului român dornic să promoveze, prin schimbul de valori, buna înțelegere în rezolvarea problemelor care au generat în lumea de ieri și de azi crize și conflicte de o acuitate fără precedent. Exponenți ai activității componistice și muzicologice din România ante- și post-belică, în frunte cu George Enescu au relevat semnificația schimbului de valori ca alternativă la tendințele de discriminare în promovarea valorilor, de limitare a libertății de expresie, a autonomiei în dezvoltarea culturii.

Constituirea și afirmarea instituției pe care o celebrăm astăzi reflectă determinarea muzicienilor de a-și uni eforturile în vederea consolidării procesului de realizare a diversității în procesul de creație, a eficienței în dezbateră și promovarea valorilor consacrate. Străină de dogmatismul impus de modă, de tendința de a mima formule de substrat arhaizant sau de structurare irațională a artei, muzica promovată sub egida organizației de elită sărbătorită astăzi exaltă virtuțile expresivității generate de sensibilitate, de imaginație, de patosul gândirii și trăirii artistice, de aspirația de a reda prin sunetul elaborat artistic o parte din misterele existenței, din fascinația vieții.

Fondatorii instituției menită să stimuleze elanul demiurgic au văzut

în melosul genuin rădăcina care facilitează profilarea individualităților, configurarea diversității soluțiilor de elaborare. Deschiderea spre nou este apanajul fiecărei generații, al fiecărui reprezentant al acesteia. Noul în artă semnifică deveniri la infinit în timpul și spațiul de referință. Când Mihai Eminescu, poetul nostru național, actualiza aportul

Mihail Jora

lui Giovanni Pier Luigi da Palestrina și al lui Nicolò Paganini ei extindeau spațiul de referință de la timpul Renașterii și spațiul italian la timpul modern și la spațiul universal. Același dinamică este profesată de marele dramaturg Ion Luca Caragiale admirator al muzicii lui Beethoven, de prestigiosul critic literar George Călinescu vizionar exeget al artei sonore. Mirabila deschidere spre sincretismul expresiei concretizat în diferite genuri și stiluri artistice este specifică măștrilor muzicii românești.

În climatul statornic de Societatea Compozitorilor Români s-au afirmat creații definitorii pentru timpul și locul de referință; s-au impus în acest sens valori începând cu Mihail Jora, maestrul cântecului vocal cu acompaniament și al baletului românesc; Mihail Andricu,

Marțian Negrea, Sigismund Toduța în domeniul muzicii simfonice și de cameră, Sabin V. Drăgoi și Paul Constantinescu în domeniul operei. Acest din urmă creator amintit a pus într-o puternică lumină oratoriul românesc de inspirație sacră. S-au consacrat în contextul științei muzicologice mondiale Dimitrie Cuclin cu un original tratat de estetică muzicală; Constantin Brăiloiu savant în ce privește studiul melosului folcloric românesc și universal, Ioan D. Petrescu în ce privește studiul cântării proprii bisericilor ortodoxe și romano-catolice. Pe această solidă temelie s-a dezvoltat activitatea componistică și de exegeză a artei sonore în epocile modernă și contemporană realizate de generațiile care au beneficiat de climatul instaurat de Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România. În condiții complexe din care

nu a lipsit imixtiunea exercitată, în epoca revolută, de forurile de partid și de stat de a determina alterarea autonomiei în gândirea estetică și în orientare stilistică după modelul impus din afara vieții și culturii românești, compozitorii și muzicologii noștri au rămas cu fermitate fideli îndemnului lui George Enescu de a fi ei însăși. Prin aceasta ei au demonstrat că sufletul nu poate fi cu nici un preț transplantat pe alt corp. S-au

Sigismund Toduța

impus în România și în lume valori realizate în ultimele decenii de talente românești de excepție care se află astăzi în plină efervescență creatoare.

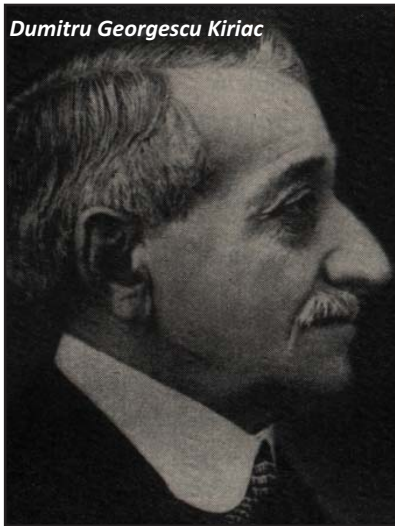
La ceas aniversar aduc un cald omagiu prestigioasei instituții și îi urez o nouă și bogată înflorire.

Vasile TOMESCU

Aproape un secol de muzică națională românească în lumea europeană

La intersecția secolului al XIX-ea cu secolul XX, profesionalizarea muzicienilor români, în special în domeniul creației componistice, este marcată de puternice relații cu învățământul artistic francez, în parte cu Conservatoire National de Musique, Ecole normale din Paris. Ponderea acestor legături, timp de câteva decenii, revine și Scholei Cantorum, Ecole Niedermayer fondate în capitala Franței. Informațiile acestor relații, pe linia perfecționării profesionale ale muzicienilor români, reies din documente pe care istoria le-a reținut. Ele au fost recent supuse valorizării și sintezei parcurgând o parte a acestei documentări cu referiri la discipolii români din primele trei decenii ale secolului XX. Este de

remarcat valoarea dialogului cultural european pentru importanța acestor artiști în consolidarea școlii componistice și muzicii românești. Mi se pare suficient să menționăm printre aceștia, muzicieni ce înconjoară în lumea culturii franceze, aureola personalității enesciene, de la mai îndepărtata prezentă a lui George Stephănescu la Dumitru Georgescu Kiriac, Dimitrie Cuclin, Mihail Jora, Marcel Mihalovici, I. D. Chirescu, Alfred Alessandrescu, Mihail Andricu, Mansi Barberis, Achim Stoia, Mihail Alexandrescu Skeletti. Fără o ordine strictă sau completă, acestea sunt nume evocate de-a lungul rememorării prezenței muzicienilor români la Paris. Înaintea întoarcerii pe plaiurile natale năzuiseră mulți, cu gânduri statornice, la făurirea unei școli componistice naționale. Modele existaseră pentru ei cu decenii înainte, încă de la reunirea compozitorilor francezi, la chemarea lui Camille Saint Saëns, cu scopul întocmirii unui organism componistic autonom - înființarea Societății Naționale de Muzică (S.N.M.) care, sub deviza "Ars Gallica", a primit și promovat lucrările școlii franceze moderne, cultivând contactele tinerilor compozitori cu publicul contemporan. Ea a fost inițiată de către și care a împărtășit președinția, și membrii timpurii inclusiv și Ei au fost determinați să se unească în eforturile lor de a răspândi și a face cunoscute operele vii ale compozitorilor francezi. Potrivit statutelor lor, intenția a fost de a acționa în unitate frățească". **Société Nationale de Musique** a fost fondată la 25 februarie 1871 încurajând muzica națională franceză cu cinci decenii înainte de a se fonda Societatea Compozitorilor Români în 1921.

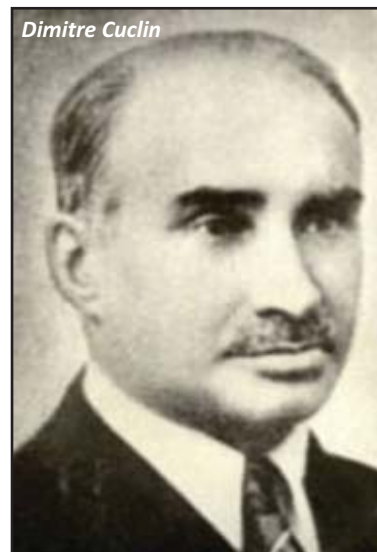

Dumitru Georgescu Kiriac

Dumitru Georgescu Kiriac a fost prezent la Paris în ultimul deceniu al secolului XIX, după frecventarea Conservatorului din București, pentru continuarea specializării teoretice și componistice, mai întâi la Conservatorire de Musique și, apoi, la Schola Cantorum. Spiritul cercetării folclorice se va uni, la reîntoarcerea în țară, în creația corală a lui D.G.Kiriac, cu cel al simțirii muzicii și poeziei românești. D. G. Kiriak este primul care va remarca existența, la "Schola", în fiecare an, a unei veritabile colonii române, subliniind că acei muzicieni nu și-au pierdut timpul la Paris pentru că, revenind în țară, au creat în România, un nucleu de artă foarte diferit de ceea ce se face în mod obișnuit în Balcani. Mulțumită influenței lor, cei mai interesați dintre discipolii veneau, la rândul lor, să perpetueze schimburile spirituale și artistice cu "cealaltă soră latină."

De la întoarcerea sa la București, Kiriac a lucrat mult pentru dezvoltarea muzicii în România. Desigur,

fără a avea pretenția unei cronologii amănunțite, printre primele nume care l-au urmat pe Kiriac trebuie citate cele ale lui Gheorghe Cucu, Ioan D, Chirescu și Dimitrie Cuclin. Acești maeștri au urmat pilda dascălilor, ale activității și convingerilor lor. Zeno Vancea subliniază: "Între foștii discipoli ai lui Castaldi și Vincent d'Indy, Dimitrie Cuclin ocupă un loc aparte, datorită ponderei creației sale față de cea a colegilor de studii, atât sub aspectul cantitativ al lucrărilor de toate genurile, cât și în privința aportului său mult mai important în dezvoltarea simfoniei românești. În același timp, Cuclin s-a manifestat și ca un fecund și original teoretician" conchide Zeno Vancea. Distins cu premiul I de compoziție "George Enescu" în 1913, compozitorul păstrează, din perioada tinereții sale pariziene, amintiri

Dimitrie Cuclin

ce se vor regăsi în concepțiile sale de creator. De reținut, în afara creațiilor dramatice sau camerale, ciclul simfoniilor, de la prima, (1910-1932) la cea de a 20-a, care culminează cu **Triumful înfrățirii popoarelor**. Conștient de această misiune culturală națională asumată, George Enescu lansase la începutul celui de al doilea deceniu acțiunea militantă a "Premiului de compoziție", idee premergătoare evenimentelor ce aveau să urmeze. Adevărat portstindard al muzicii naționale românești, George Enescu, cel care impusese pe arealul european muzica **Poemei române op.1**, va reuni în jurul său, în calitate de Președinte, muzicienii care, în 1920, devin membri fondatori ai Societății Compozitorilor Români - amintim dintre aceștia pe Alessandrescu, Borgovan, Brăloiu, Castaldi, Cuclin, Enacovici, Gheorghiu, Jora, Kiriac, Lazăr, Nottara, Ottescu. Un alt destin deschidea astfel orizonturile pentru muzica națională românească. Din perspectiva unui secol, în context european, suntem datori acum să o prețuim și să îi pătrundem înțelesurile.

Grigore CONSTANTINESCU

Sincere gânduri la un prestigios jubileu

Aniversarea a 95 de ani de la înființarea Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România (în perioada 1920 - 1949 Societate a Compozitorilor Români), constituie, fără echivoc, un eveniment de importanță majoră în viața muzicală, cultural-artistică și științifică românească.

Animați de cele mai alese gânduri pentru drumul - spre mai bine, pe multiple planuri, al muzicii

românești, în noile condiții social-politice din România – instaurate după fărâșirea României Mari la 1 decembrie 1918, un grup dintre vestiții maeștri ai muzicii românești din acea vreme: compozitori, muzicologi, profesori universitari, printre care Ion Nonna Otescu, Alfred Alessandrescu, Constantin Brăiloiu, D.G. Kiriac, Mihail Jora, Filip Lazăr, D. Cuclin, Alfonso Castaldi, M. Andricu, Gh. Dima, Tiberiu Brădiceanu etc., având acordul genialului compozitor și interpret George Enescu, a pus bazele Forumului Compozitorilor Români – Societatea Compozitorilor din România, care, pe parcurs, a devenit o puternică instituție în viața spirituală națională, unanim apreciată și prețuită pentru prestigioasa sa activitate de promovare în țară și peste hotare, a valorilor perene ale compozitorilor români din principalele genuri muzicale, precum și ale artei interpretative din țara noastră.

Învingând inerente greutăți, cu eforturi constante, cu fiecare an, breasla compozitorilor români, sub autoritara baghetă a celui mai strălucit muzician român George Enescu (președinte), a iluștrilor compozitori Mihail Jora, Constantin Brăiloiu etc. în perioada 1920-1949 și după Cel de-al II-lea Război Mondial a reputațiilor maeștri: Ion Dumitrescu (1953-1977), Pascal Bentoiu, Adrian Iorgulescu, Octavian Lazăr Cosma ș.a. a cunoscut incontestabile progrese atât în domeniul creației muzicale, muzicologiei, dar și al artei interpretative.

Mărturie stau, în primul rând, sute și sute de opusuri din principalele genuri muzicale: muzica simfonică și vocal-sinfonică, muzica de teatru, muzica de cameră și pentru voce și pian, muzica corală – laică și religioasă, muzică de film, muzică ușoară și de fanfară etc., achiziționate de comisiile de specialitate ale Uniunii, un adevărat tezaur ce face parte din patrimoniul culturii muzicale naționale.

Majoritatea acestor lucrări – inclusiv din creația enesciană, a văzut lumina tiparului grație rodniciei activității a Editurii Muzicale a UCMR – înființată după anul 1950. În același timp aceste lucrări au cunoscut, drumul spre inima ascultătorilor marii și adevăratei muzici, prin prezentarea în concerte și spectacole publice, emisiuni de radio și televiziune, înregistrări pe benzi magnetice păstrate în Fonoteca de aur a Radioteleviziunii Române și UCMR, în producția de discuri, cd-uri, filme muzicale etc.

Succese importante s-au remarcat și în domeniul științei muzicale, anual fiind puse la dispoziția specialiștilor, cadrelor didactice, studenților și elevilor din învățământul muzical preuniversitar și universitar, volume de referință din istoria muzicii universale și românești, monografiile ale personalităților de excepție ale artei sonore din țară și străinătate etc.

După Revoluția din decembrie 1989, prin măsurile adoptate de către personalitățile marcante ale vieții

muzicale contemporane alese să conducă destinele uniunii, compozitorii: Pascal Bentoiu și Adrian Iorgulescu, muzicologul Octavian Lazăr Cosma ș.a., creația muzicală românească din ultimele două decenii și jumătate, nemaifiind îngrețuită de indicații politice, a înregistrat incontestabile realizări ce s-au impus atât în viața muzicală cotidiană, dar și pe plan internațional. Sunt numeroase activitățile organizate de către Societatea Internațională de Muzică Contemporană și comitetele naționale din diverse țări europene sau de pe alte continente la care o seamă de creații ale membrilor UCMR au fost distinse cu premii și mențiuni, aplaudate în sălile de concert și comentate elogios de critica de specialitate.

În acest context se înscrie organizarea, și în România, a unor manifestări de rezonanță națională și internațională, printre care un loc special ocupă *Zilele Mondiale ale Muzicii Contemporane (25 septembrie – 8 octombrie 1999), Săptămâna Internațională a Muzicii Noi*, a cărei recentă ediție – a 25-a ce a avut loc în ultima decadă a lunii mai 2015, a confirmat, fără echivoc, evidentul potențial de creativitate al compozitorilor români din generația actuală.

De un real succes s-au bucurat Seriile de Concerte Camerale și Recitaluri sub genericul: *Enescu și contemporanii săi, Muzica contemporană românească etc.* înscrise în Programul general al Festivalului Internațional „George Enescu”, - cu deosebire în edițiile 2011, 2013, 2015.

Manifestări de acest gen sunt organizate periodic și pe teritoriul țării de către filarmonici și orchestre simfonice, sub auspiciile generoase ale UCMR și filialelor sale din municipiile Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Craiova, Brașov, Constanța etc. în colaborare cu universitățile și facultățile de muzică, colegiile de artă etc. din teritoriul României. Astfel de concerte figurează periodic și pe afișele Filarmonicii „Paul Constantinescu” din Ploiești.

Creația muzicală contemporană este constant susținută de către conducerea UCMR și în cadrul Concursului Național de Interpretare și Creație Muzicală „Paul Constantinescu” ce se desfășoară anual, începând din 1995, în prima jumătate a lunii decembrie.

De fiecare dată, primul dintre premii la secția compoziție e finanțat din fondurile UCMR.

Un loc special în promovarea muzicii contemporane românești revine celor două prestigioase reviste ale UCMR, începând din 1990: *Actualitatea Muzicală*, ce apare lunar, în excelențe condiții grafice și *Muzica*, precum și importantul *Simpozion Internațional de Muzicologie George Enescu*, aflat în acest an la cea de-a 18-a ediție, onorat de nume sonore ale științei muzicale din România și străinătate: compozitori, muzicologi, critici muzicali, realizatori de emisiuni muzicale, etc.

Paul Constantinescu

Sperăm ca și în anii ce vin – depășind greutățile cu care ne confruntăm, activitatea Uniunii Muzicologilor și Compozitorilor din România să marcheze un evident CRESCENDO, astfel încât, în anul 2020 – la sărbătorirea PRIMULUI CENTENAR DE LA ÎNFIINȚARE, bilanțul activității instituției să fie cât mai pozitiv și reprezentativ, demn de frumoasa și emoționanta urare eminesciană: LA TRECUTU-ȚI MARE, MARE VIITOR.

Alexandru I. BĂDULESCU

Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor așa cum am cunoscut-o eu

Ca să evoc începuturile acestei bresle trebuie să fac apel la arhivele ei adunate în varianta și sub semnătura lui Octavian Lazăr Cosma (Octavian Lazăr Cosma – „Universul muzici românești, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (1920-1995)” – Ed. Muzicală a U.C.M.R.). Aflu, prin urmare, că în prima sa fază Societatea Compozitorilor și Muzicologilor (așa se numea la început), se afla în epoca Enescu (președinte), Jora (șeful sectorului componistic) și a lui Brăiloiu (cel care îi păstora pe muzicologi). Toate au fost bune și frumoase până când peste România s-au năpustit succesiv două regimuri totalitare, aflate aparent în antiteză, dar care au

exersat aceleași practici teroriste. Primul de extremă dreaptă, în 1940 (atunci când m-am născut) și al doilea de extremă stângă (1948). În cazul primului, când pentru scurtă vreme a fost așezat în fruntea obștei Dimitrie Cuclin (numit și rector al Academiei Regale de Muzică), secundat de N. Brânzeu și R. Alexandrescu, au

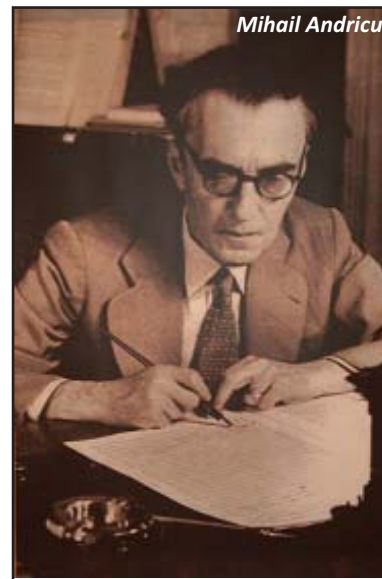
Alfred Alessandrescu

avut de suferit evreii, dar și Mihail Andricu, Theodor Rogalski și, mai ales, Mihail Jora și Constantin Brăiloiu. Paul Constantinescu, deși persecutat și el la început, a pactizat cu legionarii (pentru a scăpa de excludere) orchestrând imnul legionar. Noroc că domnia legiunii nu a durat mult! După rebeliune vechea conducere a fost repusă în drepturi.

După război vine fatidicul an 1948 când regimul comunist preia puterea. *Ura de rasă* este înlocuită cu *ura de clasă*. Proletari contra burghezo-moșieri. Societatea se transformă în Uniune. Este epoca lui Matei Socor. Sunt

excluzi aceiași Mihail Jora, Mihail Andricu și alții pentru că erau burghezi, la care se adaugă Rogalski și Silvestri, etc. În plus, ei mai practicau și o muzică modernistă interzisă în perioada proletcultismului, realismului socialist și a culturii de masă. Unii, pentru a fi reprimiți în breaslă, au trebuit să scrie muzici dedicate partidului, realizărilor sale și marelui conducător de la Moscova (știți dumneavoastră despre cine este vorba). De aceea, consider eu, la ora actuală, în cadrul democratic în care trăim, nu trebuie să mai fie exclus din Uniune niciun membru, pe niciun criteriu în afara celui profesional.

În 1955, în mod surprinzător, se produce destalinizarea, în prim ei fază, cu voie de la Moscova, la 2 ani după moartea monstruosului dictator. Mi-aduc aminte, fiind încă elev la liceu, de imensul succes pe care l-a avut atunci oratoriul „Tudor Vladimirescu” de Gheorghe Dumitrescu la Ateneu. Autorul fusese, după concert, condus până la domiciliul personal pe brațele

Mihail Andricu

melomanilor aflați în extaz, ca o vedetă a meciurilor de fotbal. Începea o nouă eră: *internaționalismul comunist* era înlocuit cu *național-comunismul*. La cârma Uniunii era așezat Ion Dumitrescu, iar aceasta s-a mutat în Palatul Cantacuzino. Cantatele închinat lui Stalin și bravului popor sovietic erau înlocuite cu muzicile folclorice (având surse autohtone). Dar relaxarea nu s-a

așternut decât pentru o foarte scurtă durată în viața culturală a României socialiste. După revoluția maghiară anticomunistă și revolta poloneză, cu același caracter, din 1956, se declanșează o nouă perioadă de teroare. Și la noi, e adevărat la dimensiuni palide comparativ cu ce se întâmplase în Ungaria și Polonia, urma să se producă o manifestație studențească la Timișoara și în Piața Universității din București (era o anticipare a întâmplărilor din 1989?). Liderii au fost imediat detectați („turnați”) și arestați (printre ei Paul Goma și Alexandru Ivasiuc), iar altul asasinat (Nicolae Labiș). Urmează declanșarea în mediul universitar (mai ales în cel artistic) a unei represiuni cumplite. Erau interzise misticismul, frecventarea bisericii, practicarea modernismului în artă și muzica de jazz (exponentă a imperialismului american). Cei care încălcau aceste interdicții erau dați afară din facultăți (cazul Oschanitzky, etc.). În 1958 Mihail Andricu este exclus din Uniunea Compozitorilor și din profesoratul de la Conservator. Motivul? Frecvența ambasada franceză de unde obținea discuri cu muzică modernă pentru a-i informa pe studenții de la compoziție. Printre glasurile de „tunet” ale partidului care, cu mânie proletară cereau excluderea din viața

artistică a lui Andricu, cât și a studenților „pătați” („oile negre” ale societății socialiste) se afla și cea a tânărului actor Radu Beligan (pe atunci rector la Institutul de Teatru și Film). Asta în timp ce la Varșovia (capitala tot a unei țări comuniste) se înființase Festivalul „Toamna la Varșovia” ce devenise centrul avangărzii mondiale în muzică.

În ciuda amenințărilor, fascinația modernismului (practicat în Occident și în Polonia) era tot mai mare. Primii compozitori, membri ai Uniunii, care doreau să-și înnoiască limbajul componistic în direcția modernizării, au fost Anatol Vieru și Tiberiu Olah (încă la sfârșitul anilor 1950), ignorând amenințăările. S-a organizat atunci la Uniune o ședință specială (am aflat, între timp, noi studenții implicați pe aceeași direcție) pentru a-i „trage de ureche” pe cei doi, care, (culmea!) studiaseră anterior la Moscova. Însă, grupul rebelilor din breaslă s-a extins încet, dar sigur. Printre ei, compozitorul Doru Popovici și muzicologul George Bălan (un sprijinitor tacit al muzicii de avangardă). Ei acuzau și dictatura lui Ion Dunitrescu.

Dar o surpriză de mari proporții, în plan politic, intervine în 1963. Conducerea de partid (era încă pe vremea lui Gheorghiu Dej), profitând de ruptura dintre U.R.S.S. și China, din cadrul lagărului comunist (asemănătoare cu schisma dintre Roma și Constantinopol din 1054, din cadrul creștinismului) hotărăște ca România să aibe o politică (socialistă) proprie, independentă. Se „deschid ușile” către Occident. Deținuții politici sunt eliberați din închisori. Proletcultismul și realismul socialist sunt abolite. Creatorii de artă obțin de la împărăție dreptul de a se manifesta liber. Se produce, în consecință, o adevărată explozie, un big-bang în toate artele. De altfel, deceniul anilor 1960 este, în plan mondial, cel mai efervescent, din punct de vedere al invențiilor, în aria fenomenelor artistice, din tot secolul XX, comparabil poate, cu cel al anilor 1920. Tezele și Antitezele, de ordin estetic, se suprapun, apar și se combat reciproc, aproape simultan. Unii compozitori români, din generația tânără și foarte tânără de atunci, joacă un rol important în declanșarea unor curente, ce capătă astfel, amprente românești. Aceștia încep să fie cunoscuți și în Occident. De pildă, Eterofonia, Clasele de compoziție, Spectralismul românesc isonic și apoi, cel improvizatoric, Arhetipalismul (având la bază estetica esențializării), Ritualismul, Metastilismul și Politemporalitatea, Muzica imaginară, Procesualitatea morfogenetică, Muzica implozivă, etc.

Dușmanii compozitorilor inovatori nu se mai ivesc din sânul clasei politice dominante, ci numai din sânul breslei, deci a celor care conduceau atunci Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor. Respectiva Uniune se împărțea în acei ani în două: a) conservatorii, academiștii, folcloriștii („pășuniștii” cum îi numeam noi)

majoritari și b) moderniștii avangardiști din rândul tinerilor și a foarte tinerilor compozitori din acea perioadă, aflați în minoritate. Se vorbea atunci de un conflict al generațiilor. Aceștia din urmă, totuși, se înmulțesc. Activitatea muzicologică era și ea în plină efervescentă, se scriau cărți și cronici despre muzica nouă de atunci. Fiecare ziar avea o pagină dedicată artelor. O primă audiție era răsplătită cu aproximativ 10 cronici de ziar. Dar, noi compozitorii din zona modernisto-avangardistă, altfel zis, nonconformistă (tineri și foarte tineri) aveam parte numai de ostilități din partea acelora care administrau Uniunea. Nici vorbă de achiziții sau recomandări la tipar or premii. Dacă se primea un (celebru deja) „*bun de difuzare*” era o victorie. Multe dintre lucrările muzicale de acest tip erau interzise audiției publice fiind considerate neprofesioniste, pentru că încălcau tabieturile bune și sfinte tradiții. Iar dacă unele opusuri, cu caracter multimedia sau de teatru

George Breazu, Ion Dumitrescu, Paul Constantinescu

instrumental, primeau totuși dreptul la o difuzare publică, se aduna înainte de concert (spectacol) o comisie de cenzură care elimina partea vizuală sau întreg concertul era amânat sine die. De aceea mulți, aș spune chiar majoritatea compozitorilor din generația mea, nemaisuportând situația, a luat calea exilului în Occident.

Aș vrea să mai dezvălui și o poveste care a rămas aproape necunoscută. În 1968 Ștefan Niculescu, secundat de Anatol Vieru, a proiectat înființarea la București a festivalului de muzică nouă ce trebuia să rivalizeze cu cel de la Varșovia. A primit aprobarea ministrului Culturii de atunci, Pompiliu Macovei, dar proiectul a fost respins vehement de către Ion Dumitrescu. Acesta avea să se realizeze abia după 1991.

Dar să fim dreپți! Ion Dumitrescu a fost un excelent administrator al Uniunii. Cu banii breslei și la inițiativa lui s-a construit blocul, ce are la parter magazinul „Muzica”. Sumele de chirie ai acestui bloc și magazin ne ajută și astăzi la supraviețuire. Iar compozitorii academiști erau răsplățiți cu achiziții foarte mari, pentru o lucrare conformistă, ce echivalau cu

salariile pe multe luni sau chiar ani ale celor care lucrau în câmpul muncii. De aceea, unii compozitori, din zona tradiționalistă, nu au avut niciun serviciu, trăind doar din drepturi de autor și achiziții. De altfel, în perioada comunistă, mai ales, în prima sa fază, artiștii și creatorii de artă conformiști au fost răsfățați societății, beneficiind de locuințe în blocuri și vile din centrul Bucureștiului, mașini cu șofer la scară, case de creație, premii de stat, etc. Cei care mai trăiesc, probabil sunt nostalgici.

Tot în 1968 are loc singurul congres democratic al Uniunii din perioada comunistă (la care a participat și conducătorul partidului) în care Ion Dumitrescu a fost ales în continuare, fiind votat de majoritatea conservatoare, ca președinte.

Dar, în 1971 se produce o surprinzătoare și dure-roasă schimbare de macaz. Perechea conducătoare a statului comunist, după o călătorie în China și Coreea de Nord, fascinată de totalitarismul asiatic, declanșează în România o minirevoluție culturală (cu

patent maoist). Se proclamă „Cântarea României”. Li se trasează astfel „furnicilor” sarcina de a prelua cântările „greierilor”. Era dată, în felul acesta, o lovitură de grație profesioniștilor. Se îngreunează călătoriile în străinătate. Ion Dumitrescu devine și el o piedică în calea noii politici. Astfel, în 1977 (după marele cutremur) este eliminat din conducerea UCMR, iar la scurt timp, Uniunea este izgonită din Palatul Cantacuzino. Probabil că Ion Dumitrescu s-ar fi opus acestei măsuri samavolnice. Palatul era, pare-se, râvnit de către familia conducătoare a statului. Numai amenințările din partea urmașilor cantacuzini au oprit-o să pună stăpânire pe această frumoasă clădire. Am fost găzduiți la Ateneu. Pentru noi, moderniștii, președinția lui Petre Brâncuși, care a urmat, a fost o adevărată binefacere. Lucrările noastre, care anterior fuseseră interzise, au primit, în sfârșit, dreptul de a fi cântate. Unii dintre noi au fost numiți în Birourile Uniunii. După 1980, în perioada postmodernă, diferențele, și ca urmare fricțiunile, conflictele dintre moderniști și academiștii conservatori, s-au atenuat substanțial. Termenul de modernist a dispărut practic din vocabular.

În acest deceniu ni s-a alăturat un grup extrem de valoros de compozitori (optzeciști) care au continuat ideile artistice ale generațiilor anterioare (1960-70). Dar dictatura avea pretenții de la Uniunile de creație. Căci pe măsură ce frigul din casele românilor creștea de la o zi la alta, lumina era redusă în apartamente la maximum, iar

magazinele erau tot mai goale, cântecele și cantatele, care glorificau înțelepții conducători și magistrarele realizări ale Epocii de Aur, se cereau înmulțite. Autorii linguşelilor artistice considerau că „se sacrifică” pentru ca unii dintre noi să poată compune în voie muzici cu caracter mistic, etc. Dar aceste „sacrificii” erau bănoase! Oare nu și din pricina lor România a fost singura țară în care comunismul s-a prăbușit și cu vărsare de sânge? După 1990 unii dintre ei „s-au rușinat” și au plecat în Lumea de Dincolo. Alții s-au reprofilat pe muzică religioasă (no comment!). De asemenea, trebuie menționat faptul că unii membri ai Uniunii au colaborat cu securitatea. După Petre Brâncuși este numit la conducerea Uniunii Nicolae Călinoiu. Nu va sta mult în această funcție, fiind măturat de valurile furtunoase ale evenimentelor ce vor veni ulterior.

Și iată că se produce marea cotitură din 1989! În 1990 are loc congresul democratic, în urma căruia la conducerea Uniunii este ales Pascal Bentoiu. Lozinca de atunci era: „la vremuri noi, oameni noi”. Pascal Bentoiu împlinea aceste condiții: era printre puștii care în 1968 au refuzat să intre în partid. Datorită lui, breasla reintră în palatul Cantacuzino, obținând aprobarea de a sta aici 30 de ani (deci până în 2021), după ce, pe banii Uniunii, a fost reparată această clădire. Dar nici el nu a stat mult pe poziție. Numai după 2 ani demisionează surprinzător. În locul lui vine, (prin alegeri libere, care au loc o dată la 4 ani) Adrian Iorgulescu. Este al 7-lea sau al 8-lea președinte al breslei de la înființare care se află în această funcție de aproape 23 de ani, din care se poate scădea perioada cât a fost ministru al Culturii și înlocuit, pentru scurt timp de O.L. Cosma. Ce s-a întâmplat, pe scurt, în cei 25 de ani? U.C.M.R., datorită unei chibzuite politici a conducerii, este astăzi poate cea mai prosperă

Petre Brâncuși

Pascal Bentoiu

Uniune de creație din România. Avem achiziții (de 2 ori pe an), comenzi. Uniunea întreține 5 sau 6 festivaluri de muzică nouă și asta în condițiile în care vântul nu mai bate în pupa corăbiei artistice. Răul comunist a fost înlocuit de Răul capitalist. Adică, de mentalitatea hedonisto-consumistă, un alt fel de cultură de masă, resuscitată și care poartă astăzi o nouă pălărie. Muzica din zona cultă, și odată cu ea arta elitistă (vorba Maiei Ciobanu), este împinsă în ghetou, în numele democrației, deci a „domniei cantității”. Se oferă doar

ceea ce se cumpără. Astăzi nu mai ești oprit să faci ce vrei, în domeniul artistic, dar nimeni nu te bagă în seamă. Muzica românească cultă, care pe vremea comuniștilor era impusă în programele de concert este, în zilele noastre, aproape total absentă. Motivul: publicului nu-i place, este prea grea, produce arsuri în creier. Dezideratele educative au dispărut în totalitate. Nu se mai cântă nici Jora, Negrea, P. Constantinescu, Silvestri, nicidecum capodoperele muzicale de după anii 1960. Nici nu se mai știe care muzică e valoroasă și care nu. Confuzia este totală, axiologia dinamitată. Dar asta se întâmplă peste tot în lumea civilizată. Și în muzica de divertisment lucrurile stau la fel: producțiile celor din breaslă, din secția respectivă, nu sunt gustate de către masele de tineri revoltați, chiar dacă sunt intelectuali; ei preferă muzica rock ai cărei protagoniști nu sunt membrii UCMR, deoarece nu au studii superioare de muzică. Mai este și fenomenul de manelizare. Iar muzicologia a dispărut în acest moment aproape în totalitate, după ce a dat la iveală în anii 1990 câteva cărți extrem de valoroase, inclusiv despre muzica nouă românească. Cronicarii, de asemenea „s-au evaporat”, cu mici excepții. Și pentru cine să se scrie cărți și comentarii muzicale? Revistele „Muzica” și „Actualitatea muzicală” nu mai sunt aproape deloc citite, nici măcar de profesioniști, care nu mai frecventează nici concertele de muzică nouă (fiecare fiind prezent doar atunci când i se cântă lucrarea!). Atomizarea este cvasitotală. Galaxia Gutenberg este înlocuită sigur și în totalitate de cea online. Cuvântul trainic înscris pe papirus (hârtie) este în curs de dispariție. După 1990 au intrat în Uniune noi și valoroși tineri compozitori, dar din ce în ce mai puțini la număr, comparativ cu cei din generațiile anterioare. Nici la porțile Universității de muzică, secția de compoziție

muzică cultă nu mai este înghesuială. A devenit o meserie nerentabilă în lumea capitalisto-sălbatică de astăzi. Unii studenți sunt doar interesați de muzica de film, care mai aduce ceva bani. Nici vorbă de dorința de înnoire a limbajelor artistice, de originalitate sau stil personal. Orizontul de așteptare este nul, iar privirea este mioapă. Dar acest lucru se întâmplă și la New York University. Uniunile de creație mai au un dușman în patronii de edituri pe care îi deranjează timbrul cultural, considerând aceste Uniuni drept rămășițe ale comunismului.

Pentru mine este clar: ne aflăm în epoca **Postculturală** după cea Postmodernă. Poate ne îndreptăm spre un alt tip de cultură, nu se știe cu ce preț. Mi-e frică să privesc în zare viitorul Uniunii

Octavian Lazăr Cosma

Compozitorilor și Muzicologilor. Vă las pe dumneavoastră să încălecați euforic și în ritm de tango bărcile optimismului. Numai să aveți cu ce vâsli!

Octavian NEMESCU

Palatul Cantacuzino

Festivalul Internațional MERIDIAN, Zilele SNR-SIMC

- manifestare dedicată împlinirii a 95 de ani de la înființarea
Societății Compozitorilor Români -

Interviu cu
compozitorul și prof.univ.dr.

ULPIU VLAD,
Directorul Festivalului

Stimate maestre Ulpiu Vlad, de curând s-a încheiat Festivalul Internațional MERIDIAN, o săptămână plină de muzică nouă, bună, interesantă... Care au fost, în opinia dvs, ca președinte al acestui festival, principalele accente de ordin repertorial și interpretativ?

Cea de-a XI-a ediție a Festivalului Internațional MERIDIAN, Zilele Secțiunii Naționale Române a Societății Internaționale de Muzică Contemporană – dedicată împlinirii a 95 de ani de la înființarea Societății Compozitorilor Români – reunește un florilegiu de personalități într-o suită de recitaluri și concerte cu lucrări contemporane, în mare măsură de ultimă oră. Este important să se cunoască, din marea diversitate existentă, valori componistice și interpretative de excepție, să se stabilească contacte artistice multinaționale de promovare a muzicii actuale.

Prețuim mult oaspeții de peste hotare din renumite centre culturale europene și nu numai. Amintesc în acest sens compozitorii Menachem Zur și Vladimir Școlnic din Israel, interpreții renumitului ansamblu MUD CAVALIERS din Polonia, respectiv: Krzysztof Knittel - live electronics, Jerzy Kornowicz - pian, Ryszard Latecki - trompetă, instrumente mici, Mieczysław Litwinski - voce, violă, tobe, Tadeusz Sudnik - live electronics, invitat special : Wojciech Błażejczyk - chitară electrică, instrumente mici; pe membrii ANSAMBLUL PLATYPUS din Austria: Marianna Oczkowska - vioară, Kaoko Amano - soprană, Katharina Vass - clarinet; pe fautistul Rafał Zolkos din Polonia. Avem aceeași considerație pentru muzicienii noștri din capitală și din țara, dar este foarte dificil să menționez, fără să omit, compozitori și interpreți din zecile de personalități artistice de primă mărime. Am să amintesc totuși soliștii și ansamblurile prezente în cea de-a XI-a ediție a Festivalului MERIDIAN, Zilele SNR-SIMC în ordinea programelor acestor zile festive ale muzicii: soprana Bianca Luigia Manoleanu și pianistul Remus Manoleanu; ansamblul de percuție GAME;

cvartetul GAUDEAMUS; grupul de Muzică Nouă TRAIECT; TRIO MOZAIC; violonista Diana Moș; ansamblul SonoMania; ansamblul devotioModerna; mezzosoprana Claudia Codreanu și pianista Diana Vodă Nuțeanu; Filarmonica de Stat din Arad; atelierul de muzică contemporană ARCHAEUS; pianista Mădălina-Claudia Dănilă; violoncelistul Mircea Marian; Filarmonica de Stat din Sibiu; Opera Comică pentru Copii cu spectacolul MÜNCHHAUSEN -

STĂPÂNUL MINCIUNILOR, muzica de Dan Dediu; ansamblul AD-HOC al Academiei de Muzică Gheorghe Dima din Cluj-Napoca; trio CONTRASTE; ansamblul PROFIL.

„Meridian” a ajuns la a 11-a ediție. Am putea spune că reprezintă evenimentul de toamnă-iarnă pe care UCMR îl organizează pentru promovarea muzicii contemporane, complementar celui de primăvară-vară, derulat sub genericul „Săptămâna Internațională a Muzicii Noi”. Știm că, pe plan organizatoric, efortul este complex. Dar, să zicem așa, din perspectiva beneficiarului, care include deopotrivă publicul și compozitorii, cum vedeți această pereche de festivaluri anuale?

An de an cele două evenimente muzicale s-au confirmat ca o necesitate firească a demersului creator de cuprindere a unor noi spații sonore, a unor noi realități ale artei muzicale. Desfășurate în organizarea și cu suportul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România ambele festivaluri s-au profilat pentru public, cât și pentru specialiștii din țară și străinătate ca unele dintre posibilitățile cele mai reușite pentru promovarea creațiilor de toate genurile, aflate sub

egida generică de muzică nouă cultă. Sigur că în acest concept arcul de timp nu este limitat la apropierea noastră imediată, ci coboară în timp la creații de valoare apărute în ultimii 50-60 de ani. Pentru a contura o desfășurare atât de amplă, cu implicații multiple, inclusiv în ceea ce privește mass-media, a fost nevoie și s-a profilat succesul recunoscut în mod larg de personalitățile artistice și de publicul care a onorat manifestările. Din informațiile pe care le am Festivalul MERIDIAN, Zilele SNR-SIMC și Săptămâna Internațională a Muzicii Noi sunt cotate cât se poate de bine, chiar în țări cu mare tradiție muzicală.

Ce vă doriți pentru „Meridian” ediția a 12-a?

Pentru ediția a XII-a a Festivalului MERIDIAN, Zilele SNR-SIMC, pe care deja o

instrumentiștilor. Ceea ce dorim și urmărim este calitatea, performanța și reușita programelor. Prin specificul nostru ne propunem de la o ediție la alta și omagierea unor mari personalități componistice din întreaga lume, de pildă anul acesta compozitorii cerebrați au fost Pierre Boulez, cu prilejul împlinirii vârstei de 90 de ani, într-un medalion susținut de: Ion Bogdan Ștefănescu - flaut, Sorin Petrescu, Andreea Dumitrescu - pian și Toshio Hosokawa, 60 de ani, în concertul susținut de ansamblul SonoMania. Sperăm ca anul viitor să avem posibilitatea de a omagia alți mari compozitori de peste hotare, care să amplifice dimensiunile Festivalului.

Diversitate în globalitate și/ sau viceversa par a fi reperele unor forțe tractoare ale culturii contemporane. Care credeți că ar putea fi totuși ipoteza de centru spre situarea cu alură de memorabilitate a festivalului „Meridian”, într-un peisaj în care totul tinde să lunece pe toboganul evenimentului de divertisment, ca supremă țintă și „sacru” motiv; mai suntem oare disponibili pentru ideea de model ca reper formativ întru disciplinare?

Există ceva ce nu trebuie uitat, anume rolul formativ de esență la nivelul cunoașterii orizonturilor noi în componistică și interpretare, la care adaug rolul formativ de atragere a noi și noi categorii de ascultători, care numai în acest fel pot intra în contact cu creații componistice și interpretative ce nu au nici-

o legătură cu producțiile comerciale, beneficiu important și de mare calitate ce va fi resimțit de toți cei ce acced la aceste lumi ale muzicii noi. Spun, mai mult, că este trist ca marele public, de fapt contemporanii noștri, să nu cunoască și să nu se bucure de virtuțile oferite de adevărata muzică a timpului lor. Consider, totuși, că se poate remarca, grație Festivalului Internațional MERIDIAN, Zilele SNR-SIMC și a Festivalului Săptămâna Internațională a Muzicii Noi, o oarecare emulație pentru muzica contemporană românească, evidențiată prin cuprinderea unor lucrări reprezentative, aparținând compozitorilor din toate generațiile, în programele ansamblurilor din întreaga țară. Acest fapt ne face să sperăm că am ieșit din conul de umbră și că muzica românească se poate bucura de aprecierea pe care o merită.

conturăm, intenția este de a implica un mare număr de instituții de profil din întreaga țară, un cerc mai larg de televiziuni și posturi de radio, și bineînțeles atragerea unor contribuții notabile din partea unor potențiali sponsori. Este prozaic să vă spun că fără asigurarea unui buget la dimensiunile necesare, orice intenție bună nu are nicio șansă de reușită.

Noi construim Festivalul ca incintă în care compozitori și interpreți de elită să-și găsească un cadru propice pentru a se afirma și a fi mediatizați în spații culturale cât mai largi. În acest sens așteptăm mereu o înțelegere superioară din partea factorilor de decizie și din partea tuturor celor ce pot sprijini, într-un mod sau altul, acțiunile noastre, care în timp suntem siguri vor ajunge la recunoaștere generală. Categoriec ne preocupă permanent crearea unor evenimente componistice și interpretative, care să aibă strălucirea lor proprie în inteligența, sensibilitatea și dorința de artă a ascultătorilor.

Există un ce ideatic, estetic sau de limbaj conturat cu precădere în stilul general al festivalului „Meridian” sau poate chiar la nivel de ediție, pe care să-l considerați drept sugestie de orientare pentru participanți - compozitori și instrumentiști?

Ca organizatori nu intenționăm și nici nu ar fi corect să ne implicăm în universul de creație al unui compozitor sau altul, în stilul de interpretare al

Țin în acest moment să aduc mulțumirile mele și ale tuturor celor care au muncit pentru recenta ediție Ministerului Culturii, Universității Naționale de Muzică din București, Muzeului Național George Enescu, Forumului Cultural Austriac din București, Institutului Polonez din București, Societății Române de Radiodifuziune, Societății Române de Televiziune, Institutului de Memorie Culturală (cimec.ro), Fundației Art Production.

Interviu realizat de **George BALINT**

Ecourile și cronicile

Festivalul Internațional MERIDIAN, Zilele SNR-SIMC

Noutăți și valori în muzica românească pentru voce și pian

Programul cu care artiștii Bianca și Remus Manoleanu au deschis ediția 2015 a Festivalului MERIDIAN a cuprins un buchet de cântece și lieduri din creația românească, aproape toate prezentate acum în primă audiență absolută. Recitalul a debutat cu poemul eminescian *Rugăciune*, transfigurat în cântec de Nicolae Coman. Atmosfera de reculegere și binecuvântare s-a transmis întregii audiențe, ca un mesaj de îndurare creștină în momentele dramatice pe care le trăim pe plan demografic internațional. A urmat cântecul *Le feuillage* pe versurile lui Victor Hugo, romantice, evocatoare ale triumfului artelor în lumea antică. Ipostaza sonoră a acestor imagini a comunicat eleganță, elevație spirituală, o plăcere autentică de a savura frumusețea vocii și discursul rafinat, luxuriant al pianului. Ambele creații datează din anul 2013.

Cele două lieduri de Gheorghe Firca, *Despre scuturarea salcâmlor* pe versuri de Pavel Țușară și *Fragment* pe un poem de Livius Ciocârlie sunt compuse în anul 1999, respectiv 1988. Primul prezintă o abordare modernă, atonală, cu momente recitate, ironice, cu aluzii humoristice și pastişe. Al doilea cântec are o expresivitate încărcată de melancolie, obținută prin mijloace economice de scriitură.

A urmat piesa pentru pian *Cantemir, domine!* semnată de Horia Alexandrescu. La baza lucrării se află un *peșrev* compus de Dimitrie Cantemir în anul 1703, care face parte din *Makamul 1*. Lucrarea are forma de rondo ABACABA, iar autorul a pornit de la acest model al domnului moldovean pentru a-și construi propria structură. Tratarea e modală, austeră, cu o ritmică asimetrică persistentă pe întregul parcurs, iar melodia e expusă în linii paralele, folosind minimal resursele tehnice ale pianului.

Următorul moment aparține compozitorului Ede Terényi, făcând parte din ciclul *Evocări eminesciene* pentru voce și pian. Primul e un poem liric marcat de melancolie, de o muzicalitate inocentă, care pune în evidență expresivitatea glasului prin elegante vocalize. Al doilea e o versiune a poemului emblematic *La steaua*, ce se distinge printr-un frumos *ascensio*, cu o muzică transparentă, de inspirație postromantică.

Din ciclul *Evenimente* pe versuri de Petre Ghelmez, Dan Bălan semnează în anul 1985 trei cântece simpatice, într-un limbaj accesibil, cu o scriitură tradițională, care se poate încadra unui stil modal românesc situat, ca poli de referință, între George Enescu și Paul Constantinescu, potrivit opiniei autorului. Versurile foarte muzicale, care

cântă frumusețile naturii, l-au condus pe acesta pe făgașul firesc al expresiei muzicale.

Carmen Petra Basacopol e prezentă în concert cu ciclul *Cântece naive pentru Nichita op. 102*, compus în anul 2008. Cele trei cântece au ca suport poeziile lui Nichita Stănescu *Pomule, copacule, Numai o clipă și Frunză verde de albastru*. Fascinată de frumusețea și originalitatea versurilor, compozitoarea le-a pus pe muzică de drag, deoarece ne transpun într-o lume deosebită, fantastică. Momentele se desfășoară legat, în continuitate (*attacca*). Am ascultat o muzică plină de vitalitate, cu o puternică mișcare interioară, care pune probleme de virtuozitate vocală și de viteză pianistică. Rezultatul interpretării în concert a fost configurația stilistică pregnantă, în care am recunoscut amprenta energică a compozitoarei Carmen Petra Basacopol, bogată în inflexiuni și ritmuri caracteristice de inspirație populară.

Piesa *Bianca, pentru pian solo* este compusă anul acesta de către compozitorul clujean Ionică Pop, dedicată explicit Biancăi și subînțeleș lui Remus Manoleanu. Lucrarea pornește de la melograma *Bianca*, pentru prima

structură, urmată de o a doua structură, care conține melograma numelui *Remus*. Între cele două structuri se dezvoltă o infuzie dintr-un cunoscut colind românesc din Transilvania, *La tătă casa-i lumină*, care apare prelucrat. Urmează un fragment care ascunde un coral de J.S. Bach, transpus în oglindă față de linia basului. Apoi se confruntă melograma *Remus* cu melograma *Bianca* devenită material pentru o improvizație în discant.

Toată această improvizație pe fondul ostinato conduce spre culminație. Urmează un joc de inversare a planurilor, după care un ultim climax îndreaptă discursul spre finalul construit mozaicat, din sunetele amestecate ale celor două melograme în mișcare rapidă, cu accente pe unele sunete și cu momente de oprire. Finalul se pierde în zare.

Ciclul inedit *Metamorfoze II* de Irina Hasnaș e clădit pe versuri de elecțiune din creația lui Nichita Stănescu și se dedică formației Bianca și Remus Manoleanu. Sunt 15 haiku-uri recent transpuse muzical, cu flexibilitate pe profilul cuvintelor, discursul vocii fiind susținut de comentarii adecvate ale pianului.

Cântecul lui Gabriel Mălăncioiu pe versurile poemului eminescian *Numai poetul* prezintă o abordare modernă, în care vocea execută efecte de scandare, alternativ cu pasaje vocalizate și cu altele recitate, exclamații etc. Pianul execută efecte de vibrato, clustere pe corzi și alte procedee ce vin din perioada avangardismului anilor 70. Toate aceste efecte și tehnici nonconvenționale sunt prezente mai ales în partea de început a lucrării, ca o căutare a tonului adecvat, care are la bază un limbaj modal predominant. Menționăm că autorul este un discipol al

maestrului Remus Georgescu și reprezintă școala timișoreană de compoziție.

În încheierea programului, cele două cântece de Dan Buciu pe sonete de Petrarca au creat o atmosferă de elevație și farmec, prin înlănțuirea ritmicii intrinsece a versurilor, care au fost mixate *a piacere*, cu invenția melodică inspirată și cu elemente modale de construcție proprie. Dedicat soților Manoleanu, microciclul *Sonete pentru EA* se află acum la a doua versiune, realizată recent, astfel încât să prezinte o logică de succesiune cât mai firească.

Sobrietate, eleganță, naturalețe, echilibru, versatilitate, îndrăzneala și chiar voluptatea riscului asumat în alegerea și mixarea lucrărilor în program, cultivarea consecventă a noului în domeniul liedului și al muzicii pentru pian, iată câteva trăsături ale stilului de interpretare, care fac ca recitalurile acestui duo să fie, întotdeauna, deosebit de ofertante. De aceste calități au beneficiat și auditorii programului lor din actuala ediție a Festivalului MERIDIAN, care au fost martori privilegiați la momentul lansării în lume a noi și noi pagini muzicale contemporane.

Lavinia COMAN

Ansamblul GAME

Ansamblul de percuție GAME al Universității Naționale de Muzică din București, înființat în anul 1995 de reputatul interpret și profesor Alexandru Matei, ne-a oferit un nou program de lucrări contemporane de mare atractivitate, atât prin conținutul muzicii, cât și prin calitatea excepțională a performanței scenice. În deschidere, piesa tânărului compozitor Lucian Zbarcea *Game Laser Jaya* pentru patru percuționiști și doi violonceliști a impresionat, mai întâi, ca evocare sonoră a unui peisaj exotic. Este vorba despre un ecou al experiențelor recente ale autorului, care s-a aclimatizat cultural în Indonezia și este inspirat de specificul formației *gamelan* din Bali. În piesa numită *Game Laser Jaya*, compusă anul acesta, el folosește un limbaj modern cu elemente populare indoneziene și românești, organizate într-o structură triadică ABA. Sunt prezente ritmuri originale balineze și *jaya* (termen provenit din limba sanscrită, cu semnificația de victorie, victorios). Creatorul a vrut să dedice lucrarea laserului ce se construiește acum la Măgurele, ansamblului GAME și violonceliștilor Ella Bokor și Mircea Marian, care alcătuiesc Duo Cello Jaya. Ca sugestie sonoră, compoziția pare să evoce orezăriile din această țară îndepărtată, cu freământul naturii, în care se produce concertul păsărilor, într-un moment plin de farmec și grație.

Lucrarea *Invocation of rain* aparține compozitoarei din Ucraina Halyna Ovcharenko, actualmente rezidentă la Londra. Compusă în urmă cu cinci ani, piesa constituie dramatizarea muzicală a unui ritual popular străvechi, care avea la bază sacrificarea unei femei văduve într-o perioadă de secetă, implorând divinitatea să aducă ploaia mult așteptată. Impresionează forța telurică a discursului, tragismul copleșitor transmis de interpreta vocală, fascinantă în identificarea cu muzica și cu textul rostit în limba ucrainiană de către actrița Viorica Vătămanu Matei, posesoare a unei palete largi de nuanțe expresive, cu măiestrie dozate de la șoaptă până la momente de

ensiune maximă a trăirii. Atât ansamblul cât și solista Viorica Vătămanu Matei, soția conducătorului formației, și-au utilizat la maximum potențialul de interpreți creatori. Întreaga construcție pare a fi organizată pe modelul unei armonioase linii arcuite.

Piesa *Echos*, creată în anul 2012 de Thomas Beigel, compozitor german, a etalat frumoase jocuri de sonorități contrastante, executate de către percuționiștii Irina Rădulescu și Alexandru Stroe cu precizie, coordonare perfectă, subtilitate și participare totală, ceea ce a condus la o reușită artistică demnă de admirație.

Lucrarea de încheiere aparține lui Ney Rosausro din Brazilia, în prezent stabilit în S.U.A. și a cărui producție cunoaște o perioadă de succes fulminant în acea parte a lumii. *Concerto for Timpani and Percussion Ensemble* prezintă o muzică antrenantă, de largă accesibilitate, cu impact puternic asupra oricărui fel de public. Cele trei părți, în succesiune de mișcare tradițională repede-lent-repede, alături fragmente eclectice în manieră rapsodică și oferă cele mai spectaculoase ocazii de virtuozitate timpanistului solist, precum și grupului acompaniator. Combinații de ritmuri, culori, schimbări puternice de stare, cadențe ample ale timpanilor, sunt în măsură să producă uimire și încântare, să antreneze și să-i distreze pe amatorii de spectacol muzical, ceea ce solista Ilinca Lorentz a realizat, ca o adevărată magiciană a instrumentelor de percuție.

În concluzie, a fost un concert captivant, prin diversitatea lucrărilor și prin nivelul înalt al interpretării. Formația GAME se găsește acum într-un nou stadiu de evoluție, pe o treaptă superioară de performanță.

Lavinia COMAN

Un autentic recital cameral

Marti 17 noiembrie 2015, la Aula Cantacuzino din București, Cvartetul de coarde **GAUDEAMUS** din Brașov, a susținut un recital cu lucrări de muzică nouă, a cărui admirabilă condiție interpretativă a întrunit aprecierile ascultătorilor. Și totul cu atât mai mult cu cât am în vedere realizarea atentă, profesională, a complexităților de scriitură și a sonorităților specifice acestora. Cvartetul de coarde Gaudeamus este o formație în care fiecare în parte, dar și în ansamblu, sunt potențial capabili de a aborda cu succes partituri de emisie recentă.

Cvartetul de coarde Gaudeamus este alcătuit din

Laura Neagoe - vioara 1, Raluca Irimie - vioara 2, Leona Varvarichi - violă, Ștefan Neagoe - violoncel.

Am ascultat *Cvartetul nr. 2* de Menachem Zur, compozitor israelo-american, o mare personalitate muzicală, cu recunoaștere largă în mediile academice de specialitate din cele două țări. Calitatea deosebită a acestei muzici este complexitatea elaborată într-o eufonie sistemică. Se resimte persistent pulsul filozofiei muzicale șostakoviciene, dar care nu impietează cu nimic originalitatea acestei scrieri muzicale.

Cvartetul de coarde *Pe acest pământ înșorit II* de Ulpiu Vlad se impune atenției prin spontaneitatea expresivă și prin vigoarea evenimentială. În arta sa

componistică spiritul său creator controlează energiile pe care le plasează în fiecare sunet. De aici se ivește un izvod de surprinzătoare sonorități în emoții și în vieți cu trimitere la turlle înalte în registre acute și supra-acute, dar aici nu este vorba de pozițiile pe tastieră pe care operează instrumentiștii. Se împun aici frumusețea și luminozitatea detaliilor, înmădierea planurilor sonore, când aerate, când ample și suple, când concentrate într-o multiplicitate de nobilă expresie, distinsă, inovatoare și îmbucurătoare.

Cvartetul nr. 4 de Adrian Iorgulescu se desfășoară în spații ideatice largi, intersectate de episoade tensionate, torențiale, chiar. Adrian Iorgulescu este un creator lucid, privind, ca artist autentic, peste lume, el nu se poate înșela pe sine însuși că existența nu este nici iritantă nici, de cele mai multe ori, inconfortabilă. Dar și aici, fugitiv, avem la Adrian Iorgulescu sublim și visare, evocare și proșpețime.

Componistic, *Cvartetul de coarde nr. 4* de Adrian Iorgulescu este scris cu o tehnică variațională extrem de diferențiată, care generează suflul simfonic pe durata întregii lucrări. Suflu pe traiectorii sonore care sunt și elocvente și sincere.

Mircea ȘTEFĂNESCU

Grupul de muzică nouă TRAIECT

Formația condusă de compozitorul Sorin Lerescu și-a început concertul din cadrul Festivalului MERIDIAN cu piesa *A damsel or tear-resembling drops* pentru opt instrumente a compozitorului sloven Pavel Mihelčić, prezentată acum în primă audiție românească. Are un discurs structurat în limbaj atonal, nonevolutiv, a cărui dinamizare se produce îndeosebi prin jocurile antrenante de timbre și culori, prin combinații instrumentale ingenioase.

Interpretarea următoarei lucrări, *Trio „Muntele magic” pentru vioară, violoncel și pian* de Theodor Grigoriu, se constituie într-un omagiu pios adus maestrului de curând plecat dintre noi. Cele trei părți poartă titluri încărcate de poezie, așa cum e și muzica: *I Notturmo. Pe culmile cu stele mai aproape, II Fantasia. Răsăritul ca o lentă progresie a intervalelor lumină, III Scherzo. Finale. Întâlniri cu sfințele izvoare*. E o muzică lirică, poematică, după cum a caracterizat-o autorul însuși, creată la comanda lui Theodor Rogalski în anul 1944, în urma mențiunii obținute de către tânărul pe atunci în vârstă de 17 ani cu *Cvartetul Sursum corda* la Concursul de compoziție al Societății Compozitorilor Români, patronat de maestrul George Enescu în anul 1943. Titlul „Muntele magic” reprezintă o trimitere la celebrul roman al lui Thomas Mann ca dezvăluire a unei conjuncturi personale de viață și anume vindecarea autorului de o boală de plămâni, evocată și în acel roman. Potrivit manierei sale de lucru, Theodor Grigoriu a revizuit și desăvârșit partitura în anul 2006. În concertul de acum, am luat contact cu o muzică structurată în formă liberă, bazată pe o gândire armonică, tono-modală foarte avansată la jumătatea secolului XX, în descendența discursului enescian. Interpretată admirabil de Geanina Săveanu Meragiu la vioară, Viorica Nagy la violoncel și Andrei Podlacha la pian, lucrarea a sunat cu proșpețime aurorală, puternic articulată, dinamică și în același timp plină de lirism. A fost un exemplu autentic de modernitate afirmată în muzică în contextul anului 1944, care își păstrează nealterată modernitatea până în momentul de față.

Lucrarea *Lights... Shadows...* pentru flaut, trombon, vioară, violă, violoncel, pian și percuție de Vladimir Școlnic a cunoscut prima audiție în anul 2011 la Festivalul de Muzică Contemporană de la București. A fost dedicată memoriei maestrului său, Anatol Vieru, pentru a marca 75 de ani de la nașterea acestuia. Piesa are ca sursă de inspirație aceeași poveste ca și lucrarea lui Anatol Vieru „*Et in Arcadia Ego*”, unde este invocată imaginația poetică a lui Virgiliu, care a transformat un pământ uscat și rece într-un tărâm al fericirii supreme, Arcadia. Structurile muzicale, ce se regăsesc și în lucrarea lui A. Vieru, sunt transformate și integrate într-un fel de spectrum sau fantasmă, aflată dincolo de lumea aceasta, dincolo de structurile temporale și spațiale. Compozitorul exploatează îndeosebi resursele de expresivitate ale instrumentelor în registrele grav, mediu și acut, prin efecte stranii, fulgurante. Rezultatul e o muzică într-adevăr fantomatică, nepământească.

Piesa lui Sorin Lerescu *Les jeux sont faits* a fost compusă în anul 1995 pentru un festival de muzică nouă de la Ghent, în Belgia. E structurată în două părți, având la bază ideea teatrului instrumental și transformarea unui ritm într-o idee motorică, cu acumulări și decelerări în cadrul discursului sonor. Confruntarea elementelor participante se preface apoi în fragmentare și pulverizare, după care totul se topește într-o atmosferă de meditație. Cât despre titlu, compozitorul povestește că la festivalul belgian unde a fost inaugurată lucrarea, organizatorii se întrebau retoric de ce există o discriminare atât de puternică între condițiile de viață și de lucru ale muzicienilor din estul european, față de ale celor vestici. Răspunsul ironic(autoironic) a fost unanim acceptat și a sunat prin propoziția *Parce que les jeux son faits!*, rostită la final de către toți participanții. Așa s-a născut titlul piesei.

Lucrarea *Running* pentru violă solo a compozitoarei ucrainiene Ludmila Samodaieva, auzită acum în primă audiție absolută, a fost admirabil creată sonor de Cornelia Petroiu. O varietate de procedee instrumentale originale, de efecte timbrale și tehnice de mare virtuozitate, toate acestea s-au împletit cu folosirea neobișnuită, de o puternică expresivitate, a efectelor vocale ale interpretei. În ansamblu, evenimentele par a se succeda într-o mișcare învolburată, de oriunde către nicăieri. Dacă autoarea a vorbit despre un *homo sapiens* care aleargă, noi am putea să ne imaginăm cumva starea de anomie a umanității contemporane?

Piesa de încheiere a concertului a fost *Symetries II* pentru ansamblu și sunete procesate de Mihaela Vosgian și datează din anul 2013, fiind răspunsul la o comandă a ansamblului MDF din Slovenia, unde s-a cântat în premieră mondială. Ca o versiune a ciclului de *Simetrii*, pentru Ansamblul TRAIECT cu violă, lucrarea merge pe ideea simetriei în multiple ipostaze – în sintaxă, în modul de utilizare a gândirii modale, a timbralității. Simetria este urmărită pe plan orizontal și pe plan vertical, adică în suprapunere și în continuitate. Instrumentiștii cântă adesea și pe alte instrumente decât specializarea lor, devenind polifuncționali, ceea ce reflectă tendința actuală de utilizare în performanță a unor poliinstrumentiști. La ascultare în concert, simetria a fost percepută ca opoziție între o muzică a neliniștii și un teritoriu al certitudinilor, coborând, parcă, din spațiile extraterestre.

Lavinia COMAN

Recital cameral

În Aula Palatului Cantacuzino, miercuri 18 noiembrie, *Trio Mozaic* (Emil Vișenescu-clarinet, Diana Spânu Dănilă-pian, Oana Spânu Vișenescu-vioară), o formație cu o alcătuire de tip romantic, a propus un program cu momente de referințe diverse în acest sens stilistic, într-o largă cuprindere chiar a timpului componisticii contemporane: de la o primă audiție absolută la un opus din perioada timpurie a repertoriului cameral românesc modern.

Proporții II pentru violă și clarinet (p.a.a.) a relevat disponibilitatea compozitorului Petru Stoianov atât pentru consonanțele timbrale cât și pentru armonia relațiilor și a structurilor într-o devenire firească, nu lipsită de confruntări dar cu o evidentă și insistentă continuitate în planul acumulărilor expresive. Celălalt pol temporal al afișului, *Trio pentru vioară, clarinet și pian* (1953) de Tiberiu Olah, a marcat momentul clasic al programului, o

restituire interesantă în contextul deja cunoscut al componisticii maestrului, cu o structură solidă în 3 părți ce adună pe lângă rezonanțe neoromantice și de școală națională, probe de meșteșug componistic, precum forma de fuga din final.

O lucrare complexă în concepție și realizare, *Polyspectralia* semnată de Livia Teodorescu Ciocănea a pus în valoare atribute definitorii ale componisticii sale care se leagă de nuanțele lirice și sensibilitatea sonorităților, chiar desfășurate într-un șir de expresii diferite, și, pe de altă parte, de predominanța unei construcții pianistice ample. În acest context majoritar românesc, cu un tip de consistență accentuată a discursului muzical, piesa compozitorului maghiar Csanad Kedves - *Ein Stück meiner Fantasie-hommage a Robert Schumann* - și-a adus propriile sugestii la ideatica repertorială, printr-un fin exercițiu de

imaginație cu amintiri și începuturi de efuziuni romantice melodico-ritmice filtrate și continuate cu mare efect într-un limbaj componistic actual.

În a doua parte a concertului de miercuri, violonista Diana Moș ne-a oferit dimensiunea unui artist profesionist, angajat în peisajul muzicii contemporane românești și totodată măsura unor realizări repertoriale specifice în trei ipostaze și concepții diferite: *Personaje* pentru vioară solo de Ana Szilagyi - un parcurs dialogal (de esență dramatică) cu evidente reacții, caractere și riposte diverse, cu intervenții de proporții variate care, în final, par a conșona într-o aceeași atitudine combativă; *Piesa* pentru vioara solo de Vladimir Beleaev - o demonstrație de violonistică în trecere prin stiluri interpretative și *Sonata pentru vioară solo* de Cornel Țăranu - o concentrare de expresie, expresivități și formă ce aduc împreună accente telurice mereu prezente în creația compozitorului țesute pe un fond liric de mare profunzime.

Ruxandra ARZOIU

SonoMania: Drawings

Pe data de 18 Noiembrie 2015, în cadrul Festivalul Internațional MERIDIAN – Zilele SNR-SIMC Ediția a XI-a, a avut loc concertul *SonoMania: Drawings* la Muzeul Național "George Enescu". Concertul a fost dedicat și orientat în jurul caligrafiei sonore a lui Toshio Hosokawa cu ocazia aniversării de 60 de ani a compozitorului. Membri ai ansamblului de muzică nouă SonoMania, interpreții sunt: Veronica Anușca (soprană), Valentin

Ghita (oboi), Mihai Pintenaru (clarinet), Raluca Stratulat (vioară), Olga Podobinschi (pian), Diana Rotaru (pian). Invitată specială: Cristina Lilienfeld (dans, coregrafie).

Conceptul de caligrafie sonoră pornește de la caligrafia japoneză propriu zisă, care se afirmă prin tradiție ca o formă de artă plastică. „Textura, conturul și forma finală a semnelor sunt date de tipul de pensulă, de hârtie, de pigment, dar mai ales de tehnica riguroasă a caligrafului (presupune o stăpânită presiune, înclinație, accelerare a pensulei, ordine a mișcărilor)” (Diana Rotaru). Caligrafia japoneză este influențată și a influențat la rândul ei gândirea Zen.

Această textură grafică se traduce muzical prin interesul minuțios acordat timbralității. Toshio Hosokawa consideră că sunetul este aïdoma tușei de pensulă, viu, neregulat, cu mici imperfecțiuni și în continuă transformare, permanent interdependent de tăcere (spațiul alb din caligrafie). Conceptul de caligrafie sonoră descris este validat (ca fenomen cultural sonor) chiar de către muzica tradițională japoneză cu care împărtășește aceeași atitudine în ce privește sunetul.

Programul concertului a cuprins trei piese ale lui Hosokawa, piese care au funcționat prin unitate stilistică

Irinel Anghel - "O cină cu demonii mei"

Foto: Sabina Ulubeanu

precum piloni în arcuirea unui traseu ambițios: de la incantatoriu, ludic, teatru instrumental, la dragoste, grotesc, tragicism.

Interpretată de către violonista Raluca Stratulat, piesa *Elegy* (T. Hosokawa) a deschis concertul prin timbralitate căutată și printr-o sonoritate care convingea din nuanțe aproape inaudibile. O muzică rafinată, cu un temperament propriu și care presupune o virtuozitate a detaliului greu de realizat.

Voici venir la nuit - D'après une chanson valdôtaine este un lied al tânărului compozitor italian Federico Gardella, interpretat de Veronica Anușca (soprană) și de Olga Podobinschi (pian). Piesa pendulează abrupt între reacții scurte, intense, tăioase care sugerează o inexplicabilă spaimă față de venirea nopții, și momente de un calm seren, în care cântecul cules (din regiunea Aostei) împreună cu acompaniamentul de "clopote" al pianului (transformat de tehnica "inside piano") redau un vernacular de sat "de poveste", aproape familial; un cântec de leagăn realizat cu subtilitate și cu simplitate de mijloace.

Piesa *Meander* pentru clarinet solo a Dianei Rotaru s-a bucurat de o interpretare naturală și asumată a lui Mihai Pintenaru, dar și de actul coregrafic al Cristinei Lilienfeld. Inspirată de ideea unui șarpe hipnotizat de stăpânul său, piesa pornește și evoluează ca o incantație. Secțiunile contrastează în expresie: melodic arhaică, lamento condus într-o zonă grotescă, mecanism impasibil,

dar cumulativ. Dramaturgia și culorile unei lumi dizarmonice de un farmec straniu.

Crescendo a lui Mihai Măniceanu pentru vioară solo (Raluca Stratulat) convinge în special prin scriitura de tocată și prin ritmica energetică. Intervine prin teatru instrumental cu un gest spadasin a cărui retorică dezleagă întrucâtva mesajul piesei; gest repetat în finalul lucrării care dezamorsează, rezolvă o tensiune acumulată și condusă spre paroxism.

Liedul *harun al meu, al rașid* (dintr-un ciclu de *Trei Madrigale* pentru soprană, clarinet, pian) se centrează, în vorbele compozitorului (Șerban Marcu), pe tema jocului erotic și alternează o zonă dinamică, repetitivă, cromatică (transpuneri cromatice ale unui acord mărit) cu un ritm aksak (13/8), cu secțiuni rubato în care vocea sopranei și clarinetul devin parteneri melodici într-un context modal hexatonal, încercând un spațiu al extaticului, non-gravitațional.

Concertul a avut pe lângă momentele coregrafice ale Cristinei Lilienfeld și un performance cu muzică electroacustică: *O cină cu demonii mei* este un film muzical fără film (sau "film mut cu autor prezent") dedicat lui Alejandro Jodorowsky realizat de Irinel Anghel. O procesiune probabil șocantă pentru mulți, într-o zonă de suprarealism-horror, unde paradoxal, într-un joc psihologic pus sub masca grotescului, artistul "se oferă demonilor" săi interiori ca în final să își poată privi cu luciditate lumea.

O altă piesă pentru instrument solo de T. Hosokawa, *Edi*, a fost interpretată de clarinetistul Mihai Pintenaru. Slap-uri, apogiaturi obsesive, tremolo-uri și o variație continuă, cumulativă, bine intuite și stăpânite de către interpret.

Compozitor nord-coreean, Isang Yun contopește în lucrarea sa pentru oboi solo *Piri*, tehnica serială cu cea proprie, hauptton (main-tone technique) care are ca punct de plecare sunetul "viu", ornamentat al muzicii tradiționale coreene. Astfel, sunete determinate ale unei serii dodecafonice iau forma organică a unui gest definit: hauptton (spre exemplu, seria de început de 12 sunete e conținută în 3 hauptton-uri). Lucrarea solicită o virtuozitate și un control deosebit al instrumentului. Melisme sinuoase, schimbări bruște de dinamică, fraze lungi lipsite de respirație, glissande și o melodică susținută în registrul acut fac din această lucrare una de referință pentru oboiul contemporan. Este văzută ca un "plâns al prizonierului", datorită unei intensități și expresivități aparte, în contextul eliberării din închisoare a compozitorului. Cristina Lilienfeld a folosit aici o perfuzie care îi acoperea treptat spatele cu un pigment sângeri; un efect vizual și un dans al torsiunii care reafirmau dramatismul piesei. Oboistul Valentin Ghita a interpretat cu o susținere de apreciat piesa, însă poate nu a valorificat îndeajuns transformările timbrale sau de expresie.

Ancient Dance pentru vioară și pian (T. Hosokawa) este un alt exemplu de caligrafie sonoră. Piesa evoluează printr-o desfășurare timbrală lentă. "Tușele" pianului (O. Podobinschi) se îngroașă și devin gonguri sau se nervează eterofonic (alături de vioară - R. Stratulat). Piesa se transformă prin schimbarea registrelor, printr-o intensificare dinamică subtilă, dar constantă până la nuanțe mari și figurații ample care aduc noi sonorități (molto vibrato, tremolo, noise).

Cea din urmă lucrare (*Bocet IV* - soprană, clarinet, vioară, pian) aparține compozitoarei Doina Rotaru și este

o variantă a lucrării inițiale (voce și flaut). Eterofonia, glissandele, étouffée-urile pianului (pianistă Diana Rotaru), isonul, tehnica non vibrato sunt folosite cu un rafinament desăvârșit și redau un sentiment "doinit" printr-o suferință de o frumusețe dezarmantă. *Bocetul* se arcuiește pornind de la regret, evoluând către tragic și înapoi către un spațiu contemplativ, de vrajă, tânguit.

Ansamblul SonoMania a dovedit nu pentru prima oară creativitate, profesionalism și o efervescență întâlnită prea rar în muzica contemporană de pe scena autohtonă. Poate acestea sunt atributele necesare când obiectivul său este aducerea unui nou public către o muzică nouă. Îi salutăm și îi urmărim.

Alexandru SIMA

Recitalul formației *devotioModerna*

Miercuri, 18 noiembrie 2015, la sala George Enescu de la Universitatea Națională de muzică din București, ansamblul instrumental *devotioModerna* dirijat de compozitoarea Carmen Maria Cârnci a susținut un program de o reușită certă.

Instrumentiștii reuniți în această formație sunt Ștefan Diaconu - flaut, Cristian Mancaș - clarinet, Dan Cavassi - violoncel, Mihai Murariu - pian, Alexandru Stroe - percuție, și invitații Cristian Buciumaș - fagot și Natalia Pancec - vioară.

În deschidere am ascultat *Origami III pentru flaut solo* de Carmen Maria Cârnci, o înlanțuire de figurații sonore fine, rafinate, impetuoase, insolite și de permanent impuls, alături de proba că autoarea are un instinct distinct de a scrie pentru acest instrument.

Ivana Stefanovic din Serbia a fost prezentă în program cu lucrarea *Kust pentru violoncel și pian*, o desfășurare de largă cantabilitate și de suport armonic inventiv și de esență în acest tip de muzică.

Mihai Murariu, pe care îl socotim a se afla în plină maturitate creatoare, ne-a arătat în *Hyperlink II pentru flaut și clarinet* o dexteritate plină de mișcare și din acest punct de vedere remarcabilă.

Dimitris Maronidis din Grecia ne-a purtat în compania muzicii sale din *Orbis pentru pian și bandă*, cu sonorități temătoare și mai în tot locul surprinzătoare. Universul în care se găsește compozitorul este populat de strigăte, de scâncete și de pericole totale iminente. Și totuși muzica lui rezistă comparației cu lucrările din panoplia muzicilor timpurilor noastre.

Compozitorului Dejan Despici din Serbia i-a fost interpretată partitura cu titlul *Manchester trio pentru clarinet, violoncel și pian*, un text sonor ca un joc lejer. Acest Trio sună bine, pentru că avem aici evocări de sensibilitate și pasaje viguroase.

Carmen Maria Cârnci

Lucrarea pentru ansamblu și bandă *ITsonorumBE* de Octavian Nemescu expune o profunzime de miliardimi și de mirabile apariții de sunet și în sunet.

Există aici verticalități asemenea unor coloane sonore și o implicare a tăcerilor care le distanțează și care astfel fac parte intrinsecă din acest flux compozițional. Există aici performanță și inteligență. Există creație.

Mircea ȘTEFĂNESCU

Laudă cântecului

Recitalul cameral dedicat formulei vocale cu pian a debutat cu *Cântec pentru Lara*, compus în anul 2013 de Sabina Ulubeanu, pe versuri de Cornel Brad pentru fetița lui. Poemul i-a inspirat un cântec de leagăn delicat. Muzica interpretată cu gingășie și candoare de soprana Monica Scurtu, mezzosoprana Claudia Codreanu și Diana Vodă Nuțeanu la pian exprimă o stare mai complexă, în care se insinuează o anumită iritare, atunci când copilul adoarme mai greu.

Am ascultat apoi cu emoție cântecul *Obârșii*, parte a ciclului op. 11 pe versuri de Nina Cassian, compus în anul 1959 de maestrul Pascal Bentoiu în perioada tinereții creatoare și devenit un fel de șlagăr al genului. Era cântat cu mare plăcere de studenții și tinerii interpreți din anii 60 (printre care m-am numărat și eu!). Claudia Codreanu și Diana Vodă Nuțeanu l-au făcut să retrăiască prin nuanțări și accente subtile care i-au conferit prospețimea originală.

Psalmul arghezian *Făr'a te ști decât din presimțire*,

Claudia Codreanu

metamorfozat muzical de Olguța Lupu în anul 2011, e organizat într-o formă ce reprezintă îmbinarea tiparului tripartit cu schema rondoului, într-o alternare rapidă a trei structuri sonore. Se creează un puternic contrast între cromatismul diatonic cu inserții hexatonale,

simbolizând tensiunea și dramatismul prin antagonism cu uimirea, deschiderea, ca evoluții ale discursului în prima și cea de a treia structură, față de pentatonie anhemitonică diatonică, luminoasă, ce caracterizează structura a doua. Rezultanta expresivă a organizării sonore este un discurs interiorizat, care îl trimite pe ascultător în zonele rarefiate ale metafizicului.

Din ciclul de patru cântece *Lacrima și raza*, creat în anul 1988 de Nicolae Teodoreanu pe versuri de Lucian Blaga, au fost prezentate ultimele două, *Flăcări* și *Cântec sub stele*. Sunt alcătuite pe un concept modal tinzând, primul spre dodecafonic, iar cel de al doilea, spre diatonic. Percepem un puternic contrast de atitudine între tonul dramatic al primului episod și atmosfera meditativă din final. Autorul declară că a compus aceste cântece fiind atras irezistibil de muzicalitatea interioară a poemelor lui Blaga.

Potrivit propriei mărturisiri a compozitorului Remus Georgescu, Lucian Blaga a rămas poetul său preferat. Cântecul *Amurg de toamnă*, creat în anul 1989, e construit la început dintr-o zonă modală, urmată de o mișcare cromatică în care apare, mai întâi o serie de șase

sunete iar ulterior seria celorlalte șase sunete, fără a fi vorba, totuși, de dodecafonie propriu zis. În ciuda tehnicilor moderne utilizate, limbajul degajă o expresivitate „consonantă” cu versurile. Atmosfera generală propagă un sentiment de melancolie postromantică.

Tot din sfera muzicii inspirate de marele poet transilvan face parte ciclul *Întoarceri la Blaga*, compus de Viorel Munteanu în anul 2013. Din acest mănunchi, soprana Monica Scurtu și pianista Diana Vodă Nuțeanu au ales cântecul *Dar munții unde-s?*, conferindu-i o forță de expresie deosebită, cu care au conturat un spectaculos *ascensio* al întregului parcurs către culminația finală.

Programul de lieduri s-a încheiat cu poemul *Patima* de Nina Cassian, transpus muzical de Diana Vodă Nuțeanu în decursul acestui an. Autoarea mărturisește că poezia a fermecat-o și i-a dictat cum să organizeze structura piesei. Există în stilul muzicii unele elemente impresioniste și altele neoclasiche, în care se reliefează armonii limpezi pe cuvintele cheie ale poemului.

Într-o cuprindere de ansamblu, participanții la concert s-au delectat cu un program de miniaturi vocal-instrumentale interesante, de mare atractivitate prin varietatea stilurilor și măiestria componistică, reprezentative pentru arta muzicală românească modernă și contemporană. O profundă reverență se cuvine a fi adresată celor trei interprete, pentru performanța lor convingătoare și inspirată, prin care au comunicat mesajul unor lucrări diverse de o serioasă dificultate, în chip îmbietor, prietenos.

Lavinia COMAN

Atelierul de muzică contemporană ARCHAEUS

Joi, 19 noiembrie 2015, la sala George Enescu de la Universitatea Națională de Muzică din București a apărut în concert Atelierul de muzică contemporană Archaeus condus și dirijat de compozitorul Liviu Dănceanu.

Componenți ai acestei formații instrumentale sunt: Doru Gliga - oboi, Ion Nedelciu - clarinet, Ștefan Novac - fagot, Rodica Dănceanu - pian, Sorin Rotaru - percuție, Marius Lăcraru - vioară și Anca Vartolomei - violoncel.

Prima lucrare audiată din program a fost semnată de Pierre Alberto Cattaneo, cu titlul *Thin Shadows Rags*, în primă audiție românească.

Este aici un joc de umbre, în luminozități caleidoscopice de sonorități, cu interpolări de expresii când lirice, când de fină sensibilitate. În complexitățile orchestrale răzbate un ton epic, și un sentiment de speranță într-un univers populat de impactul viitorului, ale cărui înfățișări și sensuri plutesc imprevizibil.

Elena Apostol cu *Playing with the cat*, pentru fagot solo, ne atrage cu al ei discurs secvențial și de reală incidență inventică, cu deschideri în spații de viteză instrumentală. Se învederează la Elena Apostol sentimentul grafiei sonore și de aducere a acesteia în plan auditiv credibil, cât și capacitatea de a se exprima în tot ce dorește să exprime.

Călin Ioachimescu a oferit în acest program lucrarea sa *Tetrachords pentru flaut, violoncel și pian*. Se constată în partiturile lui Călin Ioachimescu o linie directoare de ordin superior. El este un artist care și-a găsit accentul său autentic, este original și avansat și este dotat

comportamental artistic cu un echilibru rar, inclusiv printre confrății săi de profesie.

Martin Q. Larson este din Suedia, și i-am auzit *Gyration Point 3.1*, în interpretarea întregului ansamblu și în primă audiție românească. Universul sonor este aici, fatal, al Nordului. Un punct giratoriu, un punct în spațiu. Cu voci și vocificări, cu întretăieri de lumini în noapte, de unde și notațiile din partitură ca la un moment sau altul instrumentiștii, pe rând sau în grup, să recite texte în engleză, cu vocile lor cu nimic contrafăcute. A fost o piesă de succes, interesantă și revelatoare.

Dualisme - în primă audiție absolută - de Bogdan Vodă, compoziție scrisă pentru ansamblu, evoluează prin ecourile și răsunetele de bolți votive și în sonorități de plenitudini. Avem aici, într-un alter-ego, blocuri sonore

intersectate impulsiv și scurte citate din literatura componistică celebră mondială. Dar sonoritățile reintră între malurile unui calm final, ca o eclipsă, ca o implorare de viață.

Horia Șurianu a implicat în construcția lucrării sale *Anonymes sonores* tehnica evoluată, desigur, a recitativului, a recurenței și totul cu o mare claritate și chiar cu un anumit freamăt de sensibilitate.

Laura Ana Mânzat și-a înscris în programul seriei *Bergamo*, în primă audiție absolută. *Bergamo* este o piesă de caracter care planează cu o gestică dansantă, și componistic, în flexibilități distincte în conturarea climatului sonor și cu o abilitate în modularea planurilor sugerate și sugestive deopotrivă.

Programul acestui recital de muzică contemporană s-a încheiat cu *Quasisuita* de Liviu Dănceanu o excelentă și plină de voioșie glumă muzicală, pe cât de adorabilă, pe atât de savuroasă. Și ca într-un altcândva, badineriile.

Mircea ȘTEFĂNESCU

Medalion Pierre Boulez - 90

Festivalul Internațional "Meridian, Zilele SNR - SIMC" Ediția a XI-a, a inclus în programul său un concert omagial dedicat lui Pierre Boulez, reprezentant eminent al muzicii contemporane, care a împlinit anul acesta, în data de 26 martie, 90 de ani.

Pentru început, compozitorul Fred Popovici a prezentat personalitatea complexă a marelui artist realizând o analiză, fină și nuanțată, comparabilă cu o prelegere academică, a datelor esențiale ale talentului său multiplu.

În evoluția sa creatoare, Boulez a parcurs mai multe etape: mai întâi sunt operele de tinerețe, cele două

Sonate pentru pian, *Sonatina* pentru flaut și pian, *Cantatele* inspirate de poemele lui René Char, într-un cuvânt, primul Pierre Boulez. După studii cu René Leibowitz și apariția piesei, de o uluitoare noutate, *Mode de valeurs et d'intensité*, compusă de Olivier Messiaen, profesorul său de la Conservatorul din Paris, urmează etapa serialismului integral, a serialismului extins la toți parametrii sunetului muzical. De pildă *Polyphonie X* ori *Structures* pentru două pian, scrise în acea vreme, sunt muzici care-ți "strepezesc" urechile.

Le Marteau sans maître pentru voce și șase instrumente, bazat pe trei poeme, suprarealiste, ale lui René Char este o operă emblematică pentru creația sa muzicală și nu numai. *Ciocanul fără stăpân* înseamnă 1) relații complexe și interdependente între înălțime, ritm, dinamică și timbru, 2) eliberarea de forma predeterminată, unidirecțională, 3) "combinarea superioară", spre a-l cita pe Boulez însuși și coerența celor nouă piese alcătuitoare, 4) anticipă ideea de labirint și de operă deschisă.

Din colaborarea cu IRCAM, al cărui fondator este, au rezultat compoziții precum *Repons*, pentru șase soliști, orchestră și dispozitiv electronic (1981 - 1988), *Dialogue de l'ombre double*, pentru clarinet și dispozitiv electronic (1985), *Anthèmes 2* pentru vioară și dispozitiv electronic (1997 - 2008). Cei doi protagoniști ai discursului sonor, respectiv muzica tradițională și mediul electronic, nu se concurează, iar acesta din urmă nu tulbură și nu domină invenția muzicală, dimpotrivă, favorizează exploatarea unor noi universuri sonore și estetice.

Alături de creația muzicală trebuiesc amintite excelențele sale studii de muzicologie, trebuie amintit Pierre Boulez, marele șef de orchestră și nu în ultimul rând, profesorul Boulez și cursurile predate la Darmstadt, la Musik Akademie din Basel, la Universitatea Harvard etc.

Concertul din 20 noiembrie a.c. a început cu *Sonata pentru pian* de Pierre Boulez. Așa cum spuneam, este o operă de tinerețe care poartă amprenta școlii franceze, cu trimiteri directe spre muzica lui Olivier Messiaen, profesorul său de armonie de la Conservatorul din Paris; a fost foarte bine cântată de Ion Bogdan Ștefănescu - flaut și Andreea Dumitrescu - pian.

Următoarea lucrare a fost *Omagiu Pierre Boulez* pentru vioară solo și mediu electronic de Fred Popovici, Autorul a considerat vioara și mediul electronic drept două instrumente care cântă împreună, dialoghează, se confruntă, se imită, se acompaniază ori merg fiecare pe drumul său; am auzit melodii, armonii, culminații sonorități orientale, spectrale, flageolette și un mediu electronic perfect realizat la IRCAM. Piesa lui Fred Popovici, remarcabilă, are afinități electivă cu *Anthèmes* pentru vioară și dispozitiv electronic de Pierre Boulez, nefiind exclus ca aceasta din urmă să-i fi fost model ori temă de meditație. Partitura viorii, de o dificultate extremă, a fost perfect interpretată de Diana Moș.

Piesa lui Klaus Ager, *Domino 2* pentru flaut solo, evocă *Elegiile duineze* ale lui Rilke, meditațiile poetului pe tema candorii, iubirii, solitudinii, ideile sale pe tema

îngerilor. *Duino 2* este în fapt o continuă melodie, inspirată și luminoasă, structurată prin alternanța flaut - flaut alto (flautul fiind corespondentul ideal al artei cuvântului) în distihuri, care reasează melodia în prim planul muzicii. Interpret au fost Ion Bogdan Ștefănescu și flautele sale de aur, care ne-a demonstrat, și de această dată, excelența talentului său.

O mare parte din compozițiile lui Pierre Boulez au izvorât dintr-o fervoare intelectuală; este și cazul *Sonatei a III-a* pentru pian. Impresionat de izbitoarea originalitate a operei lui Joyce, de "exercițiile de stil" și tehnica literară din *Ulysses*, inspirat de noua poetică a lui Mallarmé, de poemul *Un coup de dés*, care aduce cu sine o nouă punere în pagină a cuvintelor, autorul *Structurilor pentru două pian* vorbea despre obligativitatea de a regândi în întregime noțiunea de formă muzicală, de a renova prezentarea fizică a partiturii.

Sonata a III-a pentru pian, cu cele cinci formante reale (părți) ale sale, este un fel de "work in progres", o operă care asigură un număr de parcursuri posibile, grație unor dispoziții precise. Modelele poetice alese, Joyce și Mallarmé, sunt greu de înțeles, dar *Sonata a III-a* pentru pian este mult mai greu de descifrat, de înțeles și aproape imposibil de cântat. Foarte talentatul pianist Sorin Petrescu a trecut cu brio acest dificil examen, această "aventură" a interpretării în public a *Sonatei a III-a* de Boulez. Concertul omagial *Pierre Boulez - 90*, prin calitatea muzicilor și

a interpreților: Ion Bogdan Ștefănescu, Sorin Petrescu, Diana Moș, Andreea Dumitrescu, de înaltă valoare, a fost o izbândă artistică.

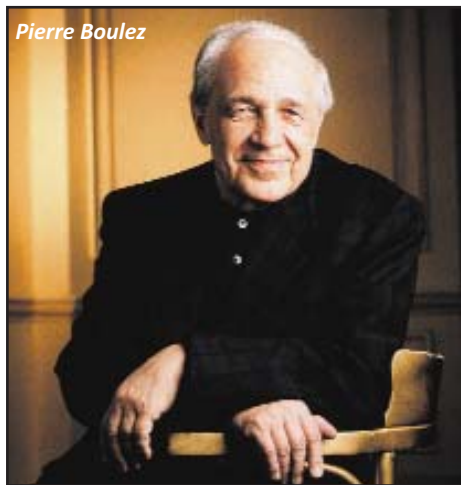
Veturia DIMOFTACHE

Rafal Zolkos, o surpriză a Meridianului...

Un recital de flaut a apărut surprinzător între recitalul de lied susținut de mezzosoprana Claudia Codreanu împreună cu pianista Diana Vodă și concertul ansamblului Archaeus din seara zilei de joi, 19 noiembrie - un modul rămas până în ultima clipă cumva nesigur în programul festivalului, dar care merita să fie din start bine mediatizat, întrucât întrunea toate condițiile unui eveniment brand MERIDIAN: program contemporan (din ultimele trei decenii), reprezentativ pentru componistica internațională (Anglia, Polonia, Italia, Germania, România), și - ca un corolar - propus de un interpret de excepție dinafara României. **Rafal Zolkos** vine din Polonia, țara Festivalului de Toamnă de la Varșovia - care a făcut istorie în aria europeană, chiar mondială a muzicii noi/contemporane.

Tânărul flautist și-a construit programul în liniile unei corecte diplomații culturale și de breaslă - un compozitor român, unul polonez, un compozitor din diaspora, doi binecunoscuți europeni; alți doi europeni, mai puțin cunoscuți, dar cu lucrări foarte bune.

Recitalul a debutat cu *Ektra* de **Christophe Bertrand** - trei miniaturi care tematizează în cheia virtuozității - atât

Pierre Boulez

componistice, cât și tehnic-instrumentale - expresivitatea scărilor muzicale ascendente, apoi ale celor descendente, pentru a le combina în partea finală într-un traseu mixt, foarte ornamentat.

În lucrarea lui **Adrian Enescu** *Irreversible* secvențele de world music de pe bandă, selectate din rezervoare culturale diverse și amalgamate cu debordantă imaginație, creează un spațiu sonor exotic prin care linia flautului, ca un fir al Ariadnei, apare, dispare, revine și conduce... ireversibil spre o ieșire din acest Labyrint.

Bruno Mantovani își propune în *Quatre Mélodies armeniennes* raportarea personală la modelul folcloric, uneori ținând sublinierea identității sursei menționate în titlu prin citate, alteori sublimând un posibil spirit armean în acaparante zone mișcate (cu *staccato* generalizat) alternând cu cele epic-doinite, particulare și totuși cumva familiare ascultătorului român.

Din creația lui **Gabriel Iranyi** (clujean prin formare, berlinez prin adopție) interpretul polonez a ales piesa *Anamorphosen*, care-i dezvăluie cu claritate opțiunile stilistice ale compozitorului: zone calme, reflexive, cu sunete lungi și punctuații-accente, în alternanță net delimitată cu construcții alerte, articulate gestual. Linia flautului, de expresie sobră, și traseul pianului, concentrat uneori în puține sunete, se întâlnesc adesea în unison pentru a se despărți apoi în desfășurări armonice ample. **Rafal Zolkos** împreună cu pianista **Mădălina Dănilă** au reușit într-un tandem perfect echilibrat crearea unei impresii tensiuni a parcursului și în părțile ulterioare mișcate, energice (II, IV), precum și în partea a III-a, unde flautul-bas aduce un surprinzător suflu romantic, controlat cu discreție în potențialul său expresiv.

Conform tradiției (sic!): dacă este un recital de flaut contemporan, atunci musai o piesă a emblematicului **Salvatore Sciarrino**. De astă dată: *Canzona di Ringraziamento* - o muzică a ecourilor, a urmelor lăsate de sunete puternice, cărora pare a li se fi decupat din volum, din impactul forte, lăsându-li-se intenția, traseul interiorizat, plasat parcă direct în memorie, fără un prezent al arderii. Această consistență sonoră apartine foste evidențiată remarcabil de interpret prin atenta diferențiere în lucrul de detaliu aproape exclusiv pe sunetele armonice.

Aducând un contrast benefic pentru program, piesa *Figure Veneziane* a compozitorului polonez **Dariusz Przybylski** pune împreună cântece simple, sugerând spațiul venetian, ce intră în superpoziții cu alte straturi melodice, din ce în ce mai complexe: înșiriri rapide de scări elaborate, zone de slap-tongue, zone de staccato - rezultanta fiind o compoziție polifonică de strălucitoare anvergură.

Și, din nou, conform tradiției (sic-sic!), proba de final - salt mortal sau cvadruplu pe gheață: *Carceri d'Invenzione IIb* de **Brian Ferneyhough** - cap de listă în istoria muzicii recente la capitolul noua complexitate a anilor '80, pentru care lucrarea este o mostră lămuritoare: muzică de limită, excesivă în toți parametrii compoziționali, descriși în partitură cu acribie utopic de atins în realizare. **Rafal Zolkos** dă curs acestei provocări cu siguranță, reliefează etajele polifonice, menținându-se în mișcarea perpetuă, oscilantă, neregulată, amețitor de rapidă: un carusel nervos, indecis până spre final în a se opri sau nu.

Deși selecția lucrărilor - asupra cărora am insistat pentru că (ne) interesează muzica prezentată în festival, ineditul sau soliditatea compozițiilor, înnoirea sau

perimarea traseelor stilistice ale compozitorilor - a fost mai mult decât mulțumitoare, totuși impresionantă rămâne prestația flautistului polonez. Nimic gratuit; totul foarte bine pus în sunet, prezentat suveran. **Rafal Zolkos** pare că poate cânta orice muzică, oricât de personală, avangardistă sau neo-clasică... Nuanțe mici, delicate, figurații din cele mai diverse, tehnici de modulare expresivă a aerului în interiorul și în apropierea instrumentului, șuierături, efecte percusive, adaosul de voce, de clape... Nu cred că a lipsit de la rampă vreo modalitate tehnică a flautului contemporan, asta și pentru lucrările prezentate o cer, fiind compuse cu știința amplului domeniu la care flautistul și pedagogul de excepție Pierre-Yves Artaud și-a spus decisiv cuvântul începând de prin anii '80.

Am ascultat un veritabil virtuoz, cu solid antrenament în tot arsenalul tehnic al ultimelor decenii. Regretabil că a fost ascultat de un public redus, îmbucurător că am fost prezenți. Un public mult mai consistent sperăm că va afla la timp și se va bucura de revenirea acestui tânăr maestru al flautului la o nouă ediție a unuia din cele două festivaluri internaționale dedicate

muzicii de vârstă nouă care marchează la București, la final de primăvară (SIMN) și de toamnă (MERIDIAN), scena de profil în fiecare an.

Carmen CĂRNECI CAVASSI

Mădălina Dănilă și invitații săi

Vineri, 20 noiembrie 2015, la sala George Enescu de la Universitatea Națională de Muzică din București am urmărit atent și curtenitor față de artă, recitalul în prim plan cu pianista **Mădălina Dănilă** și cu invitații săi **Alexandra Ariadna Mihai** - soprană, **Ionuț Brehuescu** - bariton, **Diana Simon** - pian, **Mircea Marian** - violoncel.

Sonata nr. 4 pentru pian solo de Paul Rogojină, a sunat în interpretarea realizată de Mădălina Dănilă cu scilipiri în tonuri de cristaluri, cu impetuoșitate, cu tensiuni, cu o autentică statuare a valorii. Componistic, tratarea claviaturii operează succesiv pe toate registrele, în străbateri de acorduri masive, altă dată discrete și diafane.

Jana Andreevska este din Polonia și compoziția sa *Three dyadic variations pentru pian solo* are o structură tripartită. Un comentariu al acestei muzici se poate centra pe configurațiile într-un cadru rezonant asemeni cântului la orgă. Pasaje alternative sunt fie de o înviorătoare degajare fie de un dramatism temperamental revelatoriu. Mădălina Dănilă a conferit și acestei muzici portanța în sensul nuanțelor și al rigorii evenimentiale proprii acestui discurs pianistic.

În *Waves pentru violoncel și pian*, Adina Sibianu a scris o știmă pentru instrumentul solist în registrul baritonal vibrant și narativ, atingând semnificații de sensibilitate din climatele de empatie cunoscute și similare între ele. La pian avem o dispoziție de vibrații acordice în coeziuni și distinct relief în această însoțire inspirată cu violoncelul la proxima vocii umane.

O compoziție de Sever Tipei, cu titlul *HB with G&E pentru pian solo*, este intempestivă și, pe banda invizibilă dar, oricum, reală a timpului, autorul, poate conștient, poate subconștient, este intens în contraste și în jocurile cu întâmplarea, întrucât avem și componente imprevizibile și obiecte sonore disparate. Potrivit notațiilor din partitură, Mădălina Dănilă a trebuit, într-un moment sau altul, să cânte pe claviatură sau să acționeze direct pe corzile libere ale acestui instrument. Solicitarea impusă însă de susținerea mentală, emoțională și fizică a textului componistic respectiv ne-a prezentat o altă pianistă Mădălina Dănilă, viguroasă până la o degajare impresionantă, elansată în virtuozități de fond și nu de simplă agilitate, aspect rar întâlnit printre interpreți și ilustrat într-un celebru citat din Michelangelo, unde acesta vorbește despre *Mâna care ascultă de intelect*.

Ghenadie Ciobanu este un compozitor de la Chișinău. În piesa pentru violoncel solo *La canción que no fue cantada y la última serenata de Juan Carlos* profilează o linie melodică de factură nostalgică. Sunt aici și plângeri și deplângeri cu regretul de nestins după cineva scump pierdut în realitatea implacabilă.

Sfaturile Mântuitorului, piesă scrisă de Diana Simon pentru soprană, bariton și două pianе, mi-a apărut ca un fragment, desigur important, dintr-un mare oratoriu cu temă biblică, probabil în lucru, întrucât spusele cântate sunt cuvintele lui Isus în predicile sale. Aici lucrăm cu texte absolute, care nu suportă nici comparații și nici aprecieri. Pot spune doar că Diana Simon a avut inspirație și, poate, viziune.

Mircea ȘTEFĂNESCU

Recital de vioară

Marianna Oczkowska, tână și talentată violonistă poloneză, laureată a numeroase concursuri naționale și internaționale, este o distinsă și cunoscută interpretă a muzicii noi. Rezidentă în Austria, Marianna Oczkowska este artist instrumentist în orchestra ORF Radio – Symphonieorchesters Wien și în alte formații instrumentale, este membru fondator al Ansamblului Platypus și susține recitaluri și concerte în cadrul unor prestigioase festivaluri internaționale de muzică contemporană unde este frecvent invitată.

A fost oaspetele precedentei ediții a Festivalului Internațional “Meridian, Zilele SNR – SIMC”, București, iar anul acesta, la cea de a XI-a ediție a Festivalului Meridian, dedicată împlinirii a 95 de ani de la înființarea Societății Compozitorilor Români, a susținut, în dimineața zilei de 21 noiembrie a.c. în Aula Palatului Cantacuzino, un recital de vioară.

Pentru început, am ascultat piesa *Prisme* a

compozitorului elvețian Michael Jarrell. Prima secțiune a lucrării, care se va relua la sfârșitul ei stabilindu-se astfel o simetrie a extremelor, explorează registrul acut și supraacut al viorii. Secțiunea mediană se definește prin mari contraste de tempo, de înălțimi de nuanțe. Există “corespunderi”, spre a-l cita pe Baudelaire, între statuetele excesiv alungite ale lui Giacometti, (compozitorul a studiat paralel cu muzica și artele plastice) universul sonor, total nou, al lui Varèse, și piesa lui Jarrell, *Prisme*, cu sonoritățile ei transparente, cu contrastele și construcția ei formală multidimensională.

Piesa următoare, *Moved by* de Clemens Gadenstätter, a fost o primă audiție. Amintim cu acest prilej faptul că Marianna Oczkowska colaborează frecvent cu tinerii compozitori, iar aceștia, la rândul lor, i-au dedicat lucrări de ale lor. *Moved by* este o compoziție amplă, complexă, de mare virtuozitate, cu sonorități stranii, venite parcă din alte lumi. Cele două mari secțiuni

ale acesteia, part B și part C (presupun că există și part A), nu au fost cântate împreună, adică una după cealaltă, dimpotrivă, ele au deschis și închis, asemeni unui prolog și epilog, celelalte trei piese cuprinse în programul concertului.. Acestea au fost: *Tres Interludios* de José Maria Sánchez-Verdú, 1.X de Georges Aperghis, compus în maniera Messiaen, “styl oiseau”, Kandinsky – *Etude 5. Point et Résonances III* de Frederik Neyrinck, o piesă în primă audiție, foarte scurtă, durează doar două minute, în fapt, o stranie fulguranță, comparabilă cu pictura abstractă a unor Kandinsky sau Paul Klee. Menționez că nici cele trei *Interludii* ale lui José Maria Sánchez-Verdú nu au

fost cântate împreună, ci în alternanță cu piesele lui G. Aperghis și F.Neyrinck, mai sus menționate.

Așa cum spuneam, Marianna Oczkowska este o violonistă deosebit de talentată, de muzicală, de inteligentă, cu o remarcabilă tehnică violonistică, și ... este o prezență scenică ce radiază lumină, eleganță și grație.

Concertul artistei a fost realizat în colaborare cu Forumul Cultural Austriac din București.

Veturia DIMOFTACHE

Münchhausen-stăpânul minciunilor

Spre deosebire de *Alice în țara minunilor* sau *Pinocchio*, *Aventurile baronului Münchhausen*, ca și *Călătoriile lui Gulliver*, nu au fost scrise pentru copii, ci pentru publicul adult. Totuși copiii sunt astăzi cei care se bucură cel mai mult de fantezia baronului: în timp ce metamorfozele eroinei din *Alice în țara minunilor*, atmosfera stranie, onirică, trimerile psihanalitice sunt de natură să înspăimânte, aventurile baronului au de a face cu lumea exterioară, văzută cu detașare și cu poftă de acțiune. Imaginația personajului decupează și recombina elemente ale lumii vizibile; minciunile sale pornesc și rămân în limitele realității înconjurătoare, din care fac un colaj absurd și vesel. Münchhausen este extravertit, amuzant și simpatic, iar balivernele sale nu au nimic periculos; militarul fanfaron este o binecunoscută tema antică, un arhetip.

Opera lui Dan Dediu pe un libret de Holger Siemann nu este nici ea o operă pentru copii, deși aceștia o savurează din plin. Nu îmi aduc aminte să fi văzut copii atât de atenți și receptivi la un spectacol de operă! Și vorbim de o operă în care libretul amestecă absurdul cu aluzia socială, arhetipalul cu accidentalul, satira cu reveria, iar personajele persistă în ambiguitate: niciunul nu cheamă la identificare, toți sunt proteici, de la travestiri și atribuire de multiple roluri, la atitudini. Ceea ce ține în permanență publicul cu urechile ciulite și cu ochii largi deschiși este nu atât "povestea" - o reinterpretare în cheia literaturii absurdului a unor teme din carte, alături de multe teme cu totul noi, într-un melanj nu ușor de deslușit la orice vârstă - cât inventivitatea extraordinară a muzicii și vioiciunea viziunii regizorului. Ceea ce vedem și auzim nu lasă nici o clipa atenția să vagabondeze: pregnanța muzicii, surprizele, densitatea evenimentelor solicită în permanență simțurile și intelectul; abundența impresiilor este contrabalansată de decorul quasi-minimalist, iar excelența interpreților susține nivelul și verva spectacolului.

Muzica lui Dan Dediu nu încetează să surprindă prin schimbările neașteptate de dispoziție, prin diversitatea evenimentelor și stăpânirea perfectă a mijloacelor.

Virtuozitatea compozitorului se manifestă la toate nivelurile: în bogăția melodico-armonică și ritmică, în stăpânirea formelor și genurilor (passacaglia, giga, virelai etc.), în combinarea sintaxelor muzicale (cvintetele cântăreților, de pildă, sunt uimitor construite!), în varietatea amestecurilor coloristice în cadrul restrâns al celor nouă instrumente și nu în ultimul rând în alegerea referințelor culturale.

Umorul și versatilitatea, estetica de tip clasic-vinez, claritatea gândirii sale sublimesază tendințele neo-dadaiste ale libretului (esențele lui Holger Siemann sunt uneori greu de depistat, altele referința e neașteptat de directă).

Evident, dihotomiile adulți-copii, teatru-video, adevăr-minciună, Europa-Orient, nu sunt decât un aspect imediat și nicidecum miza principală a operei. Un fir unificator postmodern străbate întreg spectacolul - procedeul *mise en abime* (autoreferință), care se manifestă în felurite chipuri: includerea mijloacelor video în spectacol, teatru în teatru (dubla iluzie a realității), personajul Münchheim-oglină a lui Münchhausen, dar și referința: menționarea cărților cu Münchhausen, referirile la decor și turneu, la tatăl lui Münchhausen, la Seherzada și Don Quijote, aluziile muzicale la Stravinsky, Mozart, Schubert, Schönberg - toate acestea, deși atât de diverse, sunt un liant. Ele creează simetrii și includeri-prelungiri telescopice, spațiu în spațiu. Replica lui Münchheim: "Münchhausen e un rod al fanteziei" se înscrie în această linie, cumva în sens invers: în realitate, Münchhausen e inspirat de un personaj real, dar Raspe și Burger integrează fanteziile lui în propriile ficțiuni. Astfel, din autor, Münchhausen devine personaj, iar Siemann îl interpretează *au troisième degré*.

Regia lui Cristian Mihăilescu este vie, dinamică și vine în întâmpinarea viziunii postmoderne: el adaugă trei copii celor cinci personaje (o alta *mise en abime* - publicul operei de copii este "pus" pe scenă), aduce un clown în foier, pe scenă și pe ecran, proiectează imagini de actualitate dramatice pe fundal în scena concursului de minciuni - punct culminant al spectacolului, în care compozitorul și dirijorul Dan Dediu se întorc spre public și imită cu un haz nebun diverse instrumente, în dialog cu Münchheim, parodiind lozincile gogonate ale acestuia și concurând cu succes cu cântăreții. Ironizarea culturii de larg consum, dar și tributul adus ei, juxtapozițiile absurde, elementele narrative codificate din text, ca și miza pe interpretarea personală a sensurilor de către public sunt, evident, atribute ale postmodernismului și regia lui Cristian Mihăilescu le etalează și le exploatează cu abilitate. Chiar și luna butaforică în scădere - creștere se percepe ca o soluție vizuală de tip neo-dadaist, un obiect care se integrează în viziunea de ansamblu, asumându-și concurența cu posibilele soluții video.

Regizorul Cristian Mihăilescu și compozitorul Dan Dediu

Foto: Sebastian Oros

Coregrafia lui Răzvan Mazilu, care cultivă în general mișcări rotunde, extrem de plastice, contrastează plăcut cu asperitatea staccato-urilor și sonorităților percutante; efectul de dulce-amar contribuie la bogăția de percepții. Vizual, spectacolul epuizează o gama largă de sugestii, de la infantil (dansul vâcuțelor) la misterios (personajele mascate pe două ecrane) sau dramatic (imaginile documentare).

Scenografia Andreei Rotaru este simplă și elegantă, cum se și cuvine la o asemenea bogăție de idei. Dreptunghiul ecranului din stânga, arcada ușii din capul scărilor se regăsesc combinate în micul teatru din dreapta scenei; curba scărilor împarte spațiul scenic în două, confirmând ideea unei dihotomii subliminale. Schimbările de culoare și lumina și aluziile la Andy Warhol (seria buzelor roșii pe fond alb de la începutul actului II) sau la Kandinsky (petele de culoare din fundal - aria "Eu sunt Münchhausen și am ceva de spus") sunt în asertivitate cu aluziile muzicale și citatele integrate. Schimbările de culoare și lumină (turcoazul duetului amoros dinaintea finalului) sunt și ele soluții vizuale fericite.

Concepute pe linie clasică costumele Danielei Drăgulescu contribuie la unitatea vizuală a spectacolului și se înscriu în coordonatele spațio-temporale ale textului.

Interpretarea cântăreților și muzicienilor din fosă în spectacolul din 21 noiembrie a fost strălucită, cu atât mai mult cu cât partitura este extrem de dificilă. Daniel Filipescu, cu posibilități vocale multiple și puse extrem de bine în folosul personajului, a creat un Münchhausen versatil, mai degrabă rafinat decât simpatic (de altfel, imaginea baronului din caietul program e concepută în spirit grotesc). În rolul lui Münchheim, Valentin Racoveanu a arătat o fațetă umoristică neașteptată, multă suplețe vocală și actoricească. Amaia Arrieta în triplul rol Lisbeth/Karl/Fatima a reușit să scoată în relief valențele expresive ale partiturii și să fie de nerecunoscut în fiecare

ipostază. Cu vocea sa de bas și cu alura gravă, de Buster Keaton cu urechi-trompete moi, à la Salvador Dali sau cu coarne de cerb, un viking cu turban și iatagan, Ștefan Schuller a încântat publicul. Andreea Iftimescu în rolul lui Frau Kern a creat un personaj ambiguu, autoritar, cinic, înșelător. E interesant de observat că în lupta cu Lisbeth pentru baronul Münchhausen, ea pare să aibă mai tot timpul câștig de cauză.

Un mare bravo tuturor cântăreților, dar și un mare bravo instrumentiștilor ansamblului Profil, dirijați cu precizie maximă de Dan Dediuc: Diane Moș, lui Eugen Bogdan Popa, Ionuț Bogdan Ștefănescu, Mihai Pintenaru, Sorin Lupașcu și Adrianei Maier, pianista care a susținut, alături de Tudor Scripcariu, întreaga pregătire muzicală a unei partituri extrem de dificile.

Lena VIERU CONTA

Ansamblul AD-HOC

Printre oaspeții de seamă ai "Festivalul Internațional "Meridian, Zilele SNR - SIMC", ediția a XI-a - București, s-au aflat membrii Ansamblului AD-HOC al Academiei de Muzică "Gheorghe Dima" din Cluj - Napoca, condus de compozitorul și prof. univ. dr. Adrian Pop.

Ansamblul AD-HOC a susținut, în după-amiaza zilei de sâmbătă 21 noiembrie a.c. la Universitatea Națională de Muzică - București, Sala "George Enescu", un concert prezentat de compozitorul Adrian Pop. A fost un concert omagial, menit a sărbători trei maeștri clujeni, Ede Terényi, Hans Peter Türk și Valentin Timariu, care au împlinit, de curând, un număr rotund de ani, 80, 75, 75.

Privind C.V.-ul, fastuos, al maestrului Terényi Ede, compozițiile, tratatele universitare, studiile, eseurile - publicate, premiate, cântate în țară și străinătate - "se sparie gândul!", pentru a folosi o expresie ardelenească. Din creația domniei sale am ascultat *Cvartetul nr. 1* distins cu Premiul Uniunii Compozitorilor în anul 1973. A fost gândit ca un omagiu, ca o reverență adusă lui Bela Bartok, drept pentru care pe parcursul lucrării am distins ritmuri, vocabule, sonorități (*Muzica pentru coarde percuție și celestă*), "maniera di comporre" a marelui maestru, de pildă, echilibrul muzică savantă - muzică autentic populară, relația diatonism - cromatism, structura ansamblului în cinci mișcări, vezi *Concertul pentru orchestră* etc..

Vorbind despre compozitorii clujeni se cuvine a evoca personalitatea, de un imens prestigiu, a maestrului Sigismund Toduță, creator al unei școli moderne de compoziție, de care era foarte mândru. Dintre toți studenții maestrului Toduță, unul mai merituos decât celălalt, pe Hans Peter Türk îl aprecia în mod deosebit; l-a reținut ca preparator la Catedra de compoziție a Conservatorului "Gheorghe Dima" din Cluj, au scris împreună *Formele muzicale ale barocului în opera lui J.S.Bach. - Invențiunile la două și trei voci*, carte monumentală de peste 670 pagini, i-a fost conducător științific al tezei sale de doctorat, care avea ca temă armonia mozartiană, teză absolut remarcabilă, ș. a. În timpul studiilor doctorale, Hans Peter Türk a compus *Meditationen K.V.499*, pentru cvartet de coarde, lucrare pe care am ascultat-o în concertul Ansamblului A.D-HOC. Dacă tema *Cvartetului K.V.499* se distinge clar în știma violoncelului, spiritul mozartian "(se află) în tot, plutind pe toate", spre a cita *Arta poetică* a lui Verlaine.

Din creația lui Valentin Timaru, am ascultat primul său *Cvartet de coarde*, compus în anul 1969, când era student la Conservatorul de Muzică "Ciprian Porumbescu" din București la clasa maestrului Anatol Vieru. Deși este o simplă lucrare de școală, *Cvartetul nr.1* de Valentin Timaru, este o piesă deosebit de valoroasă, compusă într-un stil neoclasic, îmbinat cu intonații populare românești.

Țituri 2 pentru vioară și pian de Adrian Pop este o piesă de mare virtuozitate și strălucire, excelent cântată de Eva Butean pian și Radu Dunca vioară. Asemeni isonului și fundalului auriu al icoanelor bizantine, țitura este o formulă de acompaniament care susține melodia dar și impune caracterul piesei, *Țitura 2* de Adrian Pop vine din nordul transilvan, din dansurile maramureșene, prin școala, înaltă, a unor Sigismund Toduța și Tudor Jarda, spre a demonstra, din nou, frumusețea cântului și dansului popular românesc. În contextul lucrării, episodul cu coardele ciupite ale pianului și inversarea celor două planuri sonore, țitura - ostinato și melodia, aduce cu sine o insulă de culoare.

Concertul Ansamblului AD-HOC a mai cuprins

Sonata pentru clarinet și pian de George Balint, lucrare premiată la Concursul "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca (1983) care a însemnat prima afirmare componistică a lui George Balint. Este o piesă monopartită bazată pe pulsațiile unui ritm aksak, uneori întrerupt de scurte spisoade lirice (doină - baladă - cântec lung) perfect definite și coda. Este o piesă remarcabilă, a fost foarte bine cântată de Aurelian Băcan - clarinet și Eva Butean - pian.

Marea surpriză a concertului Ansamblului AD - HOC a fost tânărul și excepționalul Aurelian Băcan, compozitor și clarinetist. Din prezentarea concertului am reținut că lucrarea sa, *Les Kaches - esprits des rochers*, pentru vioară, clarinet și pian, excelent cântată de *Trio Axis Mundi* (Aurelian Băcan clarinet, Radu Dunca vioară și Eva Butean pian) se dorește a fi un omagiu adus spiritelor, bune și rele, ale Caucazului. Este concepută într-un stil compozit, cu sonorități din lumea lui Milhaud, Copland, Ravel (respectiv, *Scaramouche*, *Concertul pentru clarinet și orchestră*, *Sonata pentru vioară și pian*), cu exuberante ritmuri, spaniole și de jazz. Totul este atât de bine scris, de coerent, de personal, iar rezultatul este unul singur: *Les Kaches* de Aurelian Băcan este o piesă foarte frumoasă și de mare succes.

Prin muzicile prezentate, compoziții de Ede Terényi, Hans Peter Türk, Valentin Timariu, Adrian Pop, George Balint și Aurelian Băcan, prin interpretii de excepție, Aurelian Băcan - clarinet, Eva Butean - pian,

Radu Dunca și Melania Béres – vioară, Ovidiu Costea – violă și Vlad Rațiu – violoncel, concertul susținut de Ansamblul AD-HOC, condus de Adrian Pop, în cadrul Festivalului Internațional Meridian - București 2015, a fost un eveniment artistic.

Veturia DIMOFTACHE

Ansamblul PLATYPUS (Austria)

Sâmbătă 21 noiembrie, în concertul de seară (ora 19) am făcut cunoștință cu trei tinere muziciene, membre ale ansamblului austriac PLATYPUS; acesta, coordonat de compozitorul Hannes Dufek, cooperează cu parteneri precum festivalul Wien modern, Uniunea Compozitorilor din Austria, editura collegno etc., având deja în istoricul său, din 2009, numeroase concerte și turnee întreprinse în țări din Europa centrală, de asemenea în Mexic, Brazilia, Japonia, Argentina.

Concertul din cadrul festivalului MERIDIAN, susținut în Aula Palatului Cantacuzino, le-a avut ca protagoniste pe **Kaoko Amano** – soprană, **Katharina Vass** – clarinet, și **Marianna Oczkowska** – vioară, cele trei interprete etalând în interpretare siguranță, implicare, dar și o cuceritoare suplețe scenică. Ele cântă câte una, câte două, o singură dată ca trio. Predarea ștafetei este abil gândită pentru o echilibrare timbral-instrumentală a programului. Acesta atrăgea imediat atenția prin frecvența titlului *Kafka-Fragmente*, mai precis cinci din cele 40 de miniaturi pentru soprană și vioară ale ciclului (op.24) de **György Kurtág** (Ungaria) fiind intercalate printre alte șase

lucrări semnate de compozitori din cinci țări. Diversitatea era astfel asigurată și pusă în valoare printr-un algoritm eficient de alternare a pieselor mai ample, impunându-se atenției prin durată, cu *Fragmentele pe textele lui Kafka* – episoade scurte, cu o desfășurare între 30 de secunde și două minute și jumătate.

În *Kafka-Fragmente* Kurtág a găsit o manieră de abordare a textelor scriitorului existențialist (aforisme, observații, notițe) marcată de simplitate, compunând ca un avangardist care se servește cu parcimonie și de clișeele tradiționale ce-i convin: cantabilitate (decupată, deghizată), repetiții (trunchiate), ritmuri de dans. Compozitorului îi place să spună despre muzica sa că ar fi făcută din (mai) nimic. Aici, linia sopranei (sunete, șoapte, silabe, zgomote) este susținută, contrapunctată, împletită cu partitura viorii (scriitură subțire, întreruptă de pauze, sunete-efecte, microtonalitate), calându-se perfect pe atributele fonice ale limbii germane: un univers captivant în pofida concentrării maxime a expresiei muzicale. Magnetizantă interpretarea pe care **Kaoko Amano** o dă *Fragmentelor Kafka* – suplețea, virtuozitatea cu care pune

în sunet toate gradațiile între cântat-rostit (și aici: naturalețea, accentul bine lucrat cu care vorbește... în germană se țes în partitura vocală) sunt cuceritoare.

Miniaturile lui Kurtág au (fiecare) o autonomie sonoră bine coagulată, dar mai mult: ele leagă, însiruie celelalte piese ale programului. Dacă s-ar fi renunțat la aplauzele-întreruperi, *Fragmentele Kafka* ar fi asigurat, precum un narator, chiar o anume continuitate între ele și piesele mai ample – asimilabile unor *numere de operă* (de cameră, evident), iar rezultanta ar fi putut deveni un opus multi-form, cu ținută mereu fluctuantă, totuși surprinzător de coerent stilistic, cam așa:

Actul I. Introducere: *Les ruines circulaires* de **Tristan Murail** (Franța) pentru clarinet și vioară – cele două instrumente își expun în oglindă traseele organizate riguros, tratate și microintervalic; motivică geometrizată urcător/ coborâtor, permițând însă formularea unei cantilene. **Arie 1: Kaija Saariaho** (Finlanda) mizează în *Changing light* pentru soprană și vioară pe cantabilitatea lineară, urmărind textul și pe rolul complementar, expresiv, al viorii; translație între cele două: vocea instrumentalizată, vioara cantabilizată. **Arie 2 și Interval:** În *Study III For Treatise On The Veil* pentru vioară solo **Matthias Pintscher** (Germania) face nu doar un studiu de registru foarte înalt al viorii; prin cuplarea cu nuanțe foarte mici, el comprimă gestul compoizistic, miniaturizându-l, cu efect de interiorizare. Desfășurarea de peste 10 minute între sonorități parțiale și aproape-sunete, creează o stare de suspendare (o pauză/interval) în a cărei realizare violonista **Marianna Oczkowska** a arătat stăpânirea perfectă nu doar a tehnicilor (super-diferențiate) adecvate acestei muzici minimalist-surdinate, dar și a spiritului care o animă.

Actul II. Ansamblu: *Kleine Fabel* pentru soprană și clarinet este o raritate în muzica nouă; de pe o poziție estetică apropiată lui Kurtág din unele *Kafka-Texte*, **Fernando Riederer** (Brazilia) creează aici comicul, vizând chiar satira - identificabile dincolo de limba adresării/ textului într-un vocabular de formule tipizate, împreună cu *ceva* proaspăt. **Arie 3: Splitter** pentru soprană și clarinet, compoziția lui **Gerald Resch** (Austria) este o mostră de muzică nouă post-expresionistă pentru voce și instrumente, dar o mostră inspirată. Limba germană cu consoanele ei percusive, vocea sunând în clarinet, mult slap tongue; zicerile sopranei ritmate cu lovituri în triunghi-metronom. Subțirimi, transparențe suav-schimbătoare. **Deznodământ și epilog:** piesa lui **Roman Vlad** (România) *Reveniri per Altair* pentru clarinet și bandă instaurează o anume fascinație prin alternarea repetată a două tipuri de discurs, mereu variate la revenire: un cântec simplu, lent și o muzică *giocosa*-agitată, ce amintește și de libertatea unui solo de jazz – în ambele ipostaze **Katharina Vass** a demonstrat multă subtilitate în zona cantabilă, spontaneitate și agilitate în cea rapidă. Banda, la rândul ei, conține un quasi-dublu elegiac ce se desprinde ezitant dintr-un fundal de tip genune-vârtej, ajungând la dezvoltări complexe și închizând în cerc/stingere derularea acestei aventur(ă)ri, cu al său protagonist, clarinetul.

O soprană din Japonia, o clarinetistă din Austria și o violonistă din Polonia ne-au oferit prin acest program aparte deschiderea lor, ca și a ansamblului **Platypus**, spre orizonturi stilistice cât mai diverse și interesante, dar și o dovadă - convingătoare - a conlucrării multiculturale specifice Vienei, unde ele activează.

Carmen CĂRNECI CAVASSI

Trio CONTRASTE

Prezența *Trio-ului Contraste* în Festivalul Meridian (duminică 22 noiembrie la UNMB) a adus ca de obicei un program variat, alcătuit dintr-un șir de prime audiții alese cu grijă, cu o motivație și parcurgere stilistică anume.

Lucrările au pus în valoare firesc profesionalismul muzicienilor (Sorin Petrescu-pian, Ioan Bogdan Ștefănescu-flaut, Doru Roman-percuție) alternând paginile de ansamblu cu momentele solistice, într-o cuprindere generoasă de rostiri componistice de factură diversă.

Piesa *Moments de passion* a compozitorului german Horst Lohse a adus virtuozitatea pianistică în expresii și caractere diferite cu aluzii folclorice evidente iar muzicianul ucrainean Volodymyr Runcha - în *Homo Ludens*, pentru flaut solo (apelând tot zona folclorului în diversitatea motivelor melodice) a schițat un parcurs echilibrat și bine construit, asezonat cu plăcute efecte ale vocii care însoțeau linia flautului.

Attracteur étrange, o pagina pentru percuție semnată de Lucian Meșianu s-a constituit ca un moment acumulativ de ritmuri și explozii, tensiuni și puncte culminante, cu un real caracter de intermezzo.

Folclorul ca sursă și model de inspirație l-am aflat și în câteva din lucrările oferite de trio-ul Contraste în mai multe ipostaze și interpretări: Cornelia Tăutu în *Sursum corda*, a brodat pe un ostinato ce-i devine recognoscibil, un discurs cu ecouri lirice imaginative și captivante; *Ison Confession*, lucrarea compozitoarei Felicia Donceanu a

preferat nuanțele melancolice și nostalgice, dispuse pe planuri temporale ca straturile unei memorii reprezentată poate de sunetul sintetizorului.

Din ciclul *Motive transilvane*, al compozitorului Corneliu Dan Georgescu, cele 3 piese scurte alese condensează expresii diverse ale folclorului în trăsături caracteristice și ingenioase combinații instrumentale.

Rostiri și forme poate mult mai apropiate limbajului și atitudinii componistice actuale am aflat în compoziția Violetei Dinescu - *Lytaniae* - o țesătură fin esențializată și interiorizată, cu momente de eterofonie care se brodează pe un fond etern al timpului sau în piesa semnată de Didier Schein (compozitor francez care trăiește în România), *Hoquetus*, care invocă deopotrivă tehnica medievală și cea eterofonică. Cele trei planuri melodice independente (în cadrul cărora se acorda întâietate fiecărui instrument) se întâlnesc, într-un discurs complex de tip simfonic cu apeluri chiar la concertul instrumental.

Contraste apropiate, partitura Maiei Ciobanu care a încheiat acest amplu și incitant traseu printre cele mai noi realizări ale componisticii actuale, a pus în lumină modalități de receptare a operei muzicale la mai multe niveluri, prin contraste stilistice, de epocă, de construcții melodice și ritmice, într-o succesiune de secțiuni articulate și având ca liant începutul Sonatei Waldstein de Beethoven - permanență și referință.

Ruxandra ARZOIU

Muzică vie

Anunțul concertului formației *Mud Cavaliers* mi-a atras atenția de când l-am văzut în programul festivalului Meridian, prin faptul că era atipic pentru alegerile pe care le-a făcut în ultimii ani acest festival: un concert de muzică improvizată cu instrumente electrice ori amplificate și live electronics și cu un ansamblu ce vine din Polonia - o țară deschisă în continuare orientărilor experimentale, de avangardă. Pentru mine au fost suficiente argumente ca să doresc să nu ratez acest eveniment.

Așteptările mi-au fost confirmate din plin de proiectul "Monochromies" pe care membrii *Mud Cavaliers* (Jerzy Kornowicz, Krzysztof Knittel, Mieczysław Litwiński, Tadeusz Sudnik, Ryszard Latecki, Wojciech Blazejczyk) ni-l-au prezentat în Studioul de operă al Universității Naționale de Muzică din București. Fiecare

"tablou" din suta "monocromiilor" a prilejuit o întâlnire vie cu o creativitate sonoră uimitoare și o comunicare muzicală de excepție bazată pe o fină ascultare în grup, tradusă într-un flux energetic nestrangulat de prejudecăți.

Instrumentele mai mult sau mai puțin tradiționale (pian, vioară, trompetă, voce, chitară electrică) au fuzionat cu instrumente originale (uscător de rufe, dop, carte, orez, fasole, monede, pietre) și cu laptopuri și midi controllere, într-o combinație ce a desființat granițele între genuri precum free jazz, clasic, noise, club culture, extinzând teritoriul muzical pentru a deschide căi de explorare ce contrazic neîncrederea în puterea infinită a imaginației și inventivității artiștilor.

Când după un concert pleci plin de energie, cu zeci de gânduri, impulsuri, întrebări și dorința de a te urca pe scenă în secunda următoare, ori de a te avânta imediat în jocul explorărilor, știi că acel fel de a face muzică este extrem de prețios.

Festivalul Meridian a primit astfel un dar frumos din partea Institutului Polonez din București, care a re-deschis o poartă către experiențe creative de care avem nevoie.

Irinel ANGHEL

George Balint - Opera Sonoră. Niveluri în perspectivă oblică - eseuri de interpretare teoretic-muzicală

Cu acest volum de eseuri compozitorul George Balint aduce o contribuție însemnată și originală în domeniul fenomenologiei muzicale românești, o primă încercare de sistematizare a domeniului într-o cheie personală. Aspirând la o teoretizare completă a actului componistic, interpretativ și de receptare în definiții și asocieri originale, autorul asimilează și filtrează marile surse ale cercetării filosofice grecești (Parmenide, Heraclit, Platon, Aristotel), germane (Hegel, Heidegger, Husserl) și românești (Blaga, Noica, Țuțea, Bernea) și pornește mai departe pe trasee mai puțin cunoscute, de unde poate și mai dificilă înțelegerea a ideilor și formulărilor.

Textele sale au în comun câteva interogații cu privire la ceea ce înțelegem prin Opera Muzicală și diferitele funcții ori ipostaze ale interpretării acesteia, din trei perspective majore: compozitorul, instrumentistul și ascultătorul, sintetizând retrospectiv peste zece ani de reflecție, procesul unei evoluții personale în gândire și înțelegere.

Opera muzicală este centrul acestor abordări, din stadiul de concepție și preconcepție la cel de receptare și transcendere; *relația timp-operă, aportul de ființă, perspective de armonizare, interpretare dirijorală, despre accesibilitate, forța de impresionare*, sunt câteva titluri cu abordări de natură analitică, foarte minuțioase, cu disecții adânci în substanța cercetată din care se naște nu numai o serie teoretică, dar și un adevărat vocabular. Perspectiva oblică pe care autorul o aduce în discuție, în special la nivelul interpretativ, este explicată într-un capitol aparte, esențial-central poate întregului demers teoretic, cu o folosință riguroasă a unei noi terminologii cu care cititorul se poate familiariza într-o parcurgere logică mizând și pe ajutorul prețios al *Acronimelor și abrevierilor* și respectiv *Vocabularului terminologic selectiv*.

Scrierile relevă în fapt o virtuozitate a autorului care va fi indusă în final și cititorului, o virtuozitate depășită în nivelul ei de impresie, strălucire, ușurință, spre acela al măiestriei tehnice în sondarea până la epuizare a fiecărui parcurs: ideea care devine teorie, teză. De aici poate și senzația de "fără sfârșit", de labirint sugerată de compozitorul Dan Dediu, în prefața volumului. Este de fapt expresia propriei stări de neliniște într-o continuă căutare spre aflarea adevărului relevată printr-o permanentă translație din lumea subiectivului în cea a obiectivului și invers.

Secțiunile cărții se pot enumera dar nu rezuma sau descrie, tocmai pentru că devin unele din altele în materie de acumulare și comprehensibilitate, într-o libertate a gândirii căreia numai pasiunea sistematicii îi poate fi partener. Astfel că scheme combinatorice prin care se pun în lumină corespondențe și paralele descoperite, asistă revelator fluxul expunerilor. Parcurgerea lor solicită o anume deschidere a cititorului, conjugă niveluri de cunoștințe diferite dar nu inabordabile și oferă la sfârșit o altă perspectivă fenomenului cultural, artistic, muzical.

Nu avem de-a face însă cu un analist îndârjit sau cu

un stil arid ci până la urmă cu un artist a cărui dimensiunea sensibilă, imaginativă, poetică se lasă descoperită: "Pentru noi, ca firi întrupate dintr-un vis fără de vreme, al unui neștiut și totuși venerat visător, oare nu este întrebarea prin-cânt cea mai inocent armonizatoare dintre rugăciuni?"

Ce dorește autorul și ce speră în urma acestor rostiri cu un caracter mărturisitor: "rezonanța cu un alt posibil întrebător în poarta acelorași teme". Așadar, volumul, dincolo de condiția firească a unui rezultat, final sau pasager al unor investigații, se dorește o propunere, un popas la hotarul cunoașterii, acolo unde ar trebui aflată poate și cheia lecturii sale.

Ruxandra ARZOIU

Dan Dediu, excelent ca de obicei

Duminică, 22 noiembrie 2015, la sala George Enescu de la Universitatea Națională de Muzică din București, Ansamblul Profil, al cărui dirijor și conducător artistic este compozitorul Dan Dediu, a susținut un program sub sigla Triade și care a fost aplaudat de o asistență numeroasă.

Dan Dediu este un compozitor complex la care inteligența creatoare, excelența ținutei și competența muzicală de elită au fost ilustrate și de astă dată de arta sa dirijorală și de comentariile care au precedat fiecare dintre lucrările audiate. Trebuie spus și un fapt emoționant, acela că întreg acest program a fost omagiu postum adus unor compozitori, care în timp, au fost pentru generațiile actuale de muzicieni din țară, profesori, mentori, maeștri, modele de viață de urmat și de amplificat.

Ansamblul Profil are în componență instrumentiști de certă condiție. Ei sunt Diana Moș, vioara I, Petru Nemțeanu, vioara II, Marian Movileanu, violă, Mircea Marian, violoncel. Ca invitată a fost studenta Irina Rădulescu din anul III, la clasa percuție de la U.N.M.B.

Recitalul s-a deschis cu *Trei piese de concert pentru cvartet de coarde și percuție* de Ludovic Feldman, datate 1968. Această compoziție, interesantă, de altfel, mi-a reamintit un citat din Beaudelaire, care a afirmat odată că *Modernitatea este tranzitoriu, efemer, riscul, jumătatea artei, a cărei cealaltă jumătate este eternul și imutabilul*. În această lumină muzica lui Ludovic Feldman se află în partea a doua a frazei precedente.

Lucrarea lui Ștefan Niculescu, *Per Tre pentru trio de coarde*, 1985, este o succesiune de sincronisme, unisonuri, spații repetitive, și în final, sugestia de divin, de sacralitate. Se învederează și aici că Ștefan Niculescu a avut talentul unei muzicalități admirabile și de largă diversitate.

Frances Burt este un englez asimilat în viața muzicală a Vienei unde a devenit deosebit de cunoscut în cercurile de creație componistică ale muzicii austriece. În *Cvartetul nr. 2* pe care Frances Burt l-a scris în 1994 am văzut o interesantă parcurgere a unor căi de la imponderabil la pulsuri magmatice și de la pianisme abia instrumental șoptite la învolburări de universuri celebrare.

Cvartetul nr. 3 de Miriam Marbe, creat în 1987, combină mulțimi de elemente sonore care nu exclud impresionante ascensiuni intonaționale, într-o partitură marcată de dinamica unor energii latente.

Trepte ale tăcerii pentru cvartet de coarde și percuție de Anatol Vieru, a avut primă audiție în 1965 și este un titlu de referință în repertoriile cu acceptare națională și internațională. Aici Anatol Vieru scrie cu mână de maestru, într-un context componistic în care totul este și necesar și esențial, într-un organism muzical care se construiește pe sine cu vitalitate și portanțe înspre asimptote în deschideri, în tensiuni, cu vibrații policromatice inclusiv în freământul de ritmuri.

Mircea ȘTEFĂNESCU

Conferința OPERA EUROPA

Conferința de toamnă a rețelei internaționale „Opera Europa” a reunit la București, în perioada 18-21 noiembrie, reprezentanții unora dintre cele mai importante teatre lirice și festivaluri de gen din Europa și nu numai, tema principală a întâlnirii constituind-o dezvoltarea profesională. Discuțiile privind desfășurarea acestui eveniment la Opera Națională București au început încă din mai 2014, la inițiativa managementului instituției, Răzvan Ioan Dincă, aceasta fiind întâia dată în care „Opera Europa” organizează una dintre conferințele sale într-o țară din Sud-Estul Europei.

În afara sesiunilor de zi ale conferinței, rezervate participanților înscriși la eveniment, precum și a

audițiilor cu tinere talente din țară, programul manifestărilor care s-au desfășurat cu acest prilej a inclus și evenimente artistice prezentate de Opera Națională București: premiera spectacolului „Oedipe” de George Enescu, în regia Valentinei Carrasco, spectacolul-eveniment „Falstaff” de Giuseppe Verdi, în regia lui Graham Vick, precum și Gala Laureatilor Concursului Internațional de Canto „Le Grand Prix de l’Opéra”.

„Am decis cu mai bine de un an în urmă să organizăm această conferință la Opera Națională București. Până acum, Opera Europa nu a mai desfășurat un astfel de eveniment în Europa de Sud-Est, așa încât am ales România în parte pentru că are o însemnată tradiție în domeniul operei, dar și întrucât are aspirații importante pentru viitor.

Unul dintre motivele pentru care am ales «Falstaff» și «Oedipe» pentru programul conferinței a fost faptul că acestea aduc în prim plan ansamblurile artistice și o multitudine de voci, în două opere contrastante. Pentru mine, să văd opera «Oedipe» realizată în acest teatru, în această țară, pusă în scenă cu o asemenea sensibilitate și frumusețe, a fost o experiență cu adevărat memorabilă”, a declarat Nicholas Payne, Directorul rețelei Opera Europa, într-un interviu acordat Operei Naționale București.

„Cred că este mai important decât oricând să colaborăm la nivel internațional, în primul rând deoarece ne aflăm în vremuri dificile, cu presiuni financiare și concurență din

partea multor forme de artă și activități diferite, astfel încât cu cât mai multe teatre de operă lucrează împreună schimbând bune practici, schimbând idei, partajându-și creativitatea, cu atât mai bine ne va fi tuturor.

Mi-a plăcut foarte mult spectacolul «Oedipe» de Enescu, în special pentru că este o operă foarte intensă, cu mult potențial, și sunt convins că se va răspândi mult mai mult în lume în viitor. Să văd această operă realizată aici, cu atât de multă pasiune și implicare, a fost o experiență remarcabilă.

În această stagiune introducem titlul «Oedipe» și în repertoriul nostru de la Londra, întrucât credem că este o capodoperă, că potențialul său teatral poate determina publicul contemporan să rezoneze”, a declarat Kasper Holten, Directorul Departamentului Operă la Royal Opera House “Covent Garden” din Londra, într-un interviu acordat Operei Naționale București.

„Fără îndoială trăim într-o lume interconectată și cred că avem cu toții parte de provocări – artistice, financiare, tehnologice –, iar cel mai bun mod de a le preîntâmpina este să lucrăm împreună. Sunt de părere că din colaborare învățăm lucruri foarte importante. Cum nimeni nu deține toate răspunsurile, cred că relaționarea poate fi extrem de rodnică din punct de vedere artistic, practic, financiar”, a declarat Peter Maniura, Director lansări, BBC Arts Online.

„Ceea ce mi s-a părut extrem de interesant cu privire la producția «Oedipe» este faptul că Opera Națională București a permis deschiderea către o nouă estetică. Am fost plăcut surprins să văd un cor foarte implicat, de calitate foarte bună, un ansamblu extrem de dedicat, îmbrățișând complet ceea ce le-a fost oferit din punct de vedere artistic”, a declarat Serge Dorny, Director General al Operei Naționale din Lyon.

„Au apărut deja efecte concrete legate de tinerii laureați ai concursului Le Grand Prix de l’Opéra. 5 dintre ei au fost prezentați și recomandați de delegatul de la Opera din Hamburg iar 2 au fost contactați de trimisul Operei din Paris. În plus, s-au stabilit contacte cu toți laureații care au cântat în Gala de sâmbătă, pentru posibile oportunități viitoare. Așa cum și-a propus de la înființare, concursul “Le Grand Prix de l’Opéra” oferă șanse de dezvoltare în carieră, nu doar premii. Toți premianții au în prezent angajamente, iar cel mai tânăr dintre ei (tenorul George Ionuț Virban) a devenit și cel mai tânăr deținător al unui set complet de arii înregistrate în studioul Radio România, cu Orchestra Națională Radio” a declarat Mihai Cosma, coordonatorul proiectului “Le Grand Prix de l’Opéra”.

„Opera Europa” este cea mai importantă rețea dedicată instituțiilor și grupurilor profesioniste de operă, precum și festivalurilor de profil din Europa și are misiunea de a promova și dezvolta genul operei în toate formele sale. Scopul organizației este de a consolida instituțiile de operă din întreaga Europă prin încurajarea și facilitarea sprijinului reciproc și acțiunii colective, constituind o platformă de întâlnire și schimb de opinii și bune practici. Organizația include în prezent 160 de membri din 40 de țări, sediul său principal fiind în Bruxelles.

foto: Mihai Cosma

Tatiana Lisnic în „Evgheni Oneghin”

Opera Națională București ne-a oferit un „Evgheni Oneghin” cu doi artiști oaspeți: Tatiana Lisnic în Tatiana și Pavel Petrov în Lenski.

Am mai comentat această producție a lui Ion Caramitru care, cu câțiva ani în urmă, era prezentată pe scenă. Este un spectacol care respectă cu strictețe structura lucrării, atmosfera poetică transmisă de povestea de dragoste a Tatianei. Caramitru a folosit câteva simboluri și metafore teatrale speciale vizând trăirea timpului implacabil peste eroi, sentimentul morții, dar și acel remember dureros pe care-l simte Oneghin atunci când se întoarce în trecut, în amintirile sale triste, dar și nostalgice. De aceea, balul de la Gremin din actul al III-lea este o imagine onirică trăită de erou, în care-i apar fantomele trecutului, multiplicându-se prin simbolul fetei Tatiana, care-i apare obsedant în vis.

Sunt momente frumoase pe care le revedem, de fiecare dată, cu plăcere și ne emoționează.

Seara respectivă ne-a adus pe scenă doi invitați pentru care, de fapt, am venit.

Soprana de origine moldoveană Tatiana Lisnic, deja un

nume prezent pe scene europene importante, își făcea debutul la București în acest rol, revenind pe scena teatrului care i-a acordat titlul de Artist onorific.

Trebuie să recunoaștem, încă de la început, că ea este o soprană lirică care posedă o voce naturală frumoasă, cu o culoare timbrală specială. Am văzut-o în numeroase roluri, precum Violeta din „Traviata”, Adina din „Elixirul dragostei”, Margareta din „Faust”, un buchet de personaje diferite stilistic, impunând o exigență majoră în interpretare. Mărturisesc că Tatiana solicită un anumit tip de voce, cu accente lirice, dar și dramatice în aria scrisorii și mai ales în duetul final.

Deși ea nu-și poate asigura un ambitus care să-i permită o anumită evoluție în acest rol, debutul său mi s-a părut promițător. Are o știință a cântului remarcabilă, este muzicală și inteligentă în construirea frazei. A surmontat foarte subtil pasajele dificile ale partiturii, ceea ce demonstrează că este o artistă. Întreaga sa evoluție a fost până în final de o mare onestitate și credibilitate din punctul de vedere al

vocalității. Fiind la un debut, sunt sigur că se va roda pe parcurs și-și va îmbogăți și paleta modalităților artistice de interpretare.

Partenerul său, tânărul bariton Cătălin Țoropoc, pe care-l prețuiesc încă de la prima sa apariție scenică, a creat un personaj veridic, dominat de orgolii la început și copleșit în final de remușcări, obsesii și nefericire în a-și realiza un destin. Țoropoc are o voce de bariton caldă, cu accente emoționale pertinente. I-

am văzut toate aparițiile în acest rol și pot afirma că a crescut pe el, s-a maturizat în acea înțelegere subtilă a personajului, ceea ce-i relevă calitățile de artist. A fost convingător în duetul final, fiind un partener excelent pentru Tatiana Lisnic.

Un alt oaspete a fost tenorul din Belarus Pavel Petrov, recent

semifinalist la Concursul Le Grand Prix de l'Opera inițiat de Opera Națională București. Este un tânăr de 24 de ani, absolvent al Academiei de Muzică Bieloruse. Este câștigător al unor premii și din 2013 a cântat câteva roluri pe scena Teatrului Mare din Minsk. Are o voce de tenor liric care îi poate oferi șansa de a interpreta partituri diverse, precum Werther de Massenet, Alfredo din „Traviata”, Ernesto din „Don Pasquale” de Donizetti.

Lenski solicită un glas cu linie lirică care i se potrivește la această vârstă. Are duioșie, emoție romantică pe frază, dar și dramatism. A cântat aria „Kuda, Kuda” cu delicatețe, sensibilitate și trăire autentică. A fost o apariție tânără, promițătoare. În timp, el își va dezvolta glasul și se va maturiza, cu recomandarea de a-și alege inteligent repertoriul cu roluri care să-l avantajeze pe culoarea timbrală a vocii sale.

Restul distribuției a fost asigurat de interpreți cunoscuți ai Operei. În Olga, mezzosoprană Maria Jînga realizează o creație sensibilă pe care o transmite cu vocea sa bine lucrată, cu o impostăție corespunzătoare unui repertoriu care i se potrivește. Marius Boloș, un bas corect muzical, ne-a oferit un Gremin impunător. Mi-aș fi dorit o mai mare forță de interpretare în celebra arie.

Larina a fost Sorana Negrea, o mezzosoprană care-și caută un traseu în aparițiile sale scenice. Ea a fost într-o notă corespunzătoare exigențelor acestui spectacol. Adriana Alexandru în Filipievna este o mezzosoprană cu accente grave puternice, chiar emoționante. A fost în toate aparițiile sale scenice o artistă, interpretează subtil, nuanțat fiecare rol, demonstrând, în același timp, calitățile actricești remarcabile.

La pupitru, Iurie Florea a dovedit încă o dată în plus o știință specială în tălmăcirea partiturilor repertoriului clasic rus. Este un maestru al frazei muzicale, știe cum să pună accentele, urmărind cu atenție cântăreții de pe scenă pentru a putea asigura o coeziune și simbioză perfectă între artiști și orchestră.

Ca de fiecare dată, corul Operei, condus cu măiestrie și mult talent de maestrul Stelian Olariu, a fost prezent în spectacol într-o bună prestație.

Prin apariția celor doi interpreți oaspeți, „Evgheni Oneghin” de Ceaikovski a fost o bucurie pentru melomani, demonstrând că, de fiecare dată, când ni se propun niște artiști din străinătate, publicul este dornic să-i vadă, venind la Operă cu interes și dorință de a cunoaște și pe alți cântăreți.

Mihai-Alexandru CANCIOVICI

Enesciana, o simfonie pe poante

Vineri 13 noiembrie, Constanța, prin Teatrul său de Opera și balet „Oleg Danovski”, a oferit publicului fidel și nu numai o excepțională seară de artă, compusă dintr-un

spectacol *coupée* în două părți. Din motive lesne de înțeles pentru un muzician, căci asta sunt, fără a ofensa pe nimeni, mai ales că aprecierea și lauda mea s-a răsfrânt asupra întregului eveniment, mă voi opri la baletul neoclasic „compus”

de Horațiu Cherecheș pe Simfonia a IV-a de Enescu, de unde și numele lui. Ceea ce am văzut chiar mi-a plăcut. A fost interesant, captivant, surprinzător, complex, elegant, viguros, și în pofida faptului că la prima vedere părea mai mult un studiu coregrafic fără poveste (deci fără libret), eu l-am perceput ca pe o simfonie cu toate componentele ei: un ansamblu foarte omogen, exact, plin și vibrant ca o orchestră; cu părți solistice, mai mult duete deduse ca tematica din insinuările romantice, dar și dinamice ale lui Enescu și Benteoiu, asemeni temelor ce stau la baza travaille-ului

orchestral din dezvoltarea simfoniei; o tehnică clasică, aici poante, într-o coregrafie dificilă cu multe prize acrobatic, moderne, asemeni momentelor de mare virtuozitate instrumentală cantate-dansate cu har și emoție, cu cantilene melodioase

sau fortissimo-uri vulcanice, toate atinse de touch-ul ancestral (așa intuiesc eu spiritul Enescian) al unei baghete magice de lumini cromatice spectaculoase ce a surclasat de departe orice decor, poveste sau sugestie.

Așa că de fapt am văzut în acest balet înălțări rafinate de mișcări cu un vocabular coregrafic elegant, o iscusită mânăuire a temelor printr-o partitură curajoasă, cursivă, complexă, relaxantă, dar și viguroasă.

Concret, am văzut o simfonie și am ascultat un balet original și aparte. Dacă la asta mai adaug că asemeni orchestrelor mari și bune, ansamblul de balet al operei constănțene (toți deopotrivă corp, ansamblu și soliști) este cosmopolit, având în componență japonezi, italieni, greci, englezi și români, reușita omogenității cu totul surprinzătoare face ca aprecierea și aplauzele mele să se îndrepte în primul rând către coregraful Horațiu Cherecheș și apoi spre protagoniști care au fost excepționali prin ținută, tehnică, expresivitate. *Enesciana*-o simfonie atipică și un balet pe măsură, fără libret, dar plin de poveste. Asta am văzut pe 13 noiembrie la Constanța. Bravo, bravo, bravo!

Doina MOGA

Zalai Antal și Cristian Oroșanu la Sala Radio

Pe 23 octombrie a avut loc la Sala Radio un concert foarte interesant, atât prin conținut cât și prin calitatea deosebită a execuției. Orchestra Națională Radio condusă de dirijorul Cristian Oroșanu a evoluat într-un program foarte atractiv și bine pus la punct. Solistul serii a fost Zalai Antal, cunoscut în lumea violonistică pentru palmaresul său în sfera competițională dar mai ales pentru faptul că s-a numărat printre laureații Concursului Internațional George Enescu din 2011. Mai întâi însă trebuie amintit că în seara de 22 octombrie acesta a susținut un splendid recital la Institutul Maghiar de Cultura unde a prezentat un program alcătuit integral din lucrări pentru vioară solo, printre acestea înscriindu-se *Partita a II-a în re minor* de Bach, *Sonata a III-a "Balada"*-dedicată lui Enescu- de Eugène Ysaÿe și monumentală *Sonată pentru vioară solo BB 124* de Bela Bartók. Trebuie să recunoaștem că de foarte multă vreme nu am mai zărit pe afișele de concert un asemenea program, de bună tradiție, care amintește de vremurile când soliștii făceau adevărate tururi de forță interpretând în aceeași seară mai multe lucrări de mare dificultate. În *Partita a II-a*,

s-au încheiat cu *Presto* alcătuit din trei teme contrastante. O interpretare fără cusur, a unui violonist contemporan care amintește frapant de personalitatea și de abordarea artistică a lui David Oistrach, într-o sonată despre ale cărei dificultăți tehnice se scriu teze de doctorat (ex .Oliver Yatsugafu)!Revenind la Sala Radio , Zalai Antal a fost protagonistul unui concert cu destin ciudat, scris de Karl (Károly) Goldmark (1830-1915), foarte cunoscut la vremea sa, astăzi aflat într-un con de umbră. Lucrare de mare amploare, *Concertul pentru vioară în la minor op 28* a avut prima audiție în 1877 și se încadrează din punct de vedere al lirismului în parametrii celui mai clar stil romantic de extracție mendelssohniană. Structura este de tradiție dar dezvoltările orchestrale sunt deosebit de ample datorită construcțiilor contrapunctice puse în contrast cu pasajele strălucitoare și virtuozice ale vioarei.

Zalai Antal a surprins prin fantezia îmbinării trăsăturilor tradiției cu trenduri moderne, prin alegerea unui tempo adecvat, varietatea timbrală și rafinament stilistic. În ce privește opusul compozitorului belgian Ysaÿe, violonistul s-a desfășurat pe un teren propriu, fiind absolvent al Conservatorului din Bruxelles, înclinând totuși mai mult spre virtuozitate. Adevărata măsură însă a dat-o interpretarea sonatei de Bartók, prin a cărei alegere au fost puse față în față celebra *Ciaccona* de Bach din *Partita a II-a*, cu prima mișcare, *Tempo di ciaccona* (cu toate că este doar gândită de autor în caracterul ciacconei, ea fiind de fapt o formă de sonată), a opusului bartókian: monumentalism, judicioasă arhitectură a planurilor, dramatism, bogăție timbrală, toate însoțite de o nobilă expresie. Excelent construită *Fuga.Risoluto, non troppo vivo*, urmată de eterata *Melodia*, un *Adagio*, care în mâinile lui Zalai a oprit respirația auditoriului,

Goldmark însuși a fost un bun violonist, compozițiile sale demonstrând un pronunțat lirism și simț al orchestrației. Zalai Antal a evoluat cu o deosebită naturalețe pe amplele teme ale concertului, cu sensibilitate și fior romantic, oferind o versiune impecabilă a lucrării. Bisul, aceeași *Melodia* din *Sonata pentru vioară solo* de Bartók a suprimat parcă timpul și spațiul, ceea ce arată că o interpretare de cea mai bună calitate este foarte bine primită chiar și de o asistență uneori poate mai puțin familiarizată cu stilurile secolului al XX-lea. Partea a doua a concertului susținut de Orchestra Națională Radio a cuprins câteva opusuri de mare popularitate, o rețetă cu succes asigurat, selectate din : Brahms – 3 *Dansuri ungare*, într-o variantă antrenantă, exuberantă, Dvořak – 3 *Dansuri slave*, o emanație a ideii brahmsiene ținând cont că însuși autorul a orchestrat câteva din ele și Borodin-*Suita Dansurile polovțiene* din opera *Cneazul Igor*. Ne-am opri asupra ultimului ciclu remarcând prestația corului instruit și condus de Dan Mihai Goia care a lăsat o deosebită impresie prin caracterul robust, uneori frust al intensității și efectelor timbrale vocale. Sugestiile au fost extrem de puternice, evocând un spațiu exotic, în același timp de o deosebită vigoare, extrem de bine susținute de orchestră. Dirijorul Cristian Oroșanu a condus cu multă siguranță acest relativ tânăr ansamblu, care a fost convingător și care s-a implicat cu mult entuziasm în atractivul program.

Corina BURA

În căutarea isonului.

Sensuri și întruchipări în muzicile tradiționale și contemporane românești.

Dezbateri pe tărâm german

Simpozionul cu tema *Isonul și alte forme de plurivocalitate în muzica românească din secolele XX și XXI*, desfășurat la Delmenhorst / Germania între 6-8 noiembrie, a fost organizat de către extrem de generoasa compozitoare prof. univ. Violeta Dinescu de la Institutul de Muzică al Universității „Carl von Ossietzki” din Oldenburg, beneficiind de infrastructura oferită de Institutul de Studii Avansate „Hanse-Wissenschaftskolleg” din Delmenhorst. Această nouă sesiune din cadrul seriei de simpozioane cu tema generică „Între vremuri” (Zwischen Zeiten), care a ajuns la cea de a zecea ediție, s-a dorit o continuare a manifestării de anul trecut, desfășurate în condiții similare, ce avea tema *Isonul ca idee structurală pentru nașterea unei noi forme muzicale în secolele XX și XXI*.

În primul rând merită amintit contextul în care o asemenea importantă manifestare româno-germană a luat ființă în spațiul german. Violeta Dinescu, profesoară de „compoziție aplicată” (angewandte Komposition) din 1996 la Universitatea Oldenburg, a organizat încă din primul an o fabuloasă Arhivă pentru Muzică Est-Europeană, cu centrare asupra muzicii românești și, totodată, a organizat o serie de Colocvii hebdomadare de compoziție, concretizate prin concerte-dezbateri cu public, unde a invitat numeroase personalități ale componisticii românești, germane și europene, pentru a-și prezenta creațiile și concepțiile componistice.

Din 2006 s-au adăugat simpozioanele tematice, precum cel la care ne referim, desfășurate pe parcursul a două zile (sâmbătă și duminică) și care includ în preția simpozionului (vineri) concertul din cadrul colocviilor de compoziție. Aceste simpozioane au fost dedicate de-a lungul timpului unor personalități de seamă ale componisticii românești și tangent-românești, începând cu George Enescu și continuând cu Paul Constantinescu, Sigismund Toduță, Pascal Bentoiu, Ștefan Niculescu, Miriam Marbe, Béla Bartók etc. și, de asemenea, unor teme muzicologice stringente, precum: probleme de creativitate muzicală, aspecte ale tradițiilor bizantine, orientale și balcanice, raportul dintre tradiție și inovație precum și conviețuirea creatorului de muzică cu factorul politic totalitar. O parte dintre personalitățile omagiate au beneficiat ulterior de un volum monografic, cum ar fi Ștefan Niculescu (publicat în 2013) și Pascal Bentoiu (publicat anul acesta), ambele volume fiind menite a deveni în viitorul apropiat sau mai îndepărtat lucrări de referință în domeniul muzicologic. Simpozioanele și-au propus să abordeze

fenomenul componistic muzical românesc dintr-o dublă perspectivă: internă și externă, așadar ca lucrările prezentate să fie analizate de către un specialist român și de către unul german. Nu este cazul să mai amintim aici ce efort organizatoric și financiar uriaș presupune o astfel de întreprindere!

*

Simpozionul din anul acesta a fost precedat de două concerte, ambele în interpretarea ansamblului Trio Contraste. Primul, joi 5 noiembrie, a fost dedicat Evei Maria Houben la împlinirea a 60 de ani. Compozitoarea germană, înrudită cumva prin etos cu compozitorul american Morton Feldman, este preocupată de tăcere, staticism, de ecoul în auz și în spirit al sunetului după stingerea sa fizică.

Cel de al doilea concert, vineri 6 noiembrie, a constat din șase piese. Între acestea, două piese sugerează zona originarului cosmic: lumina primordială în *Thinking Eden*

de Laura Manolache, de o mare finețe timbrală și expresivă, și pasărea primordială în *Archaeopterix* de Livia Teodorescu-Ciocănea, lucrare cumva haotic-tumultoasă, în acord cu tema aleasă. Acestea li se alătură o muzică cu reverberații transcendente, numită *Troițe*, de Doina Rotaru, o compoziție (variantă a unei piese cu clarinet) care lucrează extrem de rafinat și precis cu nuanțele timbrale, dinamice, agogice, puse într-o alcătuire arhitectonică de maximă limpezime. Altele trei compoziții, de factură mai tradiționalistă, precum *Ison Confession* de Felicia Donceanu, *Piano sonata* de Marta-Marina Vlad (adaptată pentru ansamblu de Sorin Petrescu), precum și *Sursum corda* de Cornelia Tăutu, s-au remarcat ca niște lucrări agreabile, scrise cu dăruire și sinceritate. Ca de obicei, prestația celor trei corifei ai Trioului Contraste, Ionuț Bogdan

Ștefănescu, Sorin Petrescu, Doru Roman, a impresionat prin calitatea și distincția execuției muzicale, în pofida unui turneu obositor care a precedat concertele de care vorbim.

*

În cele două ultime ediții ale simpozionului dedicate isonului, s-au reunit numeroși cercetători și muzicieni români și germani, în grupul de participanți fiind incluși, după un bun obicei al locului, alături de referenți, și membrii „cercului de experți”, al căror rol era de a contribui în mod spontan, neprogramat, la dezbateri. În cadrul simpozionului au fost discutate, pe de o parte, probleme de fond privind definirea teoretico-muzicală a isonului, semnificația sa filozofico-teologică și integrarea sa în tipologia sintactică. Pe de altă parte, specialiștii s-au oprit asupra modalităților primare de utilizare concretă a isonului în muzica psaltică, parțial și în cea folclorică, și, mai ales, asupra mijloacelor de „infiltrare” a isonului în creația muzicală românească de la Enescu până astăzi. Amintim în continuare în mod rezumativ aspecte prezentate în cadrul comunicărilor din anul acesta.

Laura Manolache a expus o temă de ordin general privind divergențele și convergențele isonice și plurivocale în muzica contemporană, observate dintr-o triplă perspectivă: alcătuirii modale, economie de mijloace și

Violeta Dinescu

tehnici de execuție. În continuare, Martin Kowalewski, cu o temă comună cu Laura Manolache (care a trebuit să-și condenseze la maximum această a doua prezentare), a expus o analiză cu implicații fenomenologice a următoarelor lucrări: *Ceasuri și Cumpăna luminii* de Doina Rotaru, *Invocații pentru 5 instrumente* de Tiberiu Olah, *Istorie* de George Balint. Referentul a încercat să identifice diferite ipostaze „spațiale”, mai ales sintactice, în alcătuirea acestor muzici.

Într-o perspectivă paralelă s-a desfășurat și prezentarea realizată de către Ana Szilagy și Adalbert Grote a oratorului *Cortège* în memoria lui Avam Iancu de Cornel Țăranu, în care cea dintâi a oferit o analiză a unor elemente „isonice” în compoziție, în timp ce cel de-al doilea a surprins cele două nivele estetico-semanticale ale piesei, date de conținut și de compoziția muzicală propriu-zisă. Pentru Adalbert Grote isonul este investit în această piesă cu o anumită pluralitate semantică.

Suita pentru cor de copii, suflători și percuție de Liviu Glodeanu, *Scoarțe* pentru orchestră de Mihai Moldovan, *Jocuri V „Refrene”* pentru opt grupe de viole, instrumente de suflat și percuție de Corneliu Dan Georgescu au fost investigate de subsemnatul la nivelul formulelor aparent ostinate, ce evocă cumva continuitatea isonului. Ultima dintre lucrări a beneficiat, alături de *Jocuri IX* de Corneliu Dan Georgescu și de *Jocuri* de Laura Manolache de o analiză comparată aparținând Evei Maria Houben. Un alt referent german, Michael Heinemann, a tratat prin din perspectiva tehnicilor polifone *Două piese pentru clarinet și Sursum corda* pentru violoncel de Nicolae Brânduș.

O prezentare remarcabilă, prin conținut și formă de prezentare, a aparținut Anei-Alexandra von Büllow, care a vorbit despre lucrarea *Concentric* de Octavian Nemescu, piesă de factură „spectral-isonică”, identificând atât contextul cultural-muzical în care Nemescu a compus și a prezentat această piesă la Darmstadt, în primă audiere în 1972, cât și aspectele arhetipale implicate în compoziție. Un referat interesant a fost cel al Monikei Jäger, care a descris un experiment educațional pornind de la piesa *Rumore* pentru clarinet de Costin Mioreanu.

Ca o avanpremieră a unui concert-dialog, dublat de lansarea unui CD cu muzică de Enescu, manifestare ce urma să aibă loc în luna de după simpozion, pianista Raluca Știrbăț a făcut o sumară, dar consistentă, descriere a procedeelor „isonice” din *Sonata a treia pentru pian* de George Enescu, expozeu însoțit de exemplificări pianistice strălucitoare.

O comunicare de excepție a aparținut compozitorului și etnomuzicologului Corneliu Dan Georgescu, care a făcut o expunere sistematică, extrem de densă, a multiplelor variante ale sintaxelor muzicale plecând de la teoria sintaxelor prezentată de Ștefan Niculescu în 1973. Aceste variante sintactice au fost ilustrate prin nu mai puțin de 20 de exemple muzicale, care acopereau un spațiu cultural extrem de larg, cuprins între muzici tradiționale indiene, indoneziene, africane și muzici contemporane românești și europene. În rezumat, categoriile sintactice pot fi deosebite, după autor, pe șase nivele: 1) poziția obiectelor sonore, 2) legătura dintre ele, 3) densitatea lor, 4) principiul constructiv, 5) caracterul lor și 6) gradul lor de complexitate.

Dacă majoritatea referatelor prezentate au pendulat între zona tehnic-muzicală și cea a sintezei muzicale teoretice, simpozionul de anul acesta a beneficiat de anumite infuzii conceptuale din zona filozofiei, prin participarea unor personalități de profil. Astfel, conferința cu public introductivă a fost realizată de prof. Mihael Sukale, care a conturat, dintr-o prismă filozofică, un posibil cadru spațial abstract de manifestare a isonului, comun artelor și literaturii în general. Prelegerea sa, de ordin general, a figurat ca o continuare a conferinței inaugurale de anul trecut, care revenise în sarcina subsemnatului, în care am încercat să conturez o imagine generală, deopotrivă

Ana Szilagy

istorică și teologică, privind semnificația, gramatica, notația și practica isonului, totul în acord cu viziunea originară creștin-ortodoxă de sorginte bizantină.

După o dezbatere întinsă pe parcursul a două simpozioane, s-au conturat, în final, câteva întrebări ce țin de definirea și specificitatea isonului:

1. Există vreo deosebire între ison și alte forme de sunet ținut, precum burdonul unui cimpoi sau sunetul pedală din muzica barocă?

2. Potrivit distincției dintre semnificație și structură, pusă în discuție de Corneliu Dan Georgescu (cu o terminologie preluată de la J. J. Nattiez), similară cu distincția dintre sensul filozofico-teologic și forma concret-muzicală a isonului, potrivit observației lui Adalbert Grote, s-a formulat dilema dacă isonul are ceva caracteristic pe plan muzical, sau doar pe cel al semnificației sale culturale?

În cele din urmă, s-au conturat mai multe perspective de definire și înțelegere a isonului: 1) categorie estetică de proveniență transcendentă (Adalbert Grote); 2) expresie sonoră a atemporalului (Eva Maria Houben, C. D. Georgescu), 3) formă simbolică de sursă platonice de reprezentare a eternității – AION (Silke Wulf), precum și 4) „coajă goală”, lipsită de orice semnificație extra-muzicală (Heinz-Joachim Meencke).

Din păcate (sau din fericire), dilemele nu au primit un răspuns definitiv, perspectivele diferite nu au fost reduse la un consens categoric, astfel că isonul rămâne încă o temă deschisă pentru la meditație și explorare.

Nicolae TEODOREANU

Lumină din lumină

Acum, la câteva zile după încheierea proaspătului **Festival Internațional de Muzică Nouă INTRADA**, aflat la cea de a doua ediție, se poate afirma că manifestarea timișoareană dedicată creației contemporane s-a aflat permanent sub cupola luminii binefăcătoare a muzicii.

Cele nouă concerte și recitaluri organizate în perioada 8-13 septembrie și găzduite cu generozitate de Filarmonica „Banatul” din Timișoara au oferit publicului momente de adevărată eferescență creatoare, concepția profilului artistic al festivalului aparținându-i remarcabilului pianist timișorean Sorin Petrescu. El a imaginat un profil extrem de variat și ofertant evenimentului-cadru, în care am descoperit formule inedite, spectaculare.

Concertul inaugural din 8 noiembrie organizat în Sala Capitol a Filarmonicii Banatul s-a intitulat *SPECTACOL DE FILM MUT ȘI MUZICA NOSFERATU. O SIMFONIE A GROAZEI*. Spectacolul sincretic a reușit să combine în mod inspirat prima ecranizare a romanului *Dracula* de Bram Stoker a regizorului Friedrich Wilhelm Murnau cu partitura compozitoare Violeta Dinescu dedicată ansamblului Trio Contraste (Ion Bogdan Ștefănescu - flaut, Doru Roman - percuție și Sorin Petrescu - pian). Tot un eveniment similar și la fel de inedit la constituit Spectacolul de muzică improvizată (10 noiembrie, Holul Universității de Vest Timișoara), suprintitulat *FOTOSINTEZĂ. FONOSINTEZĂ. MORFOSINTEZĂ*. La realizarea lui a contribuit ansamblul TonArt din Germania (Krischa Weber-violoncel, fierăstrău, Georgia Hoppe - clarinet, saxofon, chitară, Ulla Levens - vioară, violă, berimbau, Michael Haase - chitară, pian, banjo, Thomas Oesterheld - saxofon, clarinet bas și Thomas Niese-contrabas, voce).

Recitalurile incluse în festival au oferit publicului contactul cu lucrări aparținând compozitorilor Horst Lohse (în interpretarea instrumentiștilor Vlad Colar și Lenuța Roman), Ernst Krenek, Claude Vivier, Gilles Carre, Horia Șurianu, Francois Rosse, Ryo Dainobu care au fost incluși în programul recitalului chitaristului francez Michel Rolland și un recital-restitutio intitulat sugestiv *MUZICA ROMÂNEASCĂ-TREI GENERAȚII*, recital în care maestrul și discipolii lor s-au regăsit pe afiș. Este vorba de Gabriel Mălăncioiu (*Flauros*. In memoriam Constantin Brâncuși), Corneliu Dan Georgescu (*Mediu pentru o trecere spre lumină*), Ulpui Vlad (*Sonorități și clopoței*), Remus Georgescu (*Mă ascund*), Corneliu Cezar (*Ziua fără sfârșit*). Tălmăcirea interpretivă a lucrărilor a fost admirabil realizată de interpreți din generații diferite (Laura Roman - vioară, Vlad Faur - trombon, Cristian Ardelean-bariton și Sorin Petrescu - sintetizator).

Miercuri, 11 noiembrie în sala de concert „Mihai Perian” a Colegiului Național de Artă Ion Vidu a avut loc Simpozionul *NICOLAE BRÂNDUȘ LA 80 DE ANI* coordonat de muzicologul Laura Mânzat de la Radio București.

„Compozitor de format mare”, așa cum obișnuia să-l numească discipolul său, pianistul Sorin Petrescu, maestrul impresionează printr-o supradimensionare a discursului sonor, anvizând deopotrivă toate coordonatele muzicale, de la densitatea și dificultatea scriiturii, complexitatea și altitudinea ideii la eferescența

substanței muzicale care este, de fapt, forța motrice de expansiune-dinăuntru spre înafară a operei lui. Audierea înregistrărilor unor fragmente din opera sa inspirată de nuvela „La Țigănci” de Mircea Eliade a confirmat profilul componistic al maestrului.

Lucrările prezentate live au subliniat virtuozitatea eclatantă și descifrarea admirabilă a mecanismului interior al muzicii proprii violonistei Diana Moț (în *BOWSTRING*) și percuționistului Doru Roman (în *RHYTMODIA*).

Al doilea eveniment muzical zilei de 11 noiembrie, programat la ora 19, a fost Concertul vocal-instrumental care a prilejuit întâlnirea cu corul de copii al Colegiului Național „Ion Vidu” din Timișoara dirijat de prof.dr. Maria Gyuris. Programul structurat în două părți a inclus lucrări corale și instrumentale de Aurelio Porfiri, Arne Malnes, Mihai Moldovan, Remus Georgescu, Athanasia Tzanou, Laura Ana Mânzat, Maia Ciobanu, Gabriel Almasi, Darie Nemeș-Bota. Un intermezzo binevenit în profilul componistic al concertului l-a reprezentat

momentul duo contrabas-Live electronics avându-i ca parteneri pe Nina Polaschegg și Bruno Strobl care au interpretat creații purtând semnătura interpretului și compozitorului Bruno Strobl.

Concertul Prelegere intitulat sugestiv *DIN LUMINĂ*, programat în Sala „Capitol” a Filarmonicii Banatul din Timișoara a beneficiat de un prolog spiritual ce i-a avut ca protagoniști pe preotul Silviu Dalme și pe prof.dr. Lucian Petrescu. Din pleiada de lucrări dedicate Luminii ce poartă semnătura unor compozitori consacrați (Remus Georgescu, Laura Manolache, Aurel Stroe, Irina Hasnaș, Robert Dycke, Carmen Cârnelci) m-aș opri la lucrările compozitorilor Octavian Nemescu - *LUMINĂ LINĂ*, Eric Withacker - *LUX AURUMQUE*, interpretate de corul Facultății de Muzică a Universității de Vest din Timișoara sub bagheta tânărului dirijor asist. univ. Cezar Verlan și la partitura compozitorului George Balint *LUMINĂ DE ALEAN*, în versiunea interpretativă a pianistei Andreea Olaru. Fiecare din cele trei lucrări se constituie, așa cum sugerează și titlurile lor, într-o adevărată ofrandă adusă Luminii. Particularitățile proiecției metaforic-sonore sunt diferite și ingenioase. Lucrarea corală *Lumină lină* a lui Octavian Nemescu se etalează numai pe sunete din șirul armonicelor superioare ale sunetului Do, în timp ce partitura *Lux aurumque* semnată de Eric Withacker pe textul lui Edward Esch, adaptat în limba latină de Charles Anthony Silvestri, este

concepută pe principiul clusterelor care se relaxează obsesiv în consonanțe perfecte. Mesajul textului care vorbește despre "îngerii care-i cântă încet pruncului nou născut" amplifică exponențial solaritatea partiturii. Ultima lucrare a concertului-prelegere, intitulată *Lumină de alean*, a fost semnată de compozitorul George Balint și a fost prezentată de pianista Andreea Olaru în primă audiție absolută. Deși durează mai puțin de cinci minute, partitura conține cinci secțiuni extrem de diferite ca manieră compozițională, etalând o serie de procedee discursive, de la improvizație, explorare și configurare timbrală a instrumentului, până la frenezia metrico-ritmice și a clusterelor. Sub aspectul ideaticii, textul subliminal vorbește despre puterea taumaturgică a Cuvântului metamorfozat în verb muzical cu puteri de alean.

Vineri, 13 noiembrie ora 17, în foaierea sălii Capitol al Filarmonicii Banatul din Timișoara a avut loc o lansare

de DVD: Maia Ciobanu - *MANIFEST ELITIST* - urmată, la ora 19, de un Concert simfonic al Filarmonicii din Arad, avându-l la pupitru pe dirijorul Romeo Râmbu. Programul a inclus lucrări de Eugen Wendel, Doron Kaufman, Dan Dediu, Alin Văcean, Cornel Țăranu și Adrian Iorgulescu, avându-i ca interpreți pe Doru Roman - percuție, Iuliana Ambăruș - violă, Sorin Dogariu - pian, Dan Chiș - clarinet.

Prin calitatea interpretărilor raportată complexității și varietății stilistic-repertoriale, succesul Festivalului Internațional INTRADA ediția a 2-a de la Timișoara a confirmat că Muzica Nouă are un glas bine definit în capitala Banatului, cu certe perspective de cadență anuală, îmbogățită de contribuția unor importanți creatori de muzică nouă și ai unor interpreți de marcă ai podiumurilor de concerte. VIVAT MUSICA NOVA!

Mihaela Silvia ROȘCA

Lansare și concert la Cluj

În această toamnă pe prestigioasa scenă a Studioului de Concerte al Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, a fost lansat volumul: *Liviu Tempea. Pianistul-compozitor*, grație suportului

financiar oferit cu generozitate de Primăria lugojeană și Consiliul Județean Timiș.

Adept al unei vieți boeme, petrecute în anturajul unor selecte cercuri literare pe care le-a frecventat cu obstinație, societar al vestitului Cor Mitropolitan din Iași - aflat sub bagheta lui Gavriil Musicescu -, colaborator al lui D. G. Kiriac la Societatea Corală „Carmen” - la constituirea căreia și-a adus aportul -, dirijor al Reuniunii Române de Muzică din Sibiu (unde a urmat unor iluștri predecesori - Gheorghe Dima

și Augustin Bena), medic militar pe frontul Primului Război Mondial, Liviu Tempea (1870, Lugoj-1946, Cluj) și-a risipit harul interpretativ pianistic în gratuite și efemere efuziuni improvizatorice, dar și îndubitabili chemare componistică, în varii proiecte de mai mică amploare. După o viață dăruită muzicii, cu prea puține satisfacții personale, marcată de un nobil altruism, la apus de carieră (tardiv, la cincizeci de ani!), Tiberiu Brediceanu, amic și colaboratorul său din copilărie, i-a oferit, ca binemeritată răsplătă, după Marea Unire, un post de profesor la catedra de pian a Conservatorului de Muzică și Artă Dramatică din Cluj.

Creația sa, extrem de restrânsă, dedicată în exclusivitate genului cameral, oferă totuși muzicologilor contemporani câteva repere certe pentru direcțiile muzicii culte românești, aflate în căutarea propriei identități: *Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur*, pentru cor mixt (capodopera sa), una din primele încercări de prelucrare în manieră contrapunctică a cântării psaltice, și câteva miniaturi pianistice, adevărate scipiri de geniu, cu o manieră personală de tratare a ductului melodic de sorginte folclorică, preluate în repertoriul unor prestigioși pianiști.

Prin episodica sa prezență la Dumbrăveni, în ținutul Botoșanilor (ipotetic loc al nașterii lui Mihai Eminescu), ca invitat al prințului Leon Ghika, Liviu Tempea a dăruit Bucovinei una din primele corale mixte țărănești. A reflectat în amintirile sale memorabilele secvențe ale festivităților prilejuate de

dezvelirea bustului creatorului *Luceafărului*, oferind istoricilor literari, dar și muzicologilor pagini inedite pentru reconstituirea peisajului cultural românesc al începutului de veac XX.

Lansarea propriu-zisă (volumul a fost prezentat de prof. univ. dr. Elena Chircev, decanul Facultății Teoretice a Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca) a fost ilustrată printr-un select concert cameral vocal-instrumental, susținut de câțiva membri ai Corului de Cameră „Ion Vidu” și profesori de la Școala Gimnazială de Muzică „Filaret Barbu” din Lugoj și Facultatea de Muzică și Teatru din Timișoara, pe scena unei instituții fondate, în urmă cu 96 de ani, de un lugojean, marele Tiberiu Brediceanu: asist. univ. dr. Mia-Ioana Iuga (solista corului lugojean), acompaniată de lector univ. dr. Silviana Cîrdu (*Cântec*, pe versuri de Octavian Goga, și *S-a dus cucul*, pe versuri populare - melodie după Tiberiu Brediceanu); soprana Ana Țîrsu, acompaniată la pian de Alexandra Muscă (*Pârâiașul*, pe versuri populare); pianista Silviana Cîrdu (*Haiducească*, *Dor de țară*, *Mărunțica*, *Sub fagi* și *Dansul ielelor*).

Derularea proiectului muzicienilor lugojeni și timișoreni pe scena Academiei de Muzică clujene nu ar fi fost posibilă fără sprijinul unei instituții de elită din peisajul economic lugojean, HONEYWELL LIFE SAFETY ROMANIA, în care tinerii manageri armonizează succesul tehnic cu noblețea actului cultural, pe care îl promovează cu o debordantă ritmicitate, cu neobosită dăruire și inteligență. (CTT)

Matei Bucur Mihăescu și "Cavalerii Muzicii" - "In Memoriam #colectiv"

Consiliul de Onoare al "Club M" a organizat în Sala Savoy a Teatrului de Revistă "Constantin Tănase" un concert în memoria victimelor de la Clubul Colectiv desfășurat sub înaltul patronaj al A.S. Principele Mihai de Laufenburg. Protagonisti au fost pianistul Matei Bucur Mihăescu și invitații săi, care au interpretat piese compuse de el și pe care i-a acompaniat: Cosmin Stanciu (clarinet) - "La noche de Buenos Aires", Diana Alexe (soprană) lied-ul "Nu plânge", Ștefan Gheorghe (violoncel), solist al

Operei Naționale București, Alin Gheorghisan (actor, Teatrul de Revistă "Constantin Tănase") - "Beautiful Dreamer". Concertul s-a desfășurat în cadrul stagiunii "Cavalerii Muzicii", un proiect cultural ce are ca scop educarea muzicală a tinerei generații și promovarea tinerelor talente.

Matei Bucur Mihăescu i-a premiat cu Diplome de Excelență și cu suma de 1.000 lei pe zece medici tineri care au îngrijit și s-au dedicat pacienților, victime ale tragediei din Clubul Colectiv: Anca Colgiceanu, Dana Diveca, Oana Grovnicu, Mădălina Iordache, Matei Iordache, Sabina Ioniță, Andra Lăzărescu, Paul Neagu, Alice Olaru, Adriana Anghel. Răzvan Gabriel Toader, Președintele Fundației pentru o Românie Modernă a premiat echipa prof. Dr. Ioan Lascăr, reprezentată de Dr. Mihai Duicu.

La numai 20 de ani (s-a născut pe 30 ianuarie 1995), Matei Bucur Mihăescu este un pianist, un compozitor și un dirijor extrem de talentat, fiind recunoscut ca un fenomen. Este student al Universității Naționale de Muzică București - secția Dirijat Orchestră și student al Facultății de Științe Politice a Universității București. Este nepotul compozitorului și dirijorului Petre Mihăescu (1928 - 2011), fost discipol al lui Mihail Jora și Ion Ungureanu, cel care, ca director, a făcut celebră (ca dirijor, compozitor și director) Sala 174 a Teatrului de Revistă "Constantin Tănase" din Calea Victoriei. A compus peste o sută de șlagăre interpretate de marii interpreți ai vremii: Constantin Drăghici ("Trece o umbră"), George Enache ("Numai tu nu știi"), Margareta Pâslaru ("Câte-n lună și-n

stele"), Marina Voica ("A fost ca niciodată"). Unul dintre cele mai cunoscute este "M-am născut în România!" (versuri Harry Negrin), interpretat de Cristian Popescu la Festivalul Mamaia 1974.

La numai cinci ani, Matei Bucur Mihăescu descoperea tainele pianului de la reputatul său bunic. Confirmarea talentului a venit însă de la o profesoară de pian cu experiență și pe obiectivitatea căreia compozitorul Petre Mihăescu s-a bazat. "Multă lumea spune că în lucrările mele preiau cumva filonul melodic al bunicului, cunoscut ca un melodist, iar faptul că eu, care scriu muzică clasică, am fost comparat cu el a fost foarte important pentru mine" - spunea Matei. La 6 ani a devenit elev al Liceului de Muzică "George Enescu" și a compus prima sa lucrare la 7 - 8 ani. La ora actuală Matei are peste 200 de compoziții proprii (creații pentru pian, orchestră, cor și diverse formule instrumentale) și încă pe atât în lucru. La 11 ani, în 2006 a susținut primul său concert pe scena Ateneului Român, în fața unei săli arhipline... "Am prezentat o serie de lucrări internaționale dintr-un repertoriu foarte variat și complex, într-un recital de o oră și jumătate la pian". În partea a doua a concertului, alături de Orchestra Operei Naționale București, Matei a interpretat Concertul pentru pian și orchestră de Johann Sebastian Bach, iar la final Orchestra și Corul Operei au interpretat în premieră prima sa lucrare simfonică - "Reliefuri". Pe 17 noiembrie 2007 tânărul muzician a susținut un concert extraordinar la Sala Radio în fața a peste o mie de persoane. A durat trei ore fără pauză; era primul concert în care s-a prezentat o integrală componistică a tânărului muzician care, la 12 ani, compunea și susținea de la concerte și recitaluri pentru pian solo până la lucrări pentru orchestră simfonică și cor. Au urmat foarte multe concerte în țară și străinătate, la Viena, Vilnius, Varșovia sau Veneția. În

2008 a înființat propria orchestră "CaMMerata" (cu doi de M de la Matei Mihăescu) formată din colegi de-ai săi de la liceul de muzică și studenți de la Conservator. Încă de la debut orchestra lui Matei a interpretat numai lucrările sale. "Pe măsură ce ele au devenit mai complexe s-a schimbat și formula orchestrei, dar și componența" - spunea Matei. "Așa am început să colaborez cu instrumentiști de la cele mai importante instituții muzicale din București și din țară, de la Filarmonică, din Orchestra Radio".

La 15 ani era considerat "copilul - minune al muzicii clasice românești contemporane". Stagiunea muzicală 2010

a Orchestrei de Cameră Radio și a Corului Radio s-a deschis cu o integrală componistică Matei Bucur Mihăescu. În același an a înființat cvartetul „Mateo”, considerat unul de excepție atât prin formula instrumentală (clavecina/pian, flaut, oboi, fagot), cât și prin repertoriul original. În anul 2010, Liceul de muzică „George Enescu” din București a instituit și a decernat premiul pentru interpretare pianistică „Matei Bucur Mihăescu”. A participat în calitate de compozitor și dirijor alături de propria orchestră „CaMMerata” în cadrul Festivalului Internațional „George Enescu” edițiile 2011-2013.

Au fost produse trei CD-uri cuprinzând lucrări pentru pian solo, în interpretare proprie, atât din creația universală, cât și compoziții personale și au fost editate trei caiete de partituri (unul intitulat „Secunde”) cu lucrări pentru pian solo compuse de el. Pentru activitatea remarcabilă în domeniul artei interpretării pianistice și a compoziției i-au fost decernate Premiul de excelență al Uniunii Interpreților, Coregrafilor și Criticilor Muzicali, Premiul de excelență al Colegiului Național de Muzică „George Enescu” (doi ani la rând), titlul de „Mic Ambasador al culturii românești în lume” oferit de Ministerul Afacerilor Externe și Asociația Partenerilor Corpului Diplomatic și

Diploma de Excelență pentru contribuția de excepție în domeniul creației și interpretării muzicale oferită de ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului

Matei Bucur Mihăescu este laureat al mai multor concursuri de interpretare naționale și internaționale, a fost bursier la Viena și a urmat cursuri de măiestrie artistică în Austria, Germania, Rusia, Japonia și Israel. Pe 21 martie 2015 pianistul și compozitorul român înregistra un nou succes la Veneția, unde, la Palatul Albrizzi a susținut un concert în cadrul evenimentului „Enescu 60”, care a beneficiat de sprijinul Institutului Cultural Român și s-a înscris în strategia Institutului Român de Cultură și Cercetarea Umanistică de la Veneția de promovare a operei marelui compozitor, violonist și dirijor. Programul a inclus partituri semnate George Enescu și Matei Bucur Mihăescu. Și pe 23 - 24 mai 2015, tot pe scena Teatrului de Revistă „Constantin Tănase”, unde a revenit în noiembrie pentru concertul caritabil, a avut loc cea de-a VI-a ediție a Concursului de Interpretare „Matei Bucur Mihăescu”, pe următoarele secțiuni: interpretare pianistică, muzică de cameră, canto clasic, canto muzică ușoară. (Foto: Sebastian Oros)

Oana GEORGESCU

“Legende - Nicu Covaci”

La inițiativa celor de la Berăria H (devenită un activ nucleu concertistic), aici s-a organizat un emoționant show care să marcheze 50 ani de carieră a lui Nicu Covaci, show subintitulat “Mulți sunt Muzicieni, puțini sunt Legende”. Numeroși muzicieni, mai cunoscuți sau mai puțin cunoscuți, din București, Timișoara sau veniți special din străinătate au urcat pe scenă pentru a oferi file sonore din uluitorul tezaur de creații semnate de sărbătorit. Au apărut coagulări artistice inedite, mulți au repetat puțin înainte, alții însă s-au reunit doar pe scenă, dar știau songurile din inimă, iar publicul cânta cu ei fiindcă cunoștea versurile pe dinafară.

Nicu Covaci a primit un premiu din partea organizatorilor, iar membrii clubului moto Carpat Bikers din Piatra Neamț i-au oferit o gravură pe suport de plută. După scurtul cuvânt introductiv rostit de Florin-Silviu Ursulescu, a început o splendidă seară muzicală

Titi Dragomir a oferit „Păpăruța” și „Mila 2 de lângă 3”, grupul Ad-Hoc a cântat „Inorogul”, Alin Oprea (Talisman) a cântat „Numai una”, Sabina Abrudian (formația Awake), împreună cu Phoenix, a cân-

tat „Timișoara”, Mihaela Mihai (bravo ei !) a cântat minunat „Mugur de fluier”, Dan Helciug (Spitalul de Urgență) a cântat „Mica Țiganiadă”, ziaristul Cristi Hrubaru ne-a oferit, surprinzător, „În umbra marelui urs”, Anca Graterol (ex-Catena) a cântat „Fată verde”, gruparea compusă din membrii formației Trooper, Ilie Stepan, Dixie Krauser, Mircea Florian a cântat într-o variantă uimitoare „Iarna” și „Strunga”, Moni Bordeianu, acompaniat de A.G. Weinberger și Eugen Mihăescu a cântat „Vremuri” urmată de „Gypsies On The Run”, Cristi Gram și Costin Adam au cântat „Baba Novak” și „Apocalipsa”, au mai cântat Tavi Iepan (Cargo, Rezident Ex) cu George Costinescu (ex-Tectonic), Sebastian Simonis, Claudiu Purcărin, Hano Höfer, dar ... cred că sumarul este incomplet, s-au aflat și alții pe scenă. Păcat că unii dintre cei invitați să cânte nu au mai apărut, gest de neînțeles. Deși sărbătoritul nu a vrut inițial să urce pe scenă, a fost convins și finalul a fost cu Nicu Covaci, Moni Bordeianu și colegii din Phoenix cântând „Canarul”, „Negru Vodă”, „Vremuri” și „Fie să renască”. Prin sală s-au mai aflat și Anton Petrașincu (din Germania), Sandu Albiater, Adrian Naidin, Dan Rădulescu,

Cristi Raetscher (organizatorul concertului), dar și mulți ziaști.

Pe internet, sărbătoritul a scris: “Mi-au adus o seară minunată: Florin Silviu Ursulescu, Cristian Andrei și Andrei Moșoi, Roxana Zanga și Daath Yug, Titi Dragomir, Tavi Iepan, Sabina Abrudian, Alin Oprea, Anca Graterol, Mihaela Mihai, Doru Ionescu, Cristi Hrubaru, Trooper, Ilie Stepan, Dixie Krauser, Eugen Mihăescu, Mircea Florian, AG Weinberger, Cristi Gram, Mircea Munteniță, PHOENIX, Moni Bordeianu, Cecile Neumann, Johnny Elraiz, Ad Hoc. Le mulțumesc tuturor, și lui Radu Dragomir de la Berăria H pentru organizare. Fie să renască ! Nicu Covaci”.

Cred că este inutil să subliniem importanța culturală, socială, morală, nu numai muzicală, a acestui eveniment.

Dorin STAMATE

Galati - portul jazz-ului și al blues-ului

Veritabilă sărbătoare în sărbătoare, cea de a doua ediție „Danube Jazz & Blues Festival” derulată ca și anul trecut în prитоarea sală a Teatrului Muzical din orașul port de pe malul stâng al Dunării și de altfel subsumată ediției a XII-a a amplului „Festival Internațional LEONARD”, a oferit melomanilor gălățeni trei seri de bucurie estetică în contact nemijlocit al artele creative denumite ca atare în genericul manifestării. Nu mai puțin de douăsprezece evoluții scenice ce au cumulat interpreți din nouă țări - România, Ungaria, SUA, Elveția, Cehia, Serbia, Republica Moldova, Croația, Franța - au fost cuprinse în serile de vineri 13, sâmbătă 14 și duminică 15 noiembrie, etalând o bogată, diversificată, policromă paletă de stiluri, orientări, tendințe și fuziuni cultivate de artiști în majoritate tineri!

Recitalul de deschidere a revenit unui trio bucureștean de blues, „Soul Serenade” (întemeiat în martie 2013, premiat la Festivalul European de Blues de la Toulouse, aplaudat la Festivalul „Blues sur Seine” din Franța), componenții săi, **Adelina Chivu** - voce, kazoo, **Andrei Rotariu** - voce, gitară, harmonica, tamburină și **Codruț Andrei** - mandolină cultivând, exclusiv prin mijlocirea surselor acustice de sunet, cu o entuziastă undă de prospețime, acel capitol denumit „roots” ce integrează elemente de blues, ragtime, early jazz, bluegrass, country blues, specifice muzicii tradiționale americane..

Recent premiată la Festivalul Concurs „Johnny Răducanu” de la Brăila, înzestrata, sensibilă vocalistă și compozitoare **Ana-Cristina Leonte** (în vârstă de numai 26 de ani dar deja consacrată pe firmamentul jazz-ului autohton) a lăsat o foarte bună impresie. Recitalul pe care l-a susținut în fructuos parteneriat artistic cu ai săi coechipieri de quintet **Albert Tajti** - pian, semnat de compoziții și aranjamente, **Michael Acker** - gitară bass, **Tavi Scurtu** - baterie, **Alex Munte** - saxofon tenor, a inclus reușite secvențe din discul „Secret Lover” dar și noi creații originale, precum „Holy Temple”, „Nothing In Exchange”, „Time To Let Go”.

Apreciat și grație albumului 2014 „It's Soul Food” ce se dorește reprezentativ pentru sound-ul de tip New Orleans, Quintetul ungar întemeiat la finele anului 2013 de cunoscutul cântăreț de blues **Suba Attila** sub denotația „Suba Attila & The Soulfool Band” - în al său line up figurând **Mate Hebestreit** - claviaturi, **Vidákovich Izsák** - saxofon, **Sallay Jenő** - bass, **Herman Dominik** - baterie - a încântat asistența prin maniera deloc eclectică de redimensionare sonoră a blues-ului și jazz-ului incipient.

Încâtva mai comercial, înclinat spre pop, funk și world music, bass-istul vocalist american **Fernando Saunders** - originar din Detroit - s-a produs împreună cu vocalistul gitarist elvețian **Lawrence Lina** și cu cehii **Jiří Zabysrzan** - claviaturi, **Dalibor Mráz** - baterie, protagonistul relevându-se în chip mai convingător la jam session.

În tot mai accentuată creștere de formă, vocalista **Irina Sârbu**, actriță și interpretă de excepție, extrem de

activă (participantă la 46 de festivaluri de teatru și de muzică până în prezent, realizatoare a recent lansatului album „Ethnotic”) s-a remarcat prin tehnica vocală deosebită, expresivitate și comunicativitate, solista fiind însoțită în demersul ei creativ de instrumentiști pe măsură: **Puiu Pascu**, pianist virtuoz, apreciat acompaniator, frații **Ciprian** și **Tudor Parghel** - contrabass și baterie alcătuind o pregnantă secție ritmică.

Fiindcă la „Danube Jazz & Blues” grupurile participante au promovat cu precădere fuziuni de tot felul, pe această linie de filiație stilistică s-a înscris și grupul constănțean „Balkanamera” întemeiat și condus de bateristul **Corneliu Stroe**, formație care și-a propus dintru început să acrediteze ca argument al originalității îmbinarea dintre muzica balcanică (inclusiv elemente specifice folclorului est-european) cu limbajul jazz-ului din SUA și cu ritmurile latino-americane. Culoare, pulsație ritmică vitală, fantezie improvizatorică - iată ce

au demonstrat prin recitalul lor **Corneliu Stroe**, **Roxana Stroe** - gitară, **Cătălin Răsvan** - bass, **Lucian Săuleanu** - saxofon tenor, flaut, moog synthesizer, vocal.

Una dintre culminațiile atractivității la public în festivalul gălățean a fost marcată de grupul „Nemanja Zlatarev & Funktastic Coalition” din Serbia, sextet instrumental reunit în jurul liderului, trombonistul **Nemanja Zlatarev** care în 2012 a reușit să-și alăture câțiva dintre cei mai talentați interpreți din zonă: **Andrew Ecklund** - trompetă, **Dušan Sarić** - claviaturi, **Nemanja Teofanović** - gitară, **Dejan Zec** - gitară bass, **Toni Bodonyi** - baterie. Nu este deci de mirare că expresivitatea lor frustă, lipsită de afectare a trecut rampa de la primele sunete, publicul apreciind caracterul dansant al muzicii cu ingrediente de pop, latino și jazz.

Seara a doua a fost încheiată cu relevabil succes de către un artist autentic, **Vali Boghean** din Moldova, vocalist de intensă vibrație, poli-instrumentist schimbând dezinvolt flugelhornul cu flautul, saxofonul sopran, saxofonul alto, cavalul... Iubitor plin de fervoare al folclorului românesc, el și colegii de grup - **Valeriu Cașcaval** - țambal, **Valentin Șchirca** - claviaturi, **Sandu Daraban** - gitară, **Radu Tălămbuță** - vioară, **Oleg Lascu** - contrabass, **Gari Tverdohle** - baterie, percuție, au dovedit că stăpânesc cu spectaculozitate fuziunea de balcan jazz, folclor est-european, muzică orientală și chiar muzică clasică, - laolaltă un melanj etno insolit, de înaltă combustie afectivă.

Multi-premiat, în țară ca și la prestigioase competiții internaționale precum cele de la Getxo -

Spania, Monaco, Hoeillart - Belgia, Lille - Franța, Montreux - Elveția, Jacksonville - SUA, pianistul și compozitorul **Sorin Zlat** în vîrstă de doar 30 de ani, a impresionat în fruntea propriului trio, din care au făcut parte **Răzvan Cojanu** - gitară bass și **Claudiu Purcărin** - baterie, prin modernitatea interpretărilor, simțul armonic evoluat, tehnica instrumentală posedată cu autoritate - atribute vădite în reinveșmântări ale unor teme standard, ca și în compozițiile proprii ale pianistului, subsumate stilurilor cool, post bop, latin jazz.

Un moment de ardentă trăire emoțională, de bun gust și eleganță a fost oferit de pianistul **Mircea Tiberian** în tandem scenic cu vocalista **Nadia Trohin**, ei întruchipând un proiect de actualizare și regândire în areal jazz-istic a unor hit-uri proprii muzicii pop românești din perioada interbelică. Au reinviat astfel, îmbogățite armonic și expresiv, șlagăre precum „Du-mă acasă măi, tramvai”, „Mână birjar”, „La margine de București” etc.

„Rolin Humes” este un generic de grup constituind anagrama numelui **Robert James Hudulin** pe care-l poartă pianistul și vocalistul grupului croat din care mai fac parte **Emil Bișcan** - bass și frații **Nikola** și **Matej**

Smiļanić, gitară și baterie. Acest quartet care a luat ființă în 2011 și a dobândit anul trecut locul I la „Croatian Blues Challenge”, înregistrînd între timp și două albume discografice, amalgamează inflexiuni pop, rock, blues, etno, funk în talmăcirea unui repertoriu atractiv, de tentă ludică, alcătuit exclusiv din creații proprii.

Apoteotic, finalul festivalului dunărean a adus cu sine un dinamic, puternic energizant grup francez de jazz clasic - „The Swing Shouters” alcătuit din **Sylvain Roudier** - saxofon tenor, **Benoit Pasquier** - trombon, **David Menager** - gitară, **Alex Voisin** - contrabass, **Alban Aupert** - baterie. Show-ul lor a electrizat pur și simplu publicul!

Fapt laudabil, serile Festivalului propriu-zis s-au prelungit în îndelungate, incitante întâlniri *jam sessions* nocturne la Clubul „Union Jack”

„Danube Jazz & Blues” - un festival amplu, dens, polyvalent, pentru care merită întreaga noastră admirație organizatorii: Teatrul Musical „Nae Leonard” - director general **Teodor Niță**, cu sprijinul Consiliului Local Galați și implicarea Fundației Culturale „Phoenix” condusă de **Paul Nancă**.

Florian LUNGU

Nume noi

Lidia Buble lansează cel de-al treilea videoclip din carieră - „Le-am spus și fetelor”, în colaborare cu Amira. cântec compus de Adrian Sîna, Silviu Dumitrașcu și Amira, în studiourile Premium Artist. Videoclipul regizat de Dan Petcan conține cadre cu Lidia și cele 5 dansatoare ale sale.

Adina Postelnicu debuta în 2005 lumea muzicală cu trupa de fete

Adina Postelnicu

Heaven, ca voce principală. Iată că acum artista lansează cel de-al doilea single solo din carieră, „Noi doi”. Cu concerte la activ și single-uri de succes („O parte din rai”, „Pentru totdeauna”, „Du-mă pe o stea”, „Sunshine”, „Sexy Girl” etc), Adina a hotărât în aprilie 2014 să înceapă propriul proiect solo, odată cu lansa-

rea single-ului „Lipsa ta”. Adina lansează single-ul „Noi doi”, împreună cu un videoclip regizat de Khaled Mokhtar. Dacă în urmă cu câțiva ani, Heaven și Glance colaborau pentru piesele „Sexy Girl” și „Good Times”, de această dată Glance devine partener al Adinei, nu doar în viața privată, ci și în videoclip.

Brighi lansează single-ul „Invizibilă”, prima piesă compusă integral de ea însăși, însoțită de un videoclip cu o interesantă poveste cinematografică, regizat de Dan Petcan. Prin noul single, orchestrat de Gabriel Băruță, Brighi trage un semnal de alarmă asupra unui teme extrem de delicate - *traficul de persoane*. Anul 2015 a început pentru Brighi cu lansarea piesei „Motivul meu”, alături de Silviu Pașca, după participarea în cadrul celui de-al patrulea sezon „Vocea României”. A urmat colaborarea cu YorGa, atât în limba română, cât și în limba engleză, a pieselor „Strop de fericire / Every drop”.

Alexandra Crișan pune prima cărămidă a carierei sale muzicale prin lansarea single-ului de debut „Minte-mă frumos”, semnat de Cornel Ilie - Vunk. „Pe Alexandra am auzit-o prima dată la X-Factor și am invitat-o să meargă împreună cu noi în turneul 'Inconjurul lumii', în 24 de

orașe. 'Minte-mă frumos' este prima piesă pe care i-am scris-o”, a spus Cornel. Regia videoclipului îi aparține lui Anthony Icuagu. Alexandra Crișan este originară din Galați, are 24 de ani și a început să cânte încă de la vârsta de 3 ani, în duet cu tatăl său, obținând ulterior peste 30 de premii și diplome de excelență la concursuri de operă. Alexandra a participat la X-Factor sezonul trecut, ajungând până în finală.

Nicole Cherry lansează un videoclip pentru piesa „Vive la vida”, un featuring inedit cu Mohombi. Clipul a fost regizat de Alex Ceaușu, cu care Nicole a mai lucrat și pentru „Vara mea”, „Phenomeno” și „Memories”. Cele două zile de filmări s-au desfășurat în cartierul bucureștean Ferentari, într-un cimitir de mașini.

Anda Dimitriu ne invită să îi fim alături într-o poveste de dragoste cu un refren care își are originea în piesa „Vino pentru totdeauna” a formației Iris, inclusă pe albumul „Maxima” lansat în 2005. „Pentru totdeauna” se bucură și de un videoclip regizat de Anton Sandu. Anda Dimitriu s-a remarcat la nivel național odată cu participarea la Vocea României, unde a urcat pe scena emisiunii alături de maestrul Gheorghe Zamfir, împreună oferind o variantă emoționantă a piesei „Lie ciocârlie”.

Dorin MANEA

Concerte populare

În condițiile în care publicul ia tot mai greu calea sălilor de spectacol (nemaivorbind că multe au fost închise peste noapte, adesea printr-un exces de zel tipic românesc, de reprezentanții ISU, în urma tragediei din clubul bucureștean Colectiv), modalitatea ideală de întâlnire dintre artiști și spectatori rămâne tradiționalele concerte populare, care au și avantajul unor audiențe mult mai mari. Datorită lor avem numeroase firme care pun la dispoziția organizatorilor scene mobile performante, instalații de sunet și lumini competitive, așa încât artiștii pot evolua de-acum fără teama că microfoanele nu vor funcționa corespunzător sau că sunetul îi va dezavantaja. Spre bucuria noastră nu numai orașele mari, capitale de județ, se pot lăuda cu asemenea reuniuni de amploare, ceea ce face ca melomanii din localități cu populație medie să nu se simtă desconsiderați. De pildă, orașul Tecuci are în jur de 50.000 de locuitori și se înscrie deja în topul manifestărilor reușite, pentru că timp de două zile parcul Crâng (actualmente Carol) a fost gazda unui adevărat festival, la care au asistat multe mii de spectatori entuziaști și, așa cum aveam să constatăm, cunoscători ai tuturor melodiilor de succes. A fost a doua ediție a unui eveniment amplu inițiat de inimosul primar Gerhardt Daniel Țuchel, mare iubitor de muzică, dânsul având alături Consiliul local și Societatea Zone Verzi Tec srl (director Mircea Lupășcu). Intențiile de a permanentiza concerte populare sunt probate și de faptul că scena din parc, foarte bine gândită, este fixă, permițându-le celor de la Musik Sound (sunet și lumini) să se desfășoare plener, la nivel profesionist. Prima seară a fost în bună parte consacrată folclorului, fiind transmisă în direct de Etno TV, ea fiind însă încheiată de Anna Lesko. Frumoasa vedetă cu origini ruso-basarabeano-ucrainiene a venit cu întreaga sa echipă, dovedind încă o dată că își conduce cariera cu inteligență, incluzând aici turneele de promovare pentru noile albume, colaborările curajoase cu alți artiști (să ne amintim că ea a fost revelată în anul 2000 de aparițiile alături de Direcția 5), coreografiile moderne, incitante, show-urile impregnate de erotism și senzualitate. Să nu uităm că Lesko a absolvit facultatea de Drept, că este compozitoare și textieră și că dovedește mult talent pe tărîmul picturii (a luat lecții cu marele Sabin Bălașa). Din anul 2002 s-a consacrat unei activități solistice care i-a adus multe premii, dar și piese de succes, parte din ele aparținând lui Laurențiu Duță, așa încât a avut din ce alege pentru recitalul din cadrul "Festivalului muștarului din Tecuci": "Ard în flăcări", "Balalaika", "Nu mai am timp", "Lasă-mă să cred", "In my bedroom" (compoziția lui Connect R), "Anicika maia", "Inseparabili", "Inocența", "Pentru tine", "Ignoranța", "1001 dorințe", "24", "Get it", "Russian love". În condițiile în care tinerii adepți ai rockului sunt marginalizați, n-au săli de repetiții și de concert (drama de la clubul Colectiv a făcut ca aceștia să fie priviți cu mult mai multă înțelegere), instrumente corespunzătoare, ne-am bucurat să constatăm că organizatorii din Tecuci au

acordat un spațiu generos unei ambițioase formații locale, Atrium, despre care vom mai scrie. Tinerii rockeri nu numai că au reușit, prin mari eforturi, să posede o bună zestre tehnică, dar sunt preocupați și de repertoriul original. Ramona Monica Jachianu și colegul său de la NMC Production, Ionel Ungureanu, au gândit în continuare un program echilibrat, mergând în crescendo către recitalul culminant, cel al formației Direcția 5. Dacă e totuși să reproșăm ceva (sau să sugerăm, dacă vreți) impresarilor este faptul că ei se orientează mereu cam către aceleași nume pe care le întâlnim la mai toate concertele, ignorând total vedetele muzicii ușoare tradiționale, a căror popularitate o depășește clar pe cea a unor interpreți anonimi de folclor. Două soliste tinere au fost invitate, evident, datorită popularității lor în rândul publicului tânăr (de aceea sugerăm mai sus că trebuie să

ne gândim și la cei maturi sau chiar mai în vârstă). AMI (Andreea Moldovan Ioana) este originară din Baia-Mare, obținând la 3 ani (!) primul premiu și fiind o vedetă a festivalului local "Ursulețul de aur". Cântă la vioară, a absolvit Universitatea națională de muzică din București. După ce și-a pus vocea în slujba unor hit-uri hip-hop ("Déjà vu" cu Grasu XXL a cucerit numeroase distincții), din 2011 colaborează cu David DeeJay (Adi Colceru), așa cum anterior o făcuse cu Mossano. Cu Colceru a întreprins un turneu în Bulgaria, dar mai ales a lansat piesele cu care a cucerit și publicul din Tecuci: "Camina", "Otra vez", "Playa en Costa Rica", "Trumpet Lights", după recitalul său toți tinerii fredonând de zor "Que esta pasando?"... Originară din Vaslui, Lora a terminat liceul în capitala de județ Galați, deci a fost primită cu simpatie la Tecuci, orașul natal al cunoscutului promotor Dorin Irimia. Lora a cântat mai întâi într-o trupă rock (de altfel și acum a venit cu grupul propriu de acompaniament), apoi s-a remarcat în 2004 la concursul Star Factory. În 2006 Marius Moga o cooptează în trupa Wassaby, iar din 2010 s-a dedicat carierei solistice, chiar în acel an fiind finalistă Eurovision alături de Sonny Flame. A colaborat cu Loredana, Matteo, Puya, Vunk și a fost revelată telespectatorilor prin prezența în juriul concursului pentru copii Next Star de la Antena 1. Din recitalul ei nu puteau lipsi titluri cum ar fi "No more tears", "Fall in love tonight", "Un vis" (14 milioane de vizualizări pe YouTube), "Sad eyes", "Fără ei", "Capu' sus", "Singuri în

doi”, “Floare la ureche”. După excepționalul moment folcloric oferit de Sofia Vicoveanca, festivalul a fost încheiat apoteotic de experimentata formație Direcția 5, în care de curând Marian Ionescu a înglobat-o pe Alina (“Alinka”) Crișan, fostă la ASIA. În pregătirea concertului pop-simfonic de la Sala Palatului, reputata formație a selecționat titluri de pe cele 30 de albume editate din 1991

până azi, de la cel dintâi, “La vulturul de mare cu peștele de gheare”, cei 5.000 de spectatori reluând în cor refrenele hit-urilor “Ai un loc”, “O fată ca ea”, “Am nevoie de tine”, “Ești stilul meu”, “Altul mai bun”, “Seduție”, “Te voi aștepta”, “Obsesia”, “Dacă ai știi”, “Poți să visezi”. Nu întâmplător Direcția 5 este cea mai titrată formație a noastră, cu premii la “Cerbul de aur”, Mamaia sau, peste hotare, la festivalurile de la Bregenz (Austria), “Orfeul de aur” (Bulgaria), Barcelona (Spania), Bratislava (Slovacia).

Cum spuneam în deschiderea acestui articol, datorită unor oameni pasionați și în localități mai mici au loc spectacole de anvergură. Este cazul primarului Emanoil Hurdugaci, care în fiecare toamnă primește cu brațele deschise miile de participanți la “Zilele comunei Chiheru de jos”. Oaspete de vază a fost și acum deputatul Vasile Ghiorghe Gliga (făuritorul celebrelor instrumente muzicale), dar și Cetățeni de onoare care fac cinste localității, în frunte cu Ioan Matei, care de fiecare dată vine cu fascinante focuri de artificii. Gazdele știu să surprindă mereu, așa încât programul a fost unul pe măsură: după Sfânta liturghie oficiată la Biserica ortodoxă din Chiheru de Sus, au fost inaugurate câteva străzi asfaltate și primul serviciu de asistență socială la domiciliu, iar pe stadion, înafara programului artistic, au existat standuri cu produse, ierarhizate de un juriu competent. Așa cum un juriu de specialitate a cântărit evoluția tinerelor talente de pe toată raza județului Mureș la ediția a II-a a concursului de muzică populară. Elevii Gimnaziului de stat “Iuliu Grama” nu s-au lăsat nici ei mai prejos, ca și grupurile vocale Valea Luțului și “Dăscălițele” din Goreni, Batoș. Firește, partea leului și-au luat-o numele îndrăgite, în frunte cu Ciprian Istrate (a fost însoțit de extraordinarii tineri din Societatea culturală “Dacii liberi”), Nelu Șoptoreanu, Maria Neag, Laura Oltean, Dorin Pinteș, Mihaela Botoș. Ca și la ediția anterioară, vedeta autentică a sărbătorii a fost Ionuț Langa, venit tocmai de la Arad cu formația sa și dominând dealurile din jur într-o frumoasă seară de toamnă cu vocea sa extraordinară, într-un recital alăturând cântece religioase și celebre refrene patriotice, atât de iubite în inima Transilvaniei.

Octavian URSULESCU

Noul val

Liviu Teodorescu face parte din echipa de compozitori De Moga Music și în urmă cu 4 ani i-a cucerit, prin prestația lui live, pe toți cei 4 membri ai juriului din cadrul unei emisiuni-concurs TV. A crescut în cadrul concursurilor muzicale, dar și talent show-ul Vocea României (sezonul I, 2011), a studiat pian și vioară, a fost student la Universitatea Națională de Muzică din București, a jucat în seriale roluri romantice proiectul LaLa Band, apoi a lansat “Electronic Symphony”, “Ești piesa”, “Așa e dragostea” (cu Andra), “Tot ce mi-a rămas” (cu Robert Toma și Adda), “Un loc în viața ta” și “In brațele tale”. Liviu Teodorescu lansează acum single-ul “Târziu”, însoțit fiind de un videoclip regizat de iRonic.

AMI a lansat piesa “Camina”. produsă în studioul DAV7 Music și compusă de Adi Colceru, alias David DeeJay iar textul este scris de AMI. în

limba spaniolă. Khaled Mokhtar este regizorul videoclipului - unul de imagine. AMI a devenit cunoscută datorită hitului “Trumpet lights”. Printre piesele ei se mai numără “Playa En Costa Rica”, “Déjà Vu” cu Grasu XXL, “Otra vez” “Una serenada”, “I promise you” și „Somnu’ nu mă ia”.

Ellie White revine cu o noua piesă romantică în limba română - “Nu vreau să te pierd” și păstrează stilul reprezentativ al artistei și genul muzical. Din 2009 și până în prezent, Ellie White a lansat hituri cum ar fi “Nu te mai caut”, “Sete de noi”, “Power of love”. Pe lângă muzică și fashion, Ellie este implicată și în numeroase campanii sociale. În plus, Ellie White este pasionată și de blogging și scrie periodic articole.

Bianca Linta lansează cu casa Cat Music “Naughty Truck”, a lansat simultan în opt țări. “Am revenit în

România după 11 ani”, declară Bianca. Ea este fotomodel, DJ, cântăreață și producător muzical. Artista s-a născut în România, dar a plecat împreună cu familia în copilărie în

Statele Unite, la New York. A început să mixeze și să compună la 20 de ani și a mixat în numeroase cluburi și festivaluri din SUA.

Dan CHIRIAC

Rock îndoliat

Mass-media se hrănește din știrea imediată, numită acum, în limbajul cameleonului împrumutat pe nemestecate, "Breaking News": după tragedia din clubul bucureștean a venit atentatul de la Paris, apoi avionul rus doborât ș.a.m.d. Un titlu ține pagina întâi o zi, două, apoi este înlăturat de următoarea bombă: cum plastic și cinic spune un cântec al formației Rolling Stones - "Who needs yesterday's papers?" (Cine are nevoie de ziarele de ieri?). Uite că noi avem nevoie, pentru a nu uita nenorocirea care a luat atâtea suflete nevinovate, pentru a rememora evenimentul despre care se scrie tot mai puțin. Iată de ce vom puncta succint datele inițiale dar și cele apărute ulterior.

Incendiul a avut loc pe 30 octombrie 2015 când, în clubul "Colectiv" din București, formația **Goodbye to Gravity** își lansa cel de-al doilea album, "Mantras of War". Pentru că intrarea a fost liberă, în club se aflau

aproximativ 400 de tineri. Au fost montate artificii pe stâlpii scenei și, în 30 de secunde, buretele care antifona cei doi stâlpi a fost cuprins de flăcări.

Anchetatorii au aflat că în interiorul clubului (de fapt o hală dezafectată a fostei fabrici de încălțăminte Pionierul, str. Tăbăcăriei, lângă podul Mărășești) era instalat un sistem de supraveghere video funcțional, care le-a permis să vadă imagini edificatoare. Adrian Despot, solist formația Vița de Vie, care trebuia să cânte ca invitat o piesă cu formația declară: "Din câte îmi amintesc, până la începerea incendiului, trupa GOODBYE TO GRAVITY a cântat aproximativ 5 melodii".

La 22:32:00 se observă cum se aprind artificii, la ora 22:32:26 se observă cum tavanul arde, iar din acesta încep să cadă bucăți incandescente; primele persoane se îndreaptă spre ieșire la ora 22:32. Un minut mai târziu fumul devine foarte dens, iar camerele încetează să mai funcționeze. Primul apel la 112 a fost făcut la ora 22.32. La fața locului au fost mobilizate zeci de autospeciale și ambulanțe, precum și multe mașini de poliție. Bilanțul arăta că 26 de persoane au murit pe loc. O a 27-a persoană a murit la scurt timp, la Spitalul Universitar. Bilanțul a ajuns la 27 de decese, iar peste 180 de persoane au fost internate în spitalele bucureștene. Au fost externate 44 de persoane care au primit îngrijiri medicale în unitățile sanitare din țară, iar un număr de 39 de

persoane au fost transferate în unități sanitare din străinătate. Au rămas apoi la tratament 37 de persoane, dintre care 6 pacienți sunt în stare critică, iar 60 de persoane și-au pierdut viața.

În urma tragediei, președintele Klaus Iohannis a declarat trei zile de doliu național.

În urma incendiului violent de la club și-au pierdut viața doi chitariști ai formației Goodbye to Gravity. Chitaristul Mihai Alexandru, 34 de ani, s-a numărat printre cele 27 de persoane decedate, iar Vlad Țelea, 37 de ani, a decedat în drum spre spital, în timp ce ceilalți colegi ai lor - Andrei Găluț (voce), Alex Pascu (bas) și Bogdan Lavinius (tobe) - au fost răniți și erau internați.

8.11 - Bateristul formației Goodbye to Gravity Bogdan Enache Lavinius, 41 de ani, a decedat la 8 noiembrie, după ce a intrat în stop cardiorespirator în aeronava care îl transporta la o clinică din Elveția și care a fost întoarsă din drum.

11.11. Miercuri seară: Alexandru Pascu, fondatorul și basistul formației Goodbye to Gravity, care fusese transportat la un spital din Franța, cu o aeronavă SMURD. Marți făcuse febră 41, suferise arsuri interne, dar și externe. A suferit un stop cardio-respirator și a

murit pe aeroport, la Paris. Alex Pascu (33 de ani) este fiul Anei Pascu, vicepreședinte al Federației Internaționale de Scrimă și președinte de onoare al Federației Române de Scrimă.

Andrei Găluț, 31 de ani, singurul membru al formației care a supraviețuit tragediei, a fost internat în stare gravă la Spitalul Elias, cu arsuri pe corp și arsuri de căi respiratorii, fiind ventilat mecanic. Solistul și iubita lui au fost transportați la un spital din orașul olandez Beverwijk și operați. Când a ieșit din comă, primul lucru pe care l-a întrebat a fost despre iubita lui, Mădălina, care nu a supraviețuit. Alte formații au avut și ele victime.

Up To Eleven: Bogdan Moleșag, cameraman Prima TV și baterist - tratat în Belgia; Liviu Popescu - chitară, internat; Laurențiu Vârlan, 31 de ani, chitarist, avea și magazin de instrumente - decedat.

Axial Lead: Radu Damian - voce și Christian Alban, chitară, – răniți, internați; Tudor Golu (28 de ani) a fost transferat într-un spital din Birmingham, Marea Britanie. Acolo a decedat, din cauza arsurilor care i-au

cuprins o mare suprafață din corp și a arsurilor de căi respiratorii. Tudor Golu era chitaristul formației Axial Lead, artist grafic, animator 2D și 3D și cel care a făcut videoclipul melodiei "The day we die", a grupului Goodbye to Gravity.

Prea Târziu : Daniel Ciobanu, 40 de ani, ch., căsătorit, doi copii, decedat.

Bruma: Ionuț Maior, 27 de ani, ch. bas, căsătorit, decedat.

Monarchy Band: Constantin Ignat, baterist, decedat; sunt internați Iulian Rob în Anglia și Marian Leușteanu.

Hatemode: Cătălin Scânteie, 39 de ani, chitară, decedat.

Bucium: Cristian Răducanu, 39 de ani, baterist și în formația Mazdrunk a soției sale Luciana, concurentă la X Factor, internat la Newcastle,

Au mai pierit: Teodora Maftעי se afla la concert în calitate de fotograf oficial al trupei Goodbye to Gravity. Timp de 10 zile, tânăra de 36 de ani s-a zbatut între viață

și moarte, iar apoi organismul acesteia a cedat. Teodora a fost victima cu numărul 46; brașoveanul Liviu Zaharescu, 25, fotografia pentru publicația Lets Rock Romania; Nelu Tilie, 47 de ani, fost jurnalist rock; Adrian Dorian Rugină, 38 de ani, căsătorit, baterist, sonorizator; Alex Chelba, 33 de ani, fotograf bine cunoscut, filma concertul; internat la Sf. Pantelimon, a scris optimist pe Facebook, dar a început să aibă probleme cu respirația și a decedat după 7 zile.

Chitaristul Toni Dijmărescu a lansat melodia instrumentală "#goodbye" pentru ajutorarea victimelor din clubul Colectiv. Toate câștigurile ce revin artistului și Universal Music Romania rezultate din exploatarea melodiei vor fi donate Fundației Estuar. Toni Dijmărescu: "Victime - morți și răniți - au fost pe lângă formația Goodbye To Gravity (pe care o consider ca fiind cea mai valoroasă trupa de Metal românească) aproape toți cei care au fost să-i vadă live cu ocazia lansării noului lor album. Printre ei se numără mulți prieteni, oameni de presă cu care am colaborat (Alexandra Furnea, Nelu Brîndușan) și muzicieni cu care am împărțit scena (Cătălin Scânteie, Bogdan Moleșag). Și eu aș fi fost în acel club dacă m-aș fi aflat în țară". Toni Dijmărescu este un muzician român stabilit în Germania, fost membru al trupei reșițene Screaming Heads.

Au fost organizate câteva concerte caritabile pentru strângerea de fonduri, inclusiv unul la Ateneul Român, inițiat de soprana Angela Gheorghiu.

Anchetatorii au stabilit că incendiul de la clubul Colectiv s-a produs ca urmare a faptului că persoanele care aveau în administrare spațiul respectiv au încurajat și permis accesul unui număr de persoane mult peste limita admisă a clubului (le-au spus celor din formație că, dacă vor să țină concert în locația lor, trebuie să aducă cel puțin 400 de fani la spectacol) în condițiile în care

spațiul nu era prevăzut cu mai multe căi de evacuare, precum și desfășurarea unui spectacol cu efecte pirotehnice (foc de artificii) în incinta acoperită a clubului, în condițiile existenței unor materiale ușor inflamabile, montate cu încălcarea dispozițiilor legale și pentru evitarea costurilor suplimentare. Cei trei administratori și acționari ai clubului au fost arestați preventiv pentru săvârșirea infracțiunilor de ucidere din culpă și vătămare corporală din culpă. Tribunalul București a decis ca Daniela Niță și Cristian Niță, cei doi patroni de la firma Golden Ideas Fireworks Artists SRL, responsabilă cu efectele pirotehnice de la clubul Colectiv, precum și pirotehnistul Viorel Zaharia să fie plasați în arest la domiciliu. Au fost aduși specialiști de la INSEMEX Petroșani pentru a lămurii viteza uimitoare a focului și emanațiile nocive.

Ne-am rezumat la configurarea unui tablou concis, exact, al tragediei, fără epitete "ajutătoare". Cuvintele nu pot cuprinde semnificația sumbră a unei astfel de nenorociri.

Florin-Silviu URSULESCU

“Cântecul și Dragostea”

„Fiecare are un destin al său care îl călăuzește, iar acest destin este dat de Dumnezeu... Cred că Dumnezeu m-a iubit și tot El mi-a călăuzit pașii în viață. Și mai cred că Dumnezeu a avut un plan cu mine de nu m-a lăsat la greu! Sunt convinsă că a vrut să mă nasc și să exist ca să fiu sprijin pentru ceilalți! Îmi place să dăruiesc celor din jur și să îi văd fericiți” („Maria Dragomiroiu. Cântecul și Dragostea” de Oana Georgescu, ed. Allfa, 2015)

Sala Palatului a găzduit unul dintre cele mai așteptate evenimente muzicale dedicat Mariei Dragomiroiu: concertul aniversar “35 de ani de carieră”. Tot atunci s-a lansat cartea Oanei Georgescu, un volum biografic despre viața și cariera îndrăgitei interprete. Mariei Dragomiroiu i-au fost atunci alături pe scenă artiști de valoare, colegi dragi de turnee, majoritatea personaje ale cărții: Marcel Pavel, Adrian Enache, Aurelian Temișan, Raoul, Olga Bălan, Andreea Bănică, Annes, Petrică Mățu Stoian, Constantin Enceanu, Mariana Ionescu, Mioara Velicu. Toți au fost acompaniați de Orchestra „Lăutarii” din Chișinău, condusă de maestrul Nicolae Botgros. Regia spectacolului a fost semnată de Elise Stan, iar realizatorul evenimentului a fost Stoian Anghel, nu doar cel mai bun prieten al Mariei și al soțului său, renumitul impresar Alexandru Bebe Mișu, dar și cel care se numără printre cei care au contribuit la lansarea Mariei.

„Am ascultat-o la barul <<Atlantic>> unde cânta, mi-am dat seama că avea talnet. Maria era frumoasă, avea voce, era autentică, era serioasă...

Apoi au urmat turnee prin toată țara cu ansamblul UTC-ului – Ansamblul Tinerereturului. Așa i-am descoperit și i-am lansat pe Loredana Groza, Cătălin Crișan, Marina Scupra, Gabriel Cotabiță, Daniel Iordăchioae, Silvia Dumitrescu... Timp de nouă ani am fost partener cu soțul ei, Bebe Mișu, în organizarea de spectacole, suntem foarte buni prieteni, suntem vecini, în cartierul Dămăroaia (...). O admir pe Maria pentru seriozitate, pentru prezența scenică și pentru felul în care știe să poarte costumul popular autentic, dar și să își aleagă repertoriul”.

„Cartea aceasta reprezintă o confesiune sinceră despre trăirile, sentimentele, învățămintele și convingerile mele. Am depănat aici amintiri din întreaga mea viață, cu bune și cu mai puțin bune, cu frumoase și mai puțin frumoase. Dragostea,

acest sentiment minunat, este cea care mi-a ghidat destinul, începând cu dragostea pentru părinți, apoi cu cea pentru aleșii inimii, continuând cu dragostea pentru copii, pentru familia toată, pentru oameni în general și, alături de toate acestea, dragostea pentru cântec” - mărturisea Maria Dragomiroiu în cartea a cărei prefață a fost semnată de reputatul scriitor Dinu Săraru. Și el a avut un rol hotărâtor în cariera mării artiste, așa cum reiese din povestea redată în cartea captivantă a Oanei Georgescu. Apariția primului disc la începutul anilor '80, al cărui unică protagonistă a fost Maria Dragomiroiu (jumătate dintre piese erau creațiile sale!), în condițiile în care la acea vreme se lansau albume cu doi - patru soliști, i se datorează renumitului prozator.

P. Mitrache, O. Georgescu, M. Dragomiroiu, O. Bălan

Raoul

O remarcase pe Maria mai întâi la TVR. Apoi a invitat-o în spectacolele pe care le organiza, renumitele „șezători literare” unde evoluau actori, cântăreți de operă, interpreți de muzică ușoară și populară. Dinu Săraru i-a telefonat compozitorului Vasile Șirli, pe atunci directorul Casei de Discuri “Electrecord”, acum Director Muzical al “Euro Disney” de lângă Paris: „Vasile, e o fată care cântă foarte frumos, original, autentic. Este foarte serioasă și merită să aibă un disc! Singură! Te rog să o primești, să o ascuți și te vei convinge că am dreptate!”. Așa a apărut primul album - „Floricea de pe coastă”, care s-a vândut în peste un milion de exemplare. De atunci, Maria Dragomiroiu a lansat douăzeci de albume (LP, casete audio, CD). Dinu Săraru a ținut să îi facă o dedicație pe discul de vinil lansat în 1982: “Maria Dragomiroiu vine în lumea cântecului popular cu o bucurie atât de luminoasă și cu o dăruire atât de fericită, încât, ascultând-o, mereu am sentimentul că anotimpurile toate izvorăsc și se împlinesc în luncile Oltului oltenesc. Această fată frumoasă, pictată de Grigorescu, are darul și harul de a purta cu o unică mândrie țărănească marama de borangic a celei mai curate tradiții. Ea cântă cu o credință care este a neamului ei țărănesc și cu o bogăție sufletească pe care puțini dintre cântăreții de azi le mai au”. În anul 2007, același Dinu Săraru îi scria Mariei pe album: „Mariei Dragomiroiu, Regina cântecului popular românesc, un minunat artist (...), întreaga mea admirație pentru vocea ei unică, pentru verticalitatea ei morală și pentru arta cu care slujește neasemuit eposul oltenesc devenind azi o mare doamnă a muzicii românești, în rând cu Maria Ciobanu, Maria Lătărețu, Ioana Radu”...

Maria a învățat să cânte singură la acordeon – avea ureche muzicală, iar primul cântec pe care l-a interpretat a fost “Cine trece câmpul mare” al Mariei Lătărețu. “Cu mâna stângă mă pricepeam puțin să țin ritmul, dar cu

A. Enache

dreapta reușeam să cânt orice melodie pe care o auzeam la radio”. Având o voce deosebită, cu un amplu registru vocal și o tehnică vocală de nivelul unei soliste de muzică clasică, Maria Dragomiroiu a fost comparată, mai ales la începutul carierei, cu Maria Tănase.

Harry Brauner, marele etnomuzicolog, a fost cel care a prezentat-o pe Maria Dragomiroiu lui Adrian Păunescu. O descoperise în 1972 și a decis ca Maria să reprezinte Bucureștii la Festivalul de Folclor “Maria Tănase” de la Craiova. Acolo a cucerit Premiul de Popularitate, cel mai important trofeu pentru ea. “Într-o zi de început de lume, Harry Brauner mi-a vorbit despre o fată de lângă Drăgășani care cântă frumos și m-a întrebat dacă n-aș vrea s-o ascult” – își amintea marele poet Adrian Păunescu. „Am ascultat-o și am promovată-o pe loc în Cenaclul Flacăra. Avea 16 ani, era frumoasă, era ca frunza de primăvară căreia i se citea în structură lumea și cânta în sensul în care cântase Maria Tănase. Unii dintre cei care o ascultau atrăgeau atenția asupra pericolului ca ea să o

M. Dragomiroiu, A. Temișan

imite pe Maria Tănase. După ce am ascultat-o de mai multe ori, am înțeles un lucru pe care l-am susținut și atunci și îl susțin mereu: Maria Dragomiroiu nu o imită pe Maria Tănase,

Maria Dragomiroiu este o altă Maria Tănase! Felul în care i se așază ei vocea, sensurile cuvintelor este într-un totu similar cu cel pe care îl aveau cântecele Mariei Tănase. (...) Așa că este vorba în cazul ei, ca și în alte nu puține cazuri, de o restituire cu care m-am învrednicit să particip la conceptul de valori ale României care tocmai renăștea”. Ileana Sărăroiu a ajutat-o pe Maria să se angajeze la barul “Athénée Palace”, unde a cântat vreo șase luni, fiind colegă și cu Mirabela Dauer. “Eu aveam părul un pic mai jos de umăr” – își amintește Maria, “iar ea îl avea mai lung decât al meu, acum! Ileana Sărăroiu ne-a ajutat pe amândouă să pornim pe drumul atât de frumos al cântului... Mi-aduc aminte cu nostalgie că, așa cum am colindat lumea cu Mădălina Manole, tot așa am colindat-o și cu Mirabela Dauer. Am trecut prin emoții în timpul zborurilor cu avioanele, ne-am înzăpezit în America și Canada, dar ne-am făcut foarte mulți prieteni peste tot în lume. Sunt amintiri minunate care îmi rămân în suflet (...) care îmi înalță sufletul făcându-mă să îi mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a dat șansa să fiu pe scenă cu cei mai mari artiști și să trăiesc în preajma lor”. Dintre toți artiștii pe care Maria

Dragomiroiu i-a apreciat în mod deosebit și pe care i-a iubit, Mădălina Manole va ocupa mereu un loc special în sufletul său. Au fost cele mai bune prietene și ani la rând au fost mereu pe același afiș, au cântat în aceleași spectacole și au mers împreună în turnee.

Cartea se încheie cu gânduri dedicate artistei de colegi de breaslă, de scenă și de turnee, precum Alexandru Arșinel, Mihai Constantinescu, Mirabela Dauer, Constantin Enceanu, Gheorghe Gheorghiu, Irina Loghin, Vasile Muraru, Alina și Romeo Negoiasă (Alesis), Nicu Paleru, Marcel Pavel, Stela Popescu, Elisabeta Turcu, Mioara Velicu. Lor li s-au alăturat și compozitorul Jolt Kerestely (Maria a înregistrat în studioul său primul album de muzică ușoară!), Octavian Ursulescu, marea balerină Ileana Iliescu, Florentina Satmari, Elise Stan sau impresarul Anghel Stoian. O carte-document, o confesiune emoționantă, o poveste unică a vieții și carierei unei mari artiste, demnă reprezentantă a cântecului românesc, care a ajuns și a rămas în vârful ierarhiei muzicale grație talentului, dăruirii și pasiunii. (Foto: **Sebastian Oros** și **Dragoș Constantin**)

Lelia MARCU

Stelele filmului cântă

Lansarea albumului *“Stelele filmului cântă”* i-a reunit la Magazinul Muzica pe unii dintre cei mai iubiți actori ai teatrului și ai filmului românesc. Ei au răspuns inițiativei Margaretei Pâslaru de a interpreta piese compuse de îndrăgita interpretă pentru un scop nobil: ajutorarea artiștilor vârstnici, cu probleme de sănătate și cu o stare materială precară.

Acest nou proiect muzical cu scop caritabil a fost produs de Uniunea Cineaștilor din România (UCIN) și este o urmare firească a succesul extraordinar de care s-a bucurat albumul *“Actorii cântă”* (două volume). Lansat în 2014, drepturile de autor au mers atunci la Fondul de Solidaritate Teatrală, fond special deschis la UNITER pentru actorii în vârstă și bolnavi care s-au retras de pe scenă.

“Am conturat conceptul în 1993 și, de atunci, fiecare CD, DVD și audiobook lansat a avut o finalitate umanitar-caritabilă, inclusiv propria carte <<Eu și Timpul>>” – declara Margareta Pâslaru într-un interviu. *“Am direcționat banii încasați din drepturile de autor către Spitalul <<Grigore Alexandrescu>>, către pensionarii Orchestrei Radio, UNICEF și Crucea Roșie prin proiectul <<Banca de Alimente>>, apoi către UNITER și către tinerii de viitor care primesc <<Premiul Anual pentru Originalitate>>, iar acum încasările vor merge către UCIN. Drepturile și sumele rezultate din vânzarea CD-urilor facilitează procurarea medicamentelor costisitoare și anumite tratamente de care au*

Biriș, Mihai Bisericanu, Marius Manole, Emilia Popescu, Ștefan Bănică jr. Și Margareta Pâslaru... cântă! Pe album a fost inclus cel mai longeviv șlagăr al Margaretei Pâslaru, pe versurile Anei Blandiana, *„Lasă-mi toamnă pomii verzi”*, piesă interpretată împreună cu Florin Zamfirescu, Emilia Popescu, Marius Manole, Rodica Mandache, Anca Sigartău, Silviu Biriș și Mihai Bisericanu. În memoria Constanței Buzea artista interpretează piesa *„Și viața merge mai departe”* pe versurile pe care poeta i le-a oferit interpretei în 1976, cu dedicație. Aceleiași autoare îi aparține și piesa care deschide albumul, interpretată de Maia Morgenstern - *“Despotici în uimire”*. A doua melodie cu care este prezentă pe album marea actriță se intitulează *“Nu vreau să moară florile de măr”*. Margareta Pâslaru mărturisea că

a lăsat fiecărui actor libertatea de a alege piesa care îi place, iar Maiei Morgenstern i-au plăcut două melodii...

Există și un inedit duet – tată și fiică – Alexandra și Ștefan Velniciuc, care interpretează piesa *„Alergători de cursă lungă”*. Foarte frumoase sunt piesele interpretate de vedetele teatrului de Revistă *“Constantin Tănase”* – Stela Popescu (*“Păsările nu mor niciodată”*, text Ovidiu Dumitru) și Alexandru Arșinel (*“Bunicii mei”*, muzică și text Margareta Pâslaru).

A doua zi după lansarea de la *“Muzica”*, Margareta Pâslaru a fost protagonista vernisajului unei inedite expoziții de afișe găzduită de Muzeul Municipiului București – Palatul Șuțu. Expoziția *„Margareta Pâslaru - Lasă-mi, toamnă, pomii verzi/ Uite, ochii mei și-i dau”* prezintă o serie de afișe din cei aproape 60 de ani de carieră artistică, ce surprind cele mai interesante apariții susținute de artistă în țară și străinătate, dar și filme care i-au marcat ascensiunea remarcabilă: de la afișe cu filmul *„Veronica”* (1972), la concertul-spectacol de muzică ușoară *„Lasă-mi, toamnă, pomii verzi”* (1981), până la cele mai recente, ca de exemplu afișul *„Medalionului Margareta Pâslaru cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la debut”*, organizat în Aula Palatului Cantacuzino pe 22 septembrie 2008.

Margareta Pâslaru și-a făcut debutul radiofonic în 1959 cu piesa *„Chemarea mării”* (muzica George Grigoriu, text Mircea Block) care, în 1961, imprimată pe disc de ebonită, a bătut toate recordurile de vânzare la *„Electrecord”*. De-a lungul timpului 65 de compozitori

H. Moculescu între J. și A. Kerestely

nevoie actorii. Nu îi putem uita pe aceia care au răspândit în lume gloria scenei românești și a ecranului!”

La realizarea albumului *“Stelele filmului cântă”*, care cuprinde 21 de compoziții proprii semnate Margareta Pâslaru, orchestrate de George Popa, Andrei Kerestely, Călin Grigoriu (toate au fost înregistrate și masterizate în studioul Jolt și Andrei Kerestely), au contribuit pro bono câțiva dintre cei mai valoroși actori, în frunte cu Stela Popescu și Alexandru Arșinel, Maia Morgenstern, Florin Zamfirescu, Rodica Mandache, Valentin Teodosiu, Eugen Cristea, Adriana Trandafir, Ștefan Velniciuc, Monica Davidescu, Alexandra Velniciuc, Jeanine Stavarache, Andreas Petrescu, Aurelian Temișan, Marian Râlea, Anca Sigartău, Silviu

S. Popescu, M. Pâslaru

i-au încredințat creațiile lor artistei (compozitorul George Grigoriu a numit-o pe Margareta Pâslaru un „mit al muzicii ușoare românești”), care a devenit ea însăși compozitor și textier. Cine nu a fredonat măcar odată șlagărul „Lasă-mi toamnă pomii verzi”, care a inspirat și titlul expoziției de afișe?! Deopotrivă actriță în teatru și film, Margareta Pâslaru nu a cântat doar muzică ușoară, ci și muzică populară (la îndemnul Mariei Tănase).

Margareta Pâslaru pregătește și un CD (single) în beneficiul victimelor de la Clubul „Colectiv”, o compoziție proprie inspirată de versurile regretatului Virgil Carianopol „Cum să te las... când nu mai poți”. (Foto: Sebastian Oros)

Oana GEORGESCU

Adrian Enescu - „Bird in space”

A&A Records și Fundația MUZZA ne oferă această apariție discografică care conține o rememorare muzicală cu o consistență durată de 77 de minute, cu 11 creații mai vechi și mai noi. Căci avem și piese apărute inițial pe vinil, cum ar fi titlul discului - 1978, Inscripție - 1977, Baladă -1976 (singura semnată de alt compozitor, Johnny Răducanu). Lor li se adaugă patru piese imprimare cu Big Band-ul Radio condus de Ionel Tudor în 2012.

Apariție elegantă, digipack, cu edificator booklet conținând biografia muzicianului, precum și texte semnate

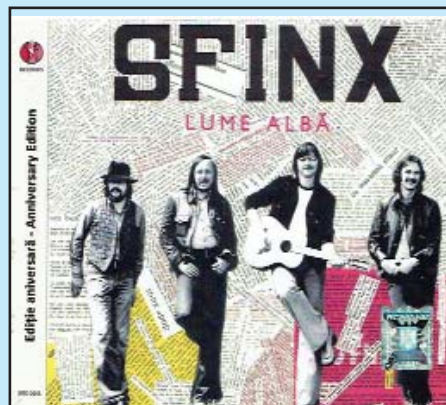

în trei limbi (română, franceză, engleză) de șapte autori. Nu lipsesc informațiile complete despre orchestrații, mixaje, masterizare – întotdeauna Adrian Enescu, dar și lista instrumentiștilor participanți: o dovadă reconfortantă de profesionalism. Producător executiv: Andi Enache, producător artistic: Alexandru Șipa.

O călătorie sonoră cu miriade de inflexiuni și sugestii, oglindă a unui muzician mereu inovator.

Sfinx - „Lume albă”

Casa Soft Records își continuă misiunea auto-asumată de a ne oferi variante re-masterizate ale unor cîntece sau discuri lansate în epoca vinilului. De data aceasta reunește primele discuri ale formației: LP-ul omonim, apărut la Electrecord în 1975,

cu nouă cântece, la care a adăugat patru piese aflate pe un EP lansat în 1974. Maestru de sunet (în celebrul studio Tomis) a fost regretatul Theodor Negrescu, iar remasterizarea a fost făcută de Gabi Isac.

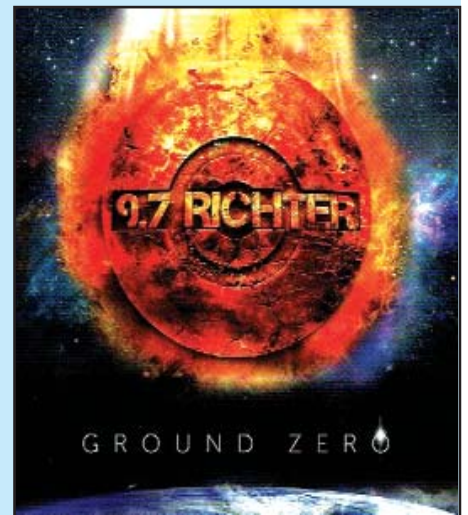
Componența de atunci era Dan Andrei Aldea (chitară, vioară, synthesizer, blockflöte, voce), Dan Bădulescu (ch, ch.bas, voce), Mihai Cernea (baterie, voce), Corneliu Ionescu (ch.bas), colaborator fiind Petre Iordache (french horn). Aldea semnează 6 piese, celelalte aparținând lui Cernea, Bădulescu, Iordache, de aici rezultând o diversitate interesantă stilistic – progresiv, folk, pop-rock. Și versurile acoperă un registru larg - de la texte proprii la creații semnate Eminescu, Carianopol, Arghezi sau Shelley.

Un început de drum care dezvăluia ascensiunea ulterioară.

9.7 Richter - „Ground Zero”

Deși formația bucureșteană ființează încă din 2002, abia acum, după aproape trei ani de stabilitate a componenței, speră să iasă din underground, datorită acestui CD editat de Universal (au mai lansat un EP - Epicenter- în 2010).

Formula actuală este: Adrian „Sinner” Rus (chitară solo), Cosmin Aioniță (solist vocal), Lucian „Trigger” Gruia (chitară), Marius Căliman (bas, ex- Black Magic) și Adrian Mihai (tobe,

ex- Magica, Interitus Dei). Rus (membru fondator) și Aioniță compun majoritatea pieselor, pe texte de Aioniță (doar unul în română). Înregistrări - în studioul VOX, producători fiind Lucian Gruia (mixaj, masterizare) și formația. Un prim videoclip - „Sinner”, realizat cu fonduri reduse, nu demonstrează edificator potențialul formației, care rămâne credincioasă unui heavy metal sănătos, bine articulat.

Recenzii discuri de Dorin MUNCIU

Muzicieni români fără granițe

Edițiile „O poveste... cu cântec!” ale emisiunii „Lumea și Noi” se difuzează la TVR Internațional (în fiecare vineri, de la ora 20.30), dar și pe platforma , unde rămân înregistrate și pot fi vizionate oricând.

Toamna se numără bobocii, cum se spune, și ne pregătim să tragem linie pentru bilanțuri, căutând în ele și concluziile ori niscaiva indicații pentru planurile din noul an. Din păcate, pentru lumea tânăr-muzicală din România, cel puțin, 2015 va rămâne un an negru, datorită tragediei din clubul Colectiv. Dincolo de atâtea pierderi de vieți tinere (cum spunea Noel Bernard, la dispariția lui Cornel Chiriac, ce poate fi mai tragic decât atunci când cei mai bătrâni îi înmormântează pe cei tineri?), muzica românească underground, cultura alternativă din România, și-a arătat adevărata față, a fost în sfârșit văzută în subteranele în care s-a retras, precum creștinii în catacombele Romei, păstrând proporțiile... Dar cu ce preț?

Revenind la oile noastre, din această toamnă, TVR 3 redifuzează în fiecare sâmbătă și duminică, de la ora 22, emisiunile „Integralele Remix” dedicate artiștilor pop-rock, folk și jazz, atâta vreme cât a existat TVR

Cultural. Dar „producția” e și mai bogată, din acest punct de vedere. O recoltă ale cărei semințe au fost aruncate prin 2000, de Mircea Drăgan, care mi-a propus această pagină, un „making of” al emisiunilor documentare pe care începusem să le realizez pentru TVR 2. Anii au trecut, articolele s-au adunat, iar când a fost atinsă masa critică, în 2006, am publicat un prim volum „Timpul chitarelor electrice...”. În 2011 am revenit cu poveștile aduse la zi, polarizate de Club A, iar în 2014 m-am ocupat și de 100 de muzicieni din diaspora.

La târgul de carte Gaudeamus am pornit o nouă serie, de mai multe volume, care a debutat sub egida editurii Eikon cu „Timpul chitarelor. Muzica tinereții... a la Cluj”. Cum se va vedea și din sumar, cartea trece în revistă muzica pop-rock, folk și jazz care a apărut sub Feleac, alături de câțiva dintre promotorii săi. E vorba de adevărate brand-uri cedate muzicii românești, de la Jancy Körössy, Iosif Viehmann și Ștefan Vannai până la Lucian Ban și Elena Mîndru, de la Cromatic Group, Semnal M și Compact până la Altar, Nightlosers, Kumm, Desperado, Luna Amară și Grimus, de la Marcela Saftiu și Adriana Ausch până la Emeric Imre, Cătălin Condurache și Adrian Berinde, de la Sensor și Sistem la Răzvan Krivach.

Am început cu ceterașii de la Cluj întrucât erau mai puțini ca timișorenii (dar cu mai multe rezultate în ultimul deceniu, o părere personală), dar și pentru că municipiul a fost declarat „Capitală europeană a tineretului în 2015”. Cum, în afară de acel festival electro uriaș „Untold” eu n-am aflat cu ce se mănâncă această titlatură, am decis să omagiez cumva muzica tânără a zonei, dincolo de orice maliție. Dacă totul merge bine, în 2016 voi continua seria un cu un volum similar dedicat Timișoarei și un altul polarizat de Cornel Chiriac și epoca beat.

În rest, îmi permit doar să vă semnalez două discuri scoase de muzicieni români de top din diaspora. Unul a fost prezentat cu fast la Ateneul Român, în 10 octombrie, atunci când pianista Ramona Horvath (eleva maestrului Jancy Körössy) a concertat cu trioul său parizian – „XS Bird”. Celălalt, produs încă de anul trecut, a fost lansat în 27 noiembrie în Germania și aparține celebrei naiste suedeze de origine română, Dana Dragomir Burling, zisă „PanDana”, conținând noi înregistrări ale unor cântece de iarnă (inclusiv românești), în maniera world music care a făcut-o celebră: „Frost”. Acestea fiind zise, nu-mi rămâne decât să urez cititorilor revistei – artiști și melomani deopotrivă – tradiționalul (meu) LA MULȚI F-ANI!

Doru IONESCU

ERATA

Dintr-o regretabilă eroare de culegere, pentru care ne cerem scuze, în numărul 11 al revistei Actualitatea Muzicală (variantea tipărită), la pag. 16, se va citi „Incandescența unui spectacol de muzică electronică și multimedia” în loc de titlul greșit „Muzică electroacustică și multimedia”, iar autoarea articolului nu este Carmen Manea, ci Carmen Popa.

Revistă lunară de informare, opinie și dezbateri editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
și finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor șef:
George BALINT

Redactori:

Mihai COSMA, Octavian URSULESCU

Editorialist: Liviu DĂNCEANU

Secretar de redacție: Costin ASLAM

Colegiu redacțional:

Mariana POPESCU, Mihaela Silvia ROȘCA,
Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Petre Marcel VÂRLAN

Semnează în acest număr:

Irinel ANGHEL, Ruxandra ARZOIU, Corina BURA,
Al. I. BĂDULESCU, Mihai-Alexandru CANCIOVICI,
Carmen CĂRNECI-CAVASSI, Lavinia COMAN, Grigore
CONSTANTINESCU, Viorel COSMA, Veturia DIMOFTACHE,
Oana GEORGESCU, Doru IONESCU, Florian LUNGU,
Doina MOGA, Octavian NEMESCU, Mihaela Silvia ROȘCA,
Alexandru SIMA, Mircea ȘTEFĂNESCU, Nicolae TEODOREANU,
Vasile TOMESCU, Lena VIERU CONTA, Florin-Silviu URSULESCU

www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: București, Calea Victoriei 141, sect.1, 010071,
România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL

TEL: 021-242.30.32

ISSN: 1220-742x